

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZŁOTY STOK NA LATA 2023-2030

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej.....	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej.....	12
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	15
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych.....	19
4.1. Ocena sytuacji Gminy.....	20
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe.....	23
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	25
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK	29
1. Misja i wizja	29
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	30
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żłoty Stok oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	41
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.	52
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	60
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	63
ZAŁĄCZNIKI	65
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej gminy Żłoty Stok	66
Załącznik 2: Wzór ankiety.....	115
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna.....	121

Opracowanie:

Urząd Miejski w Żłotym Stoku

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategię Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2021 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Żłoty Stok, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu Strategicznego, pracujący pod przewodnictwem Kierownika Referatu Rozwoju Lokalnego i Inwestycji, w skład którego wchodziłi reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych gminy i społeczności lokalnej:

- Inspektor ds. pozyskiwania funduszy zewnętrznych – zastępca przewodniczącego Zespołu;
- Sekretarz Gminy – członek zespołu;
- Kierownik Referatu Realizacji Budżetu – członek zespołu;
- Kierownik Referatu Organizacyjnego – członek zespołu;
- Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska – członek zespołu;
- Dyrektor Szkoły Podstawowej w Żłotym Stoku – członek zespołu;
- Dyrektor Przedszkola Publicznego „Zielona Dolina” – członek zespołu;
- Dyrektor Niepublicznej Placówki Opieki Przedszkolnej „Bajka” – członek zespołu;
- Dyrektor Centrum Kultury i Promocji w Żłotym Stoku – członek zespołu;
- Prezes PPU WOD-KAN Sp. z o.o. – członek zespołu;
- Prezes PPU KOMA Sp. z o.o. – członek zespołu;
- Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Żłotym Stoku – członek zespołu;
- Przewodniczący Rady Miejskiej Żłotego Stoku – członek zespołu;
- Przewodniczący Komisji Rewizyjnej – członek zespołu;
- Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – członek zespołu;
- Przewodniczący Komisji Gospodarki i Budżetu – członek zespołu;
- Przewodniczący Komisji Edukacji i Spraw Społecznych – członek zespołu;
- Sołtys Płonicy – członek zespołu;
- Sołtys Błotnicy – członek zespołu;
- Sołtys Chwalisławia – członek zespołu;
- Sołtys Lasek – członek zespołu;
- Sołtys Mąkolna – członek zespołu;

- Prezes OSP Płonica – członek zespołu;
- Przewodniczący Rady Seniorów – członek zespołu;
- Przewodniczący Stowarzyszenia Żłotostocki UTW – członek zespołu;
- Przewodniczący Stowarzyszenia Żłotostocki Klub Seniorów – członek zespołu;
- Przewodniczący Rady Rodziców w Szkole Podstawowej w Żłotym Stoku – członek zespołu.

Dodatkowo Zespół Strategiczny wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Z-ca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego
- Joanna Cieślińska – Ekspertka merytoryczna w Dziale Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Klaudia Świrska – Starsza specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego.

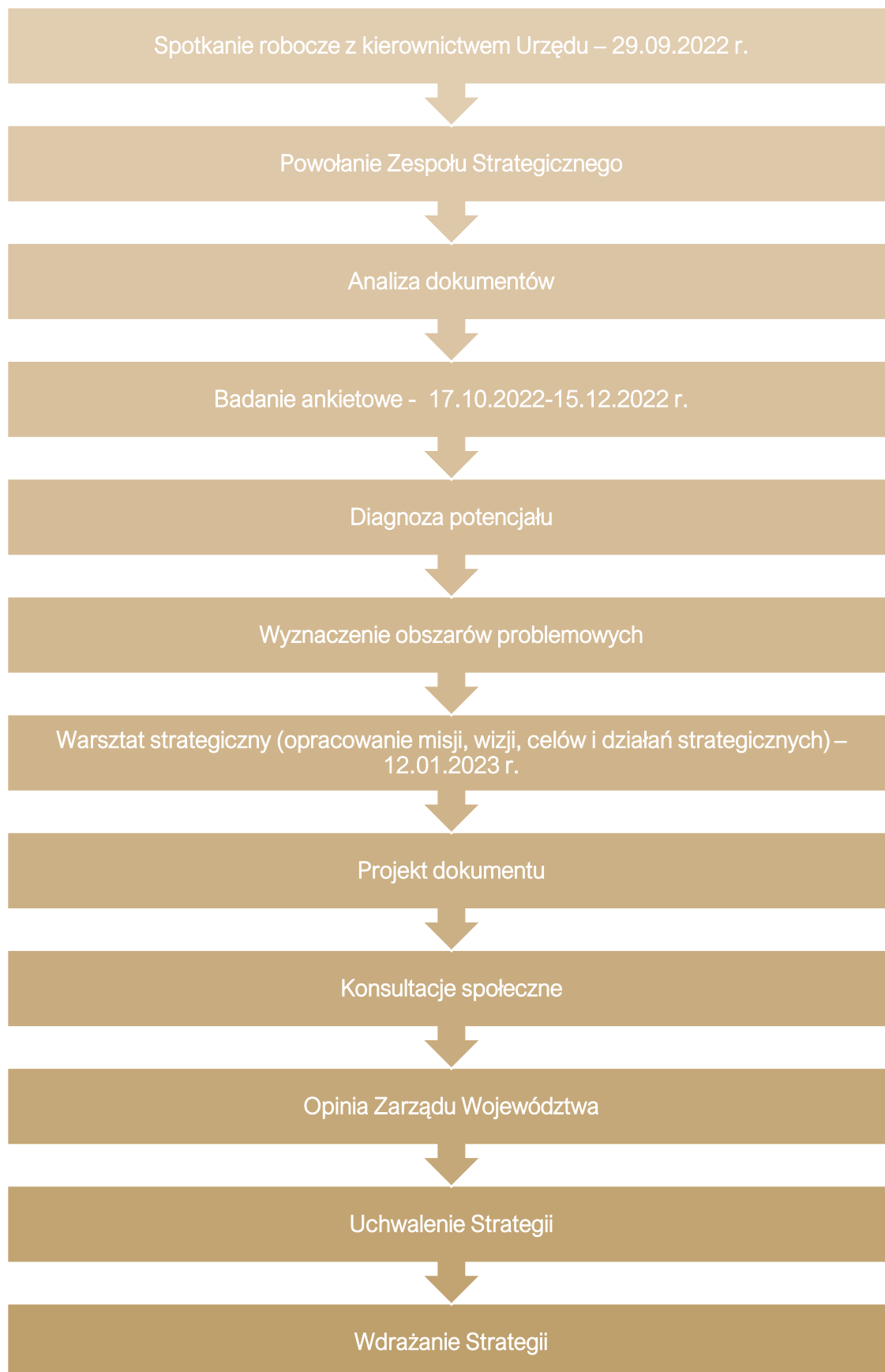
Prace nad Strategią rozpoczęto we wrześniu 2022 roku, kiedy to Burmistrz Żłotego Stoku podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XXXVIII/308/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 15 września 2022 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030, w tym trybu konsultacji.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas spotkania z kierownictwem Urzędu, warsztatów strategicznych z pracownikami Urzędu i mieszkańcami Gminy oraz badania ankietowego. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad misją i wizją Gminy Żłoty Stok oraz celami operacyjnymi i kierunkami działań w wyznaczonych obszarach problemowych. W kwietniu 2023 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został wyłożony do publicznego wglądu, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ponadto wzięto również pod uwagę zapisy poprzedniej, nieaktualnej Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok, obowiązującej do 2023 roku.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Żłoty Stok jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim, położona w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie ząbkowickim w paśmie górskim Gór Żłotych. Siedzibą Gminy jest miejscowość Żłoty Stok. Według danych GUS Gmina Żłoty Stok w roku 2022 liczyła 4 099 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 54 os./km². Powierzchnia Gminy wynosi ok. 75 km², z czego powierzchnia leśna stanowi 48,7%, zaś powierzchnia użytków rolnych 28,4%. W skład Gminy wchodzi Żłoty Stok oraz sołectwa: Błotnica, Chwalisław, Laski, Mąkolno, Płonica. Gmina graniczy bezpośrednio z następującymi gminami: Kamieniec Ząbkowicki, Bardo, Kłodzko, Łądek Zdrój oraz z Gminą Paczków. Na południowy wschód od Żłotego Stoku granica Gminy pokrywa się z granicą państwową z Republiką Czeską (powiat Jeseník). Przejście małego ruchu granicznego, w tym drogowe przejście graniczne znajduje się w miejscowości Żłoty Stok (Żłoty Stok-Bílá Voda).

Ryc. 1. Położenie Gminy Żłoty Stok na tle województwa dolnośląskiego i powiatu ząbkowickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Na sieć komunikacyjną w Gminie składają się przede wszystkim droga krajowa nr 46 Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny oraz droga wojewódzka nr 390 Kamieniec Ząbkowicki – Łądek Zdrój. Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe o łącznej długości 21,5 km oraz drogi gminne publiczne i wewnętrzne.

Ponadto w odległości 20 km na zachód od Żłotego Stoku przebiega droga krajowa nr 8, gdzie na trasie pomiędzy m. Bardo i Kłodzko trwają prace przygotowawcze do powstania drogi ekspresowej S8, która docelowo ma połączyć Kłodzko i Ząbkowice Śląskie z węzłem Magnice, który mieści się na południe od Wrocławia.

Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast są następujące: stolica województwa – Wrocław – oddalona jest o ok. 89 km (ok. 1 h 50 min jazdy samochodem), najbliższe duże miasto – Kłodzko – oddalone jest o ok. 19 km (ok. 30 min) od centrum Gminy, z kolei miasto powiatowe – Ząbkowice Śląskie – oddalone jest o ok. 19 km (ok. 25 min).

Odległość drogowa do Bilej Vody – najbliższej miejscowości znajdującej się na terenie Republiki Czeskiej wynosi ok. 6 km (ok. 10 min. jazdy samochodem).

W planach na najbliższe lata GDDKiA ma budowę obwodnicy Żłotego Stoku w ciągu drogi krajowej nr 46. Inwestycja powstanie w ramach rządowego Programu budowy 100 obwodnic. Na etapie planowania wyznaczone i podane analizie wielokryterialnej zostaną przebiegi korytarzy obwodnicy Żłotego Stoku w ciągu drogi 46. W ramach zadania powstanie nowy odcinek drogi klasy GP (główny ruch przyspieszonego). Głównym celem budowy ok. 13-kilometrowej obwodnicy Żłotego Stoku jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, który generuje droga krajowa nr 46. Jest to ruch kierujący się od Opola i autostrady A4 w kierunku Kotliny Kłodzkiej i dalej do przejścia granicznego w Kudowie Zdroju

Przez teren Gminy Żłoty Stok nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Kamieńcu Ząbkowickim, oddalonym o ok. 10 km. Transport publiczny autobusowy realizowany jest poprzez firmy prywatne.

Na terenie Gminy Żłoty Stok nadrzędnym dokumentem planistycznym jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało przyjęte uchwałą Nr XXI/145/2000 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 12 grudnia 2000 r. Do końca roku 2022 studium było zmieniane 26-krotnie. Ostatnia zmiana została dokonana w 2022 r. w granicach części miasta Żłoty Stok i części obrębów wsi Mąkolno i Błotnica. Zgodnie z przedstawioną powyżej sytuacją, dotychczas obowiązującym dla obszaru Gminy Żłoty Stok dokumentem planistycznym jest ujednolicony tekst i rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żłoty Stok przyjęty uchwałą Nr XLI/323/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku dnia 30 listopada 2022 r.

Dokumentami określającymi szczególne warunki zagospodarowania są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy Żłoty Stok obowiązują ustalenia 61 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujące obszar całej Gminy z wyłączeniem terenów działek nr 10/10 i 10/20 w Żłotym Stoku. Tym samym planowanie przestrzenne w Gminie nie jest oparte na wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Umożliwia to prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ogranicza możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

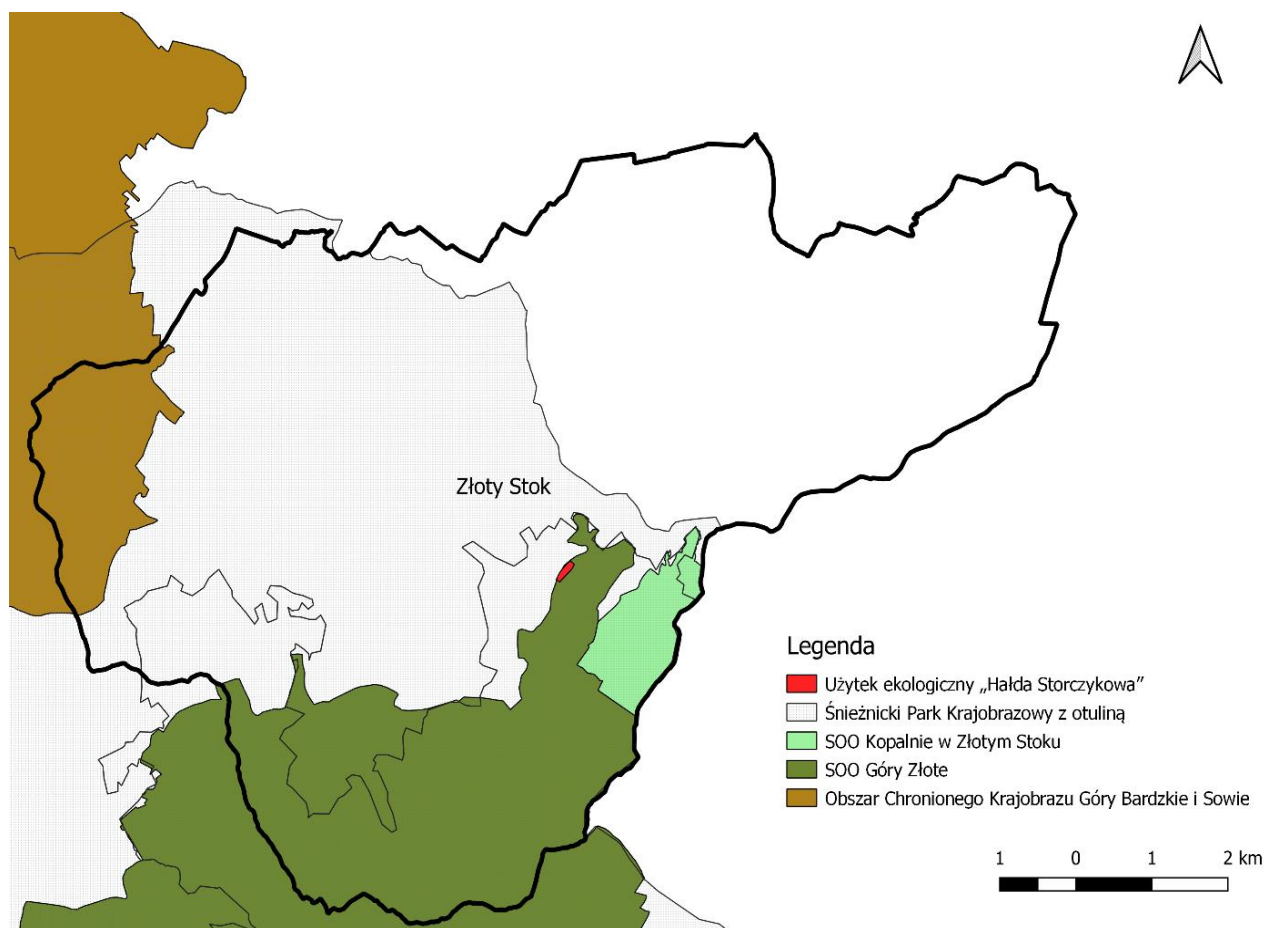
Na kształtowanie sytuacji przestrzennej Gminy mają wpływ także dokumenty planistyczne szczebla regionalnego. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Gmina Żłoty Stok została włączona jako składowa: gmin w granicach przygranicznego obszaru funkcjonalnego, gmin w granicach obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo, gmin w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, gmin w których zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu krajowym i regionalnym. Dokument ten zawiera także postulat wspierania rozwoju sieci teleinformatycznych i zabezpieczenia lokalizacji suchych

zbiorników retencyjnych. Wpisanie Gminy w szereg obszarów funkcjonalnych stwarza szanse na pozyskanie dodatkowych środków i współpracę między samorządami w ramach projektów subregionalnych.

Położenie Gminy wzbogacają walory przyrodnicze i krajobrazowe związane z Śnieżnickim Parkiem Krajobrazowym oraz z Obszarem Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich. Dodatkowo, formami ochrony przyrody znajdującymi się na terenie Gminy jest: Specjalny Obszar Ochrony Kopalnie w Żłotym Stoku, Specjalny Obszar Ochrony Góry Żłote oraz użytek ekologiczny „Hałda Storczykowa”. Ponadto na terenie Gminy Żłoty Stok ustanowione zostały pomniki przyrody, wśród których wyróżnia się m.in. dąb szypułkowy, klon jawor oraz gład narzutowy.

Ogromnym bogactwem Gminy są lasy, ponieważ zajmują one 48,7% jej powierzchni Gminy. Na terenie Gminy przeważają siedliska górskie, jednak istnieją również siedliska równinne na terenie dwóch leśnictw: Błotnica i Mąkolno. W składzie gatunkowym przeważają drzewa iglaste (świerk, sosna, modrzew, jodła) nad liściastymi (bukiem, dębem, klonem, olchą, brzozą, jesionem, lipą, grabem, topolą).

Wszystkie potoki na obszarze Gminy są prawobrzeżnymi dopływami Nysy Kłodzkiej. Stosunkowo największe z nich to: Gruda (Ożarski Potok), Mąkolnica, Jamnica (Świda) i Żłoty Potok (Trująca). Duże spadki terenu przyczyniają się do znacznego odpływu wód opadowych i roztopowych.

Ryc. 2. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Żłoty Stok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Na terenie Gminy znajdują się atrakcje turystyczne i zabytki mające historyczne znaczenie. Do unikatowych obiektów na terenie Gminy Żłoty Stok należy m.in.:

- Podziemna trasa turystyczna „Kopalnia Żłota”,
- Muzeum Górnictwa i Historii Żłotego Stoku przy „Kopalni Żłota”,
- Średniowieczna Osada Górnicza w Żłotym Stoku,
- Centrum Kulturalno - Turystyczne „Ewangelik”,
- Leśny Park Przygody „Skalisko”,
- Szlak Żłotostockich Gwarków,
- Miejska Trasa Turystyczna obejmująca m.in. Kamienice Fuggerów, Mennice, łącznie górniczą,
- Ranczo „Nasza Szkap”,
- Barokowe Kościoły w sołectwach: Mąkolno, Chwalisław, Płonica oraz późnogotycki kościół w Laskach (w latach 1740-41 przebudowany w stylu barokowym),
- Droga krzyżowa i kaplica św. Anny na Górze Krzyżowej,
- Zabudowania zakładu produkcji czarnego prochu strzelniczego w Mąkolnie – Zakład produkujący proch strzelniczy w Mąkolnie,
- Dawne piece wapiennicze oraz zalany kamieniołom wapieni krystalicznych „Leśna Dolina” obok nich przechodzi 9-kilometrowa ścieżka historyczno-przyrodnicza „Śladami Królowy Marianny Orańskiej”,
- Platforma Widokowa Jawornik Wielki (872 m n.p.m.),
- Kamieniołom skał metamorficznych w Żłotym Jarze,
- Singletracki, trasa nordic walking.

Charakter górski Gminy oraz związane z nim wyjątkowe walory przyrodnicze wpływają na duży potencjał Gminy jako ośrodka turystycznego, w tym szczególnie miejsca kojarzonego z turystyką rowerową i pieszą. Wyjątkowe walory wynikają z położenia na styku gór i przedgórze z doliną Nysy. Część górską oferuje atrakcje głównie dla rowerzystów górskich, pola, łąki i lasy schodzące ku Nysie dają możliwość rozwijania rekreacyjnych tras pieszych i konnych. Należy jednak mieć na uwadze, iż zakazy obowiązujące na poszczególnych obszarach chronionych ograniczają możliwości prowadzenia intensywnej turystyki czynnej, co ma zarówno swoje wady (głównie ekonomiczne), jak i zalety (spokój mieszkańców i niewielka presja na środowisko). Większość zamieszkałych terenów Mąkolna, Płonicy i Błotnicy zdecydowanie nie leży w górach. Nawet w Żłotym Stoku większość mieszka na Przedgórzu. Dodatkowe atrakcje na terenie Gminy to m.in. liczne ścieżki edukacyjne, przyrodnicze, szlaki rowerowe, piesze, punkty rekreacyjne i widokowe, a także walory kulturowe, reprezentowane przez zabytki i lokalną kulturę i tradycję. Największą atrakcją jest położenie na pograniczach obszarów geograficznych, historyczno-kulturowych i państwowych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na sytuację gospodarczą Gminy składa się wiele aspektów. Są to między innymi sytuacja finansowa gminy jako jednostki samorządu terytorialnego, w tym jej możliwości inwestycyjne, poziom przedsiębiorczości na terenie gminy, a także kwestie infrastrukturalne – stopień rozwoju i jakość urządzeń sieciowych i obiektów kubaturowych oraz dostęp mieszkańców do tej infrastruktury.

O poziomie przedsiębiorczości na terenie danej jednostki stanowi między innymi liczba przedsiębiorstw działających na jej terenie. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Żłoty Stok w roku 2021 stanowiły 7,3% (540 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie ząbkowickim. Liczby te corocznie wzrastają. W 2017 roku na terenie Gminy działało 513 przedsiębiorstw i do 2021 roku liczba ta wzrosła o 27 (540 przedsiębiorstw). Ponadto obserwacja liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy pokazuje, że corocznie liczba nowych przedsiębiorstw przewyższa liczby wyrejestrowywanych firm. W 2021 roku nowozarejestrowanych firm było 36, a wyrejestrowanych 25.

Wśród podmiotów działających na terenie Gminy Żłoty Stok najwięcej zostało zakwalifikowanych do sekcji L zgodnie z podziałem PKD – są to firmy z działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (ok. 23% udziału wśród wszystkich podmiotów) oraz z sekcji F – branża budownictwa (ok. 17% udziału wśród wszystkich podmiotów). Duży udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw miała branża handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych (w tym motocykli) (ok. 15%).

O sytuacji na rynku pracy świadczy m.in. udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, gdzie od 2017 roku do 2019 roku zauważalny był trend malejący: z poziomu 8,0% w roku 2017, do poziomu 7,6% w roku 2019. Jednak od roku 2019 liczba osób pozostających bez zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 8,1% w roku 2020. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w 2021 roku się zmniejszył do poziomu 6,9%. Udział ten w 2021 roku kształtował się na wyższym poziomie w porównaniu do województwa (3,5%) i do powiatu (4,8%).

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie ząbkowickim wynosiło 4 975,61 zł, co odpowiada 82,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Rozwój gospodarczy wiąże się także z jakością i dostępnością infrastruktury gminnej: kubaturowej i sieciowej. Wpisuje się w nią dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej. Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „WOD-KAN” Sp. z o.o.

Na terenie Gminy została wyznaczona na podstawie uchwały Nr XLV/367/2023 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 27 kwietnia 2023 r. aglomeracja Żłoty Stok. W skład aglomeracji Żłoty Stok wchodzi część miejscowości Żłoty Stok i Mąkolno. Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM) dla aglomeracji Żłoty Stok wynosi 3 023 RLM. Stopień skanalizowania aglomeracji wynosi 100%, natomiast w odniesieniu do całej gminy: 58,4% mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej.

Gmina dysponuje biologiczno-mechaniczną oczyszczalnią ścieków na terenie wsi Płonica. Oczyszczalnia posiada przepustowość 465 m³/dobę i została przystosowana do ładunku zanieczyszczeń na poziomie 6 250 RLM

W 2021 roku do sieci wodociągowej dostęp miało 83% mieszkańców Gminy, a woda doprowadzana była z trzech sieci wodociągowych w Żłotym Stoku, Laskach i Mąkolnie. W chwili obecnej mieszkańcy Gminy nie posiadają dostępu do sieci gazowej.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Żłoty Stok jest przedsiębiorstwo wyłonione w drodze przetargu.

Pod względem liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wartość ta co roku się zwiększała. W 2022 roku objętych odbiorem odpadów było 3 294 osób. W 2022 roku udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów wyniósł 28% i wzrósł od 2017 roku o 22 pp. Przypadająca ilość zebranych odpadów na mieszkańca co roku się zmniejszała i w 2022 roku wyniosła 0,45 Mg.

Gmina dysponuje Punktem Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Żłotym Stoku przy ulicy Wiejskiej 2.

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej antropopresji zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb. Gmina Żłoty Stok włączyła się w realizację programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. W 2021 r. złożonych zostało 18 wniosków o dofinansowanie, w tym 3 wnioski o podwyższony poziom dofinansowania.

W 2018 r. Gmina Żłoty Stok wspólnie z gminami z powiatu kłodzkiego przystąpiła do przygotowania wspólnego wniosku o dotację ze środków Unii Europejskiej na wymianę kotłów opalanych paliwem stałym (np. koks, węgiel, ekogroszek) na bardziej przyjazne środowisku źródła ciepła. W ramach projektu pn. „Ziemia Kłodzka – czyste powietrze (wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie Gminy Duszniki-Zdrój, Kłodzko Miasto, Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Szczytna, Żłoty Stok, Polanica-Zdrój)” możliwa była wymiana kotłów i instalacji grzewczych w budynkach jednorodzinnych oraz lokalach mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych. Mieszkańcy mogli otrzymać dotację w maksymalnej wysokości 20 tys. zł dla budynku jednorodzinnego i 10 tys. zł dla mieszkania w budynku wielorodzinnym. Projekt dostał dofinansowanie o wartości 3 759 320,12 zł, z czego Gmina Żłoty Stok otrzymała 332 451,71 zł.

W latach 2017-2022 dochody Gminy Żłoty Stok ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 17,6 mln zł w 2017 roku do 33,2 mln zł w 2022 roku. W przeliczeniu na mieszkańca dochody Gminy kształtowały się na poziomie wyższym od średniej dla powiatu i niższym od średniej dla województwa. W 2021 roku dochody na mieszkańca w Gminie osiągnęły poziom 7 038,61 zł, w powiecie ząbkowickim 6 114,01 zł, a w województwie dolnośląskim 7 342,52 zł.

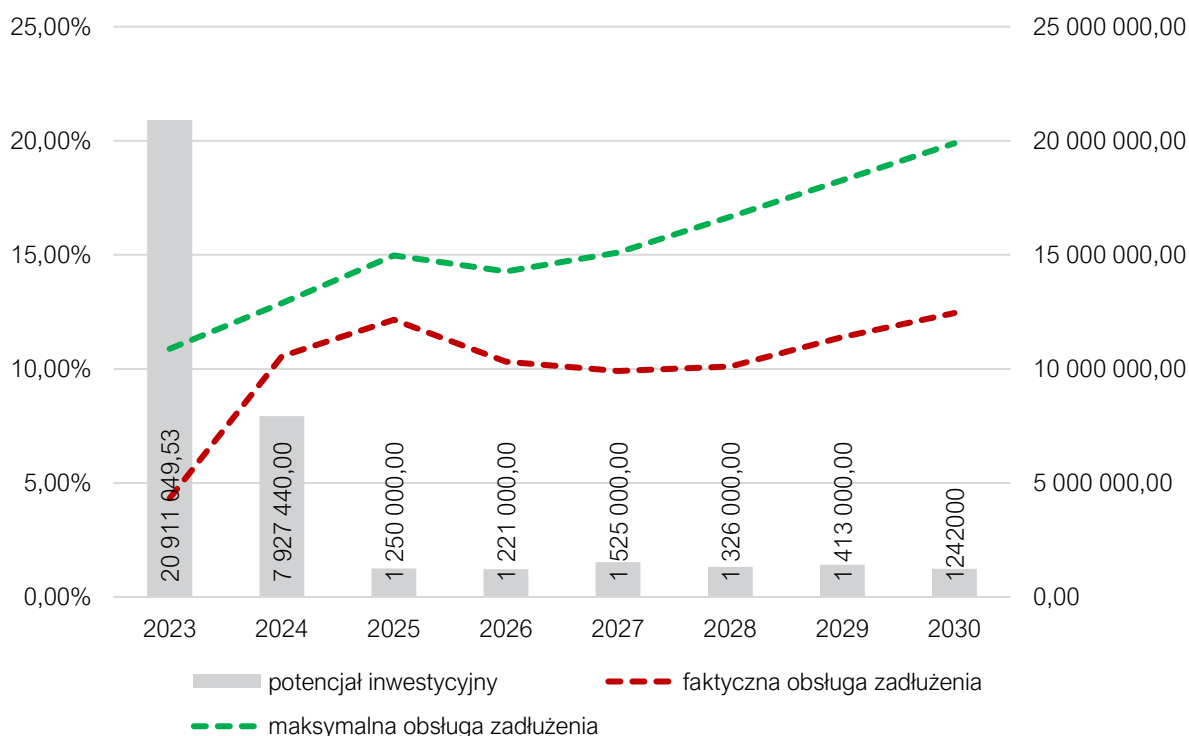
W 2022 roku ponad 84% wszystkich dochodów stanowiły dochody bieżące, wśród których największy udział stanowiły dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące (35,2% dochodów bieżących). Wysoki udział posiadała subwencja ogólna (24,2%). Istotnym źródłem dochodu są dochody z udziału PIT, które w 2022 roku stanowiły 20,1% dochodów bieżących Gminy. Wśród dochodów

bieżących najmniejszy udział miały dochody z udziału w CIT, które stanowiły zaledwie 0,11% dochodu bieżącego Gminy.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 15,7 mln zł i do 2022 roku wzrosły o ponad 11 mln zł. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 275 tys. zł w 2017 roku do poziomu 1,03 mln zł w 2022 roku.

W przypadku wydatków, największy ich udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (średnio 17% w latach 2017-2022), rodzina (16%), transport i łączność (13%), administracja publiczna (13%), pomoc społeczna (10%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (8%) oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (6%).

Analizując kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia w kolejnych latach, stwierdza się możliwość obsługi dodatkowych zobowiązań. Ponadto na wykresie poniżej przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 36,8 mln zł, z czego 20,9 mln będzie wydatkowane w 2023 roku.

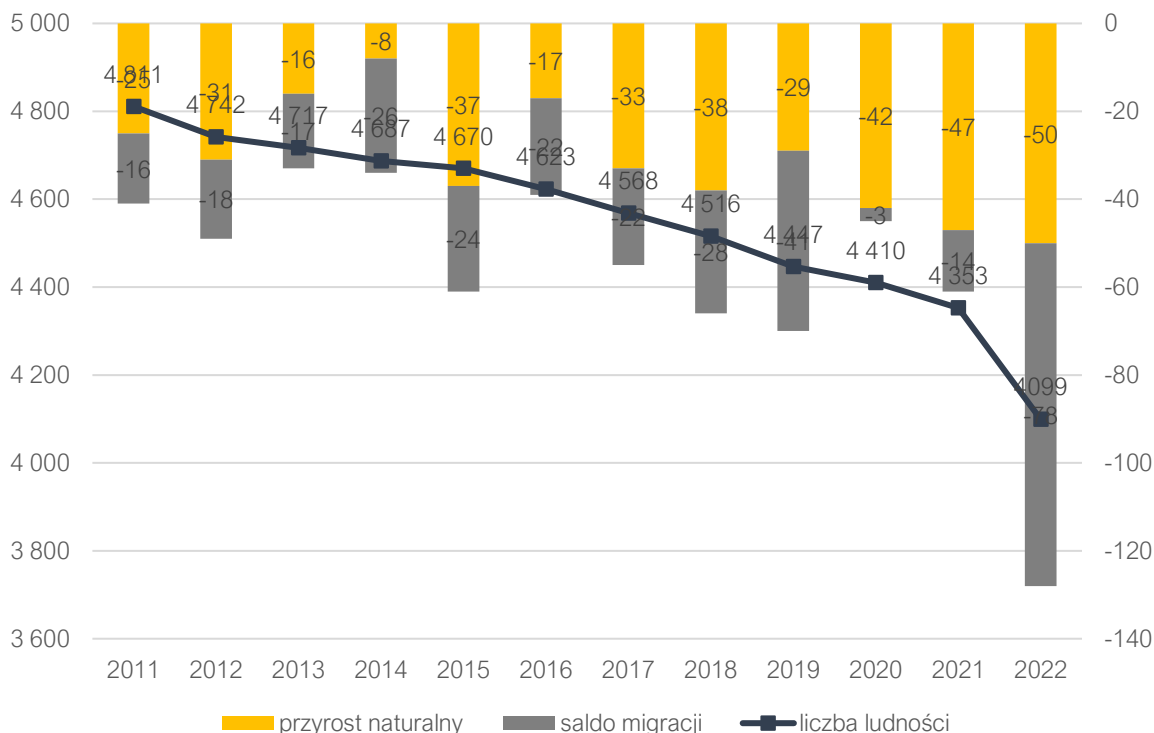

Ryc. 3. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały NR XLII/346/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 29 grudnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Żłoty Stok

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Żłoty Stok w roku 2022 liczyła 4 099 mieszkańców, co stanowiło 7% społeczności powiatu żąbkowickiego. Analizując zmiany liczby ludności w latach 2011-2022 zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa. Wynika z tego, że Gmina Żłoty Stok się wyludnia i jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie (dynamika zmiany liczby ludności wynosi poniżej 100%, co oznacza zmniejszającą się liczbę ludności). Największy wpływ na zmniejszającą się liczbę mieszkańców Gminy Żłoty Stok ma ujemny przyrost naturalny.

Ryc. 4. Zmiany liczby ludności w Gminie Żłoty Stok w latach 2011-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotną informacją w zakresie struktury demograficznej jest liczba osób w wieku kreatywnym (25-34 lata) w stosunku do ludności ogółem. Osoby w wieku kreatywnym to te, które mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Gminy. Udział osób w tym wieku w ogólnej liczbie ludności spada, zarówno w Gminie, jak i powiecie żąbkowickim. W Gminie Żłoty Stok w 2017 roku udział ten wynosił 15,30, a w 2021 roku 13,88, w powiecie żąbkowickim udział ten odpowiednio wyniósł 14,92 i 13,34. Pozytywną informacją jest większa dynamika występująca w Gminie Żłoty Stok – spadek udziału najbardziej pożądanej grupy wiekowej zachodzi szybciej niż terytorialnego skali całego powiatu. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2017-2021 w Gminie była na poziomie 91%, a w powiecie 89%. Należy jednak zwrócić uwagę na wymiar długofalowy, w efekcie, którego zmniejszy się liczba osób aktywnych zawodowo, zakładających rodziny i osiedlających się: kupujących mieszkania, budujących domy, aktywnych zawodowo, co może mieć negatywne skutki dla funkcjonowania Gminy.

Zwiększa się natomiast udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców, przy spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i spadku osób w wieku produkcyjnym. Dodatkowo w całym analizowanym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym była dwukrotnie większa od liczby

tych w wieku przedprodukcyjnym. W Gminie Żłoty Stok, w okresie od roku 2017 do 2021, liczba osób starszych wzrosła z 1 052 do 1 122, natomiast liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się z 674 do 591, a osób w wieku produkcyjnym z 2 842 do 2 640. Widoczny jest więc trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, charakterystyczny dla całego regionu. Należy mieć na uwadze, iż zwiększać się będzie zapotrzebowanie na usługi skierowane do seniorów i dostosowanie oferty społecznej i infrastrukturalnej do ich potrzeb.

Jednym z najważniejszych aspektów mających wpływ na jakość życia w Gminie jest poziom usług społecznych, w tym zapewnienie odpowiedniej opieki dla najmłodszych oraz zagwarantowanie dobrego startu w przyszłość dla młodzieży. Niestety obecnie na terenie Gminy Żłoty Stok nie funkcjonuje ani jeden żłobek.

Na terenie Gminy Żłoty Stok funkcjonuje Przedszkole Publiczne „Zielona Dolina” w Mąkolnie oraz Niepubliczna Placówka Opieki Przedszkolnej „Bajka” w Żłotym Stoku. W roku 2022 w przedszkolu „Zielona Dolina” znajdowały się 2 grupy, do których uczęszczało 47 dzieci. Przedszkole było otwarte od 7:30 do 15:30. Natomiast do przedszkola „Bajka” uczęszczało 59 dzieci w trzech grupach. Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Gminie w latach 2017-2022 utrzymywał się na podobny poziomie (101-137%). W 2022 roku wyniósł 105%.

System oświatowy w Gminie opiera się na działalności Szkoły Podstawowej im. T. Kościuszki w Żłotym Stoku. W roku 2022 w SP znajdowało się 13 oddziałów, do których uczęszczało 231 dzieci. Średnia liczba uczniów na 1 oddział wynosi 17 uczniów. W Szkole Podstawowej zatrudnionych było 29 nauczycieli.

O poziomie i jakości nauczania na terenie danej jednostki świadczą między innymi uzyskiwane przez uczniów wyniki egzaminów państwowych. W roku szkolnym 2021/2021 poziom kształcenia ósmoklasistów ze wszystkich przedmiotów jest znacznie (o kilka punktów %) niższy niż średnia wyznaczona dla województwa dolnośląskiego i wyższy do powiatu ząbkowickiego.

Corocznie wzrastają wydatki w dziale oświata i wychowanie. Wzrasta również subwencja oświatowa, jednak w sposób niewystarczający, co powoduje zwiększającą się różnicę między subwencją oświatową a wydatkami w tym dziale. Stopień pokrycia wydatków w dziale oświata i wychowanie subwencją oświatową corocznie zmniejsza się, z poziomu 71% w 2017 roku do 48% w 2022 roku.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury na terenie Gminy zapewnia Centrum Kultury i Promocji w Żłotym Stoku. W skład Centrum wchodzi również Biblioteka Publiczna w Żłotym Stoku i jej 2 Filie w Mąkolnie i w Laskach. W budynku CKiP znajdują się m.in.: sala widowiskowa, sala muzyczna, sala fotograficzna oraz pracownia ceramiczna i modelarska.

CKiP prowadzi działalność w zakresie edukacji kulturalnej w sekcjach dla dzieci, młodzieży i dorosłych, oferując zajęcia modelarskie, plastyczne, arteterapeutyczne, ceramiczne, taneczne i muzyczne – w zakresie nauki gry na instrumentach dętych, klawiszowych, strunowych i perkusyjnych. Przy Centrum działa również Górnicza Orkiestra Dęta oraz zespół Żłoty Potok. W ofercie znajdują się także ciekawe propozycje sportowo-rekreacyjne, m.in. zajęcia badmintonu i tenisa ziemnego dla dzieci i dorosłych, sekcja kolarska, drużyna oldboyów „Żłota Marka” oraz zajęcia rehabilitacyjne, zumba, joga i fitness dla dorosłych.

Na terenie Gminy cyklicznie organizowanych jest kilka imprez, wśród których wyróżniają się: Noworoczny Turniej Oldboyów o Puchar Burmistrza Gminy, Żłotostocka Majówka, SeniorVita, Jarmark Górniczy, Turniej Rycerski o Skarb Wolnego Miasta Górniczego Żłoty Stok, Dożynki Gminne

Na terenie Gminy Żłoty Stok aktywność kulturalną umożliwiają świetlice wiejskie zlokalizowane w Mąkolnie, Chwalisławiu, Laskach, Płonicy oraz w Błotnicy. Prowadzone zajęcia na świetlicy wynikają z potrzeby i zainteresowań mieszkańców. Świetlice wiejskie funkcjonują przez cały rok i starają się zorganizować czas wolny.

Z kolei bazę sportową Gminy stanowi m.in.: stadion miejski, boisko do gry w boule i gorodki, siłownia zewnętrzna i zestaw do streetworkoutu oraz kort tenisowy i boisko do siatkówki plażowej przy CKiP, sala sportowa w Żłotym Stoku, boiska wielofunkcyjne, sportowe, oraz place zabaw i siłownie zewnętrzne.

W celu zwiększenia poziomu zadowolenia mieszkańców dostrzega się potrzebę zwiększenia liczby odbywających się wydarzeń i zajęć kulturalno-sportowych. Konieczna jest również ich szeroka promocja i informowanie o nich mieszkańców. Niska ocena mieszkańców w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu na terenie Gminy wynikać może po części z ich niewiedzy o organizowanych do tej pory imprezach i w konsekwencji niewielkiej frekwencji.

Działalność kulturalną i sportową prowadzą także funkcjonujące na terenie Gminy stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. Organizacje te działają w różnych dziedzinach, umożliwiając ich członkom rozwój swoich pasji, integrację oraz wsparcie. Do organizacji tych zalicza się m.in.: jednostki OSP, stowarzyszenia, fundacje oraz kluby sportowe.

Ponadto, Gmina Żłoty Stok należy do Lokalnej Grupy Działania Qwsi w Ziębicach. Obszar objęty LSR w ramach LGD „Qwsi” obejmuje wszystkie 7 gmin powiatu ząbkowickiego. Działalność Stowarzyszenia jest nastawiona na rozwój oferty turystycznej obszaru, aktywizowanie grup defaworyzowanych, podnoszenie kompetencji organizacji pozarządowych oraz aktywizację i integrację społeczności lokalnej. LGD „Qwsi” prowadzi działania aktywizujące mieszkańców obszarów wiejskich – organizuje szkolenia, realizuje wydarzenia informacyjno-promocyjne (publikacje promocyjne, ogłoszenia w prasie, wyjazdy na targi, konkursy, doradztwo, szkolenia).

Gmina jest również członkiem Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis. Głównym celem Euroregionu Glacensis jest wspieranie polsko-czeskiej współpracy przygranicznej oraz rozwój przygranicznego obszaru powiązany z geofizycznymi oraz historyczno-politycznymi uwarunkowaniami.

Gmina należy do Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej. Działania Stowarzyszenia skoncentrowane są na rozwoju turystyki w regionie, promocji regionu, budowaniu partnerskich projektów oraz budowie lobby na rzecz poprawy układu komunikacyjnego Ziemi Kłodzkiej.

Gmina Żłoty Stok z dużym powodzeniem realizuje także formę współpracy jaką jest partnerstwo miast i gmin. Miastami i gminami partnerskimi dla Gminy Żłoty Stok są: Miasto Jawornik (Czeska Republika), Gmina Rudziniec, Gmina Szamocin oraz Bílá Voda, Česká Skalice, Obec Žďárky.

Nad bezpieczeństwem w Gminie czuwa straż pożarna. Na terenie Gminy Żłoty Stok funkcjonują dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, do których należą: OSP Żłoty Stok oraz OSP Makolno. Jednostka działająca w Żłotym Stoku jest ujęta w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Żłoty Stok, zajmuje się Rewir Dzielnicowych Policji przy ul. Wojska Polskiego 3 w Żłotym Stoku. W Rewirze pracuje 2 policjantów.

Opiekę zdrowotną w Gminie zapewniają: NZOZ Praktyka lekarza rodzinnego Ewa i Maciej Seweryn, NZOZ OMEGA Sp. z o.o., NZOZ „Salutaris” sp. z o.o.

Podmiotem wykonującym zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Żłotym Stoku. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Żłoty Stok corocznie ulega zmianom. W 2017 r. było to 256 rodzin i 544 osoby, natomiast w 2022 r. – 219 rodzin i 343 osoby.

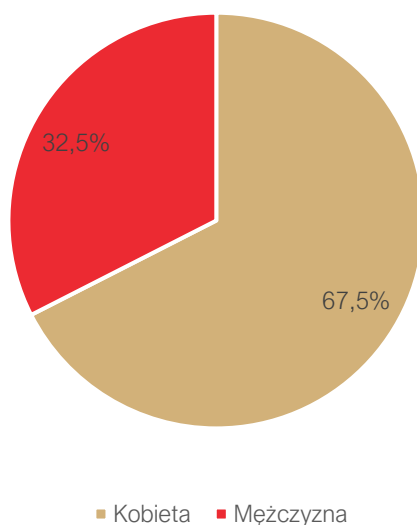
W Gminie Żłoty Stok najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz bezdomność.

Osoby o niskich dochodach mogą ubiegać się o zapewnienie im lokalu w postaci mieszkania socjalnego. W 2022 roku Gmina Żłoty Stok dysponowała 103 mieszkaniami komunalnymi, z których 9 posiada status lokali socjalnych.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

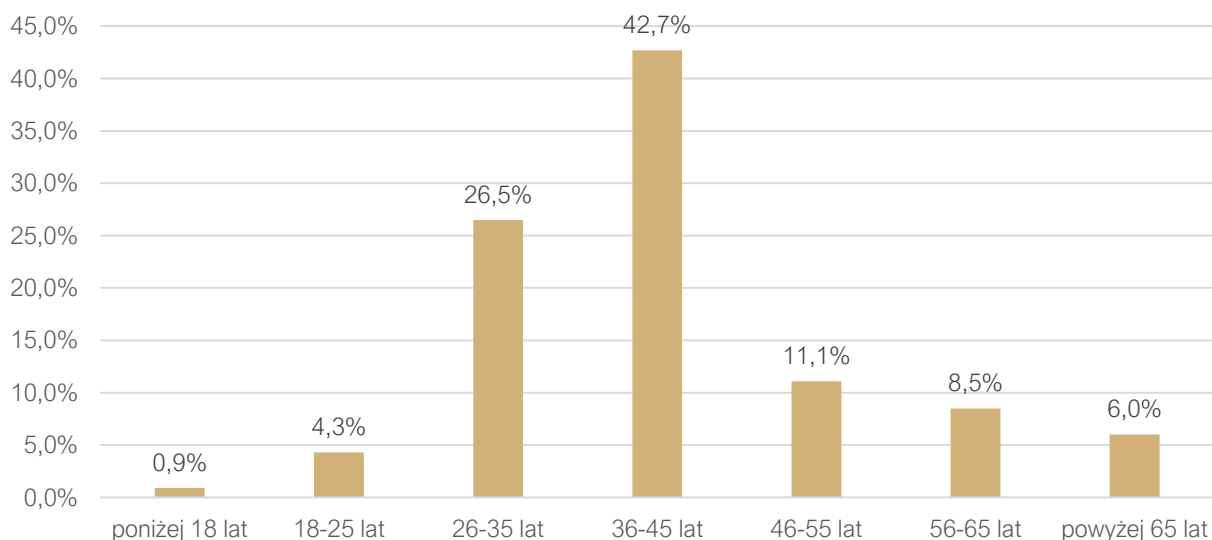
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Żłoty Stok przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line oraz papierowej. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były od 17 października 2022 r. do 15 grudnia 2022 r. Łącznie wpłynęło 117 ankiet.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. W większości odpowiedzi udzielały kobiety, osoby w wieku 36-45 lat oraz osoby pracujące.

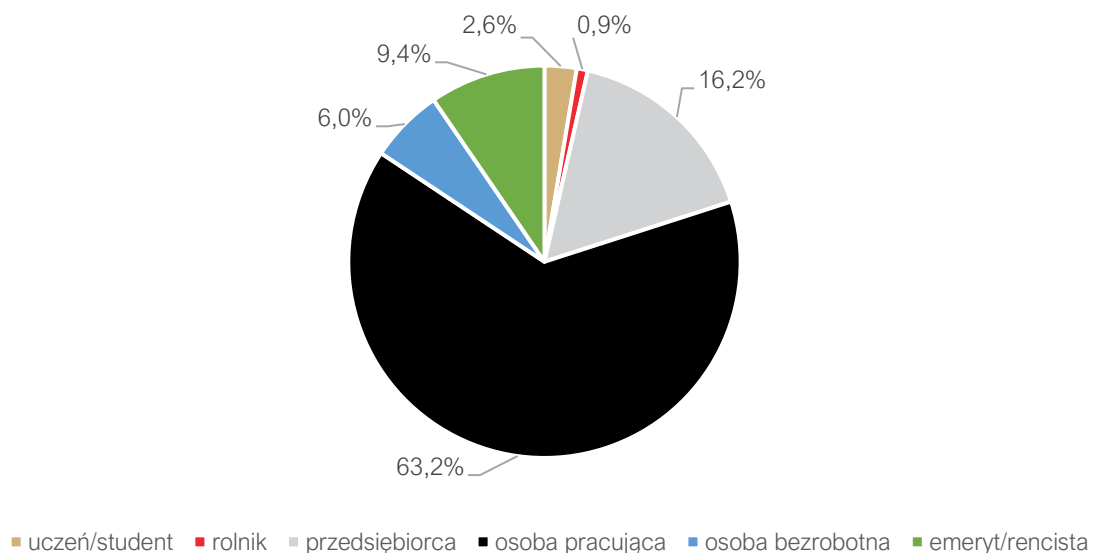
Ryc. 5. Podział respondentów ze względu na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Ryc. 6. Podział respondentów ze względu na wiek

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

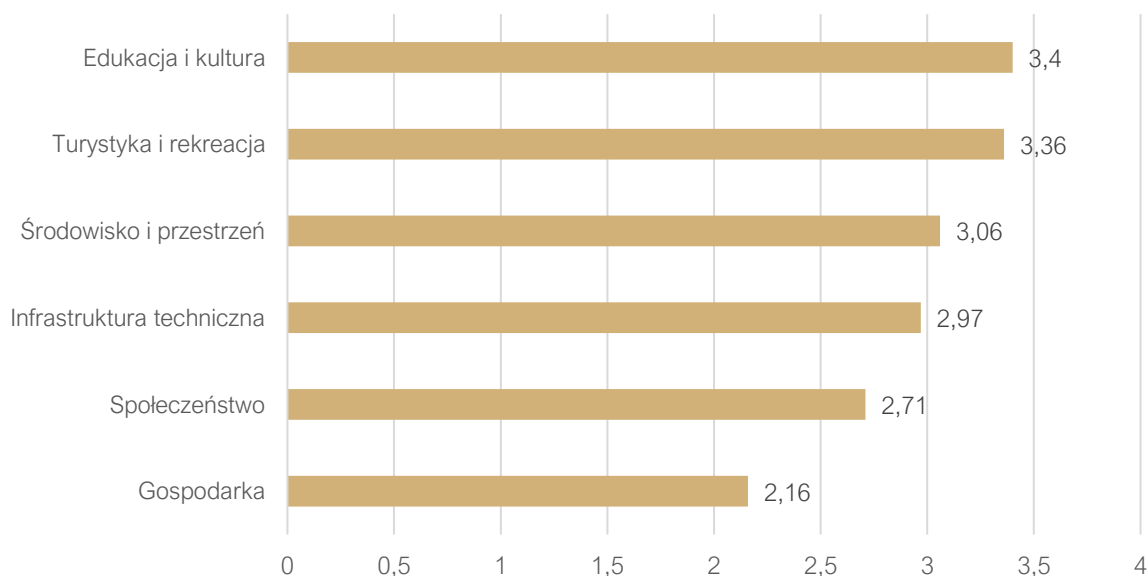

Ryc. 7. Podział respondentów ze względu na status

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Żłoty Stok w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,4), z kolei najgorzej została oceniona gospodarka (średnia ocena wynosiła 2,16). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,71 do 3,36. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,94 (poniżej średniej).

Ryc. 8. Ocena poszczególnych obszarów według ankietowanych w Gminie Żłoty Stok

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Tabela poniżej przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze.

Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,38). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie stwarzania udogodnień dla przedsiębiorców (w tym: przygotowanie terenów pod inwestycje), połączeń komunikacyjnych zarówno w obrębie gminy, jak i z sąsiednimi, dostępu do żłobka/klubu malucha oraz możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy. Warto jednak podkreślić, że wszystkie z wyżej wymienionych otrzymały oceny poniżej 2,20, co oznacza, że mieszkańcy są względnie zadowoleni, jednak zwracają uwagę, iż pewne elementy muszą ulec poprawie.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Żłoty Stok

Spółeczeństwo	Ocena
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (Klub Seniora, współpraca z organizacjami zrzeszającymi seniorów)	3,86
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy	3,28
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy	3,14
Skuteczność działania pomocy społecznej	2,83
Funkcjonalność budynków administracji publicznej	2,81
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,65
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy	2,61
Wsparcie osób niesamodzielnich	2,56
Dostęp do żłobków / klubów malucha	1,95
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,38
Gospodarka	Ocena
Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy	2,90
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji	2,37
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy	2,26
Dostępność usług na terenie Gminy	2,25
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	2,12
Udogodnienia dla przedsiębiorców (w tym: przygotowanie terenów pod inwestycje)	1,86
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,79
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy	1,74
Środowisko i przestrzeń	Ocena
Walory środowiska przyrodniczego w gminie	4,22
Estetyka swojej gminy	3,47
Funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów	3,43
System odbioru odpadów na terenie gminy	3,38
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)	3,35
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,95
Jakość powietrza w gminie	2,92
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,79
Oferta gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,68
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)	2,59

Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	2,56
Świadomość ekologiczna mieszkańców	2,43
Infrastruktura techniczna	Ocena
Zaopatrzenie w wodę	3,56
Mała infrastruktura drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	3,09
Jakość sieci kanalizacyjnej	3,04
Dostęp do Internetu w gminie	2,99
Jakość sieci wodociągowej	2,95
Stan dróg w gminie	2,87
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,32
Turystyka i rekreacja	Ocena
Atrakcyjność turystyczna gminy	4,11
Rewitalizacja zabytków i ich utrzymanie	3,89
System ścieżek rowerowych	3,88
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów	3,76
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	3,56
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	3,56
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie	3,42
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	3,17
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci	3,08
Poziom bazy gastronomicznej	2,74
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych	2,61
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży	2,51
Edukacja i Kultura	Ocena
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,13
Dostęp do edukacji przedszkolnej	4,06
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie	4,01
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,81
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,76
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy	3,72
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie	3,63
Działalność domu kultury i biblioteki	3,39
Działalność świetlic wiejskich	3,18
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	3,12
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy	3,09
Dostępność oferty kulturowej np. przedstawienia, projekcje filmów, koncerty, festyny, cykliczne imprezy kulturalne i sportowe	3,08
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy	3,05
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie	3,03
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy	2,81
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	2,46

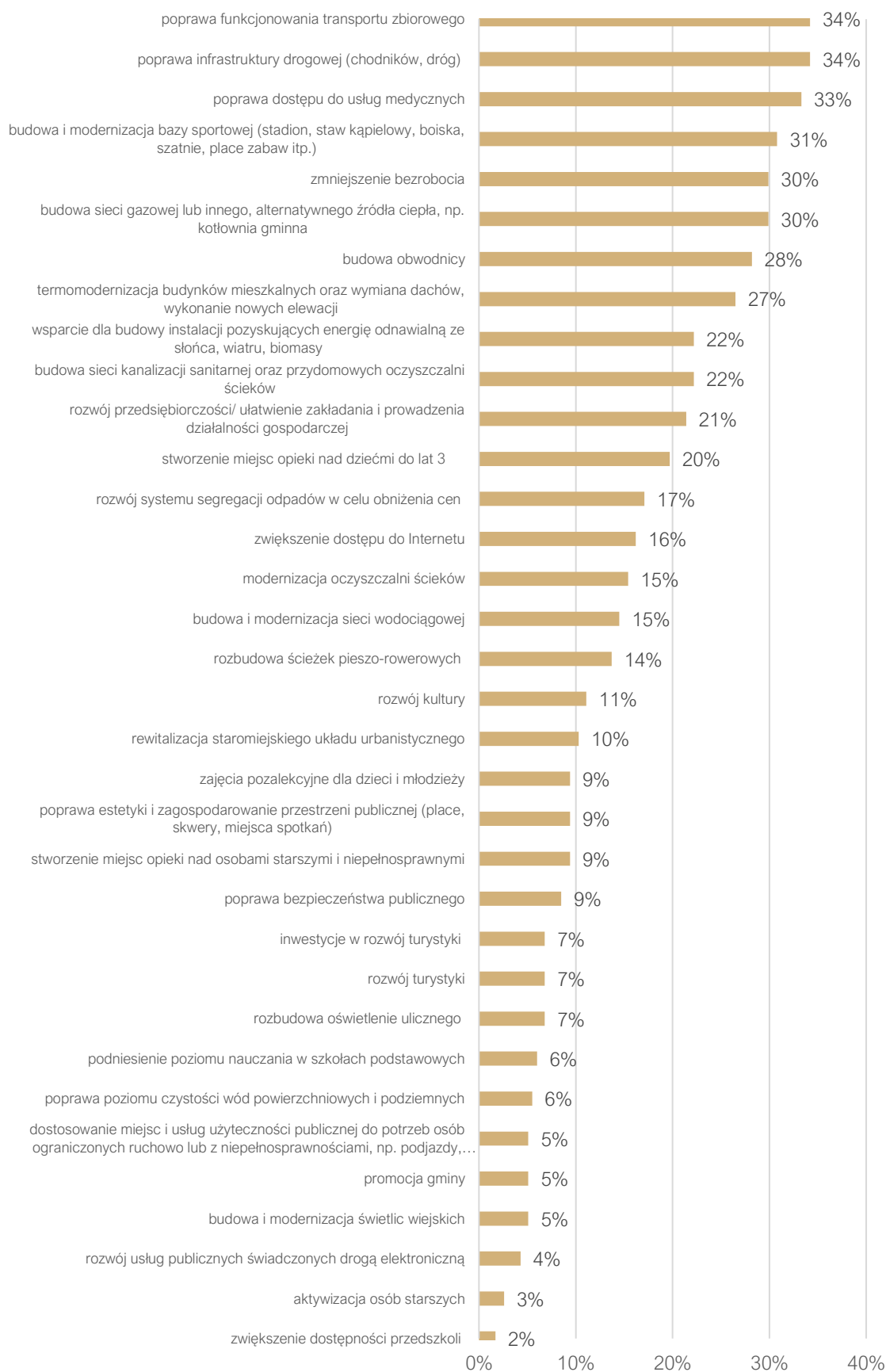
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyły walory środowiska przyrodniczego w gminie, dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, atrakcyjność turystyczna gminy, dostęp do edukacji przedszkolnej oraz wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (Klub Seniora, współpraca z organizacjami zrzeszającymi seniorów).

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Żłoty Stok. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego, poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg), poprawa dostępu do usług medycznych, budowa i modernizacja bazy sportowej (stadion, staw kąpielowy, boiska, szatnie, place zabaw itp.), zmniejszenie bezrobocia, budowa sieci gazowej lub innego, alternatywnego źródła ciepła, np. kotłownia gminna, budowa obwodnicy a także termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz wymiana dachów i wykonanie nowych elewacji. Najmniej priorytetowym według mieszkańców jest zwiększenie dostępności przedszkoli, aktywizacja osób starszych, rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, budowa i modernizacja świetlic wiejskich, promocja gminy oraz dostosowanie miejsc i usług użyteczności publicznej do potrzeb osób ograniczonych ruchowo lub z niepełnosprawnościami, np. podjazdy, windy w UM, CKiP, strony www, parkingi).

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Wskazuje ono również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na czystość środowiska, turystykę, walory przyrodnicze, rynek oraz kopalnia złota.

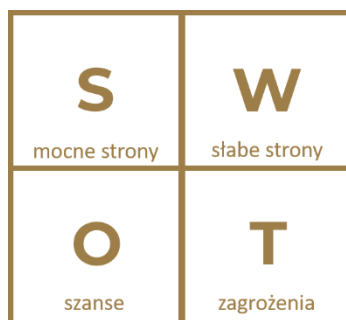
Ryc. 9. Główne priorytety rozwoju według ankietowanych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Informacje te pochodziły z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Żłoty Stok,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miejskiego Żłotego Stoku, a także ze źródeł zewnętrznych,
- warsztatów strategicznych, które odbyły się w dniu 12 stycznia 2023 roku,
- wyników badań ankietowych.

Analizę SWOT dla Gminy Żłoty Stok przedstawia poniższe zestawienie.

MOCNE STRONY

- wysokie walory przyrodnicze (Park Krajo-
brazowy, Obszary Chronionego Krajo-
brazu, Obszary Natura 2000, użytki ekolo-
giczne) dające szansę na rozwój usług
czasu wolnego, rekreacji i turystyki,
- rozbudowana infrastruktura turystyczna i
sportowa,
- różnorodność oferty turystycznej, umożli-
wiająca na całoroczną obsługę turystów,
- atrakcyjne położenie pod względem tury-
stycznym w pobliżu najstarszych Gór Żło-
tych, bezpośrednio przy granicy Polski z
Republiką Czeską,
- historyczne dziedzictwo Gminy wpływa-
jące na tożsamość i integrację jej miesz-
kańców,
- całkowite pokrycie obszaru Gminy miej-
scowymi planami zagospodarowania prze-
strzennego,
- dobre położenie komunikacyjnej przy dro-
dze krajowej nr 46 oraz drodze wojewódz-
kiej nr 390,
- rosnąca liczba podmiotów zarejestrowa-
nych w rejestrze REGON prowadzących
działalność na terenie Gminy,
- PSZOK na terenie Gminy, tworzący możli-
wości nieodpłatnego pozbywania się niety-
powych i problematycznych odpadów oraz
zapewniający bezpieczeństwo środowiska
(eliminacja „dzikich wysypisk” i nielegal-
nego spalania odpadów w gospodar-
stwach domowych),
- współpraca z WFOŚiGW w zakresie dofi-
nansowań do wymiany źródeł ciepła oraz
wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu
zewnętrznych funduszy na termomoderni-
zacje budynków mieszkalnych,
- funkcjonowanie Centrum Kultury i Promo-
cji na terenie Gminy, które organizuje wy-
darzenia kulturalne i zajęcia dla dzieci i
młodzieży, dorosłych oraz seniorów,
- prężne działania podmiotów tzw. trzeciego
sektora, w tym Klubu Seniora, które
zmniejszają poczucie wykluczenia i pozy-
tywnie wpływają na integrację społeczną,
- członkostwo gminy w wielu stowarzysze-
niach i związkach międzygminnych stymu-
lujących rozwój gospodarczy ich członków
(m.in. LGD „Qwsi”),
- funkcjonujące na terenie Gminy jednostki
OSP wpływające na poziom bezpieczeń-
stwa mieszkańców, ale też integrację
społeczeństwa oraz kształtowanie zaan-
gażowanych postaw i wymianę doświad-
czeń pomiędzy pokoleniami,
- funkcjonowanie świetlic wiejskich na tere-
nie Gminy, które pełnią funkcję kulturalno-
rekreacyjne,
- wysoki poziom upowszechnienia opieki
przedszkolnej,
- działalność na terenie Gminy 3 Niepublicz-
nych Zakładów Opieki Zdrowotnej zapew-
niających dostęp do usług z zakresu pod-
stawowej opieki zdrowotnej,
- zmniejszająca się liczba beneficjentów
środowiskowej pomocy społecznej.

SŁABE STRONY

- niekorzystne trendy demograficzne i zmniejszająca się liczba mieszkańców Gminy (, zmniejszający się udział mieszkańców w wieku kreatywnym, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny),
- postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów,
- brak sieci gazowej,
- niska jakość dróg w Gminie,
- niska dostępność Gminy do dużych ośrodków miejskich,
-
- malejący udział dochodów własnych w dochodach ogółem Gminy, przez co zmniejsza się samodzielność Gminy w kształtowaniu własnych dochodów,
- wysoki udział bezrobotnych w Gminie (wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku w Gminie wynosił 6,9) na tle powiatu (4,8) i województwa (3,5),
- utrzymujący się ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego,
- zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową; rosnące koszty utrzymania oświaty mimo wysokich wyników nauczania,
- brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

SZANSE

- poprawa dostępności transportowej poprzez budowę drogi S8 w regionie oraz budowę obwodnicy Żłotego Stoku,
- duża liczba turystów odwiedzających Gminę,
- zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców oraz i postawy przyjazne środowisku i rozwój alternatywnych źródeł energii wspierane ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych,
- pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych,
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej,
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej,
- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji,
- rozwój współpracy transgranicznej z sąsiednimi regionami Republiki Czeskiej, w zakresie turystyki i ochrony środowiska,
- dalsza współpraca w ramach LGD oraz stowarzyszeń międzygminnych (rozwój gospodarczy, aktywizacja mieszkańców, promocja Gminy),
- przynależność Gminy do obszaru o najwyższym dostępie usług publicznych.

ZAGROŻENIA

- spadek liczby mieszkańców (ujemny przyrost naturalny i saldo migracji),
- starzejące się społeczeństwo,
- postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą i turystyczną,
- wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą regionu (np. epidemia, konflikty zbrojne),
- dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju,
- zmiany systemu prawnego dotyczącego funkcjonowania i finansowania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce,
- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi m.in. w związku z regularnym wzrostem cen za przyjęcie i przewarzenie odpadów w instalacjach przetwórczych, rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz dużym wzrostem najniższych wynagrodzeń w gospodarce krajowej,
- ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową powiatową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 została opracowana na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji Gminy, analizy SWOT i badań ankietowych. Podczas przeprowadzanych prac zwracano uwagę zarówno na potencjały Gminy (jej strony silne, pozwalające na wykorzystanie szans dla przyszłego rozwoju), jak również problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla jej dalszego rozwoju). W procesie strategicznym określono także MI-SJĘ oraz WIZJĘ Gminy Żłoty Stok, które na późniejszym etapie prac stanowiły drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych i operacyjnych.

MISJA jest to element Strategii, który wskazuje na najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Skupione są w niej wszystkie podstawowe wartości, które przyświecają władzom Gminy Żłoty Stok i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, jaką należy podjąć do osiągnięcia wizji. Zawiera w sobie odpowiedź na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Żłoty Stok** brzmi następująco:

DBAMY O PRZYSZŁOŚĆ – PAMIĘTAMY
O PRZESZŁOŚCI

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Żłoty Stok w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- ❖ obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ❖ ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- ❖ jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

GMINA ŻŁOTY STOK – PROEKOLOGICZNA GMINA
PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM, PRZEDSIĘBIORCOM
I TURYSTOM

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Żłoty Stok, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu gminy opisanego w wizji rozwoju, określono cele strategiczne odnoszące się do głównych obszarów rozwojowych:

CEL I:	Wysoki poziom życia dzięki rozwiniętej infrastrukturze oraz przestrzeni gminnej z uwzględnieniem ochrony środowiska
CEL II:	Rozwój gospodarczy oparty na lokalnych zasobach środowiska i dziedzictwa kulturowego
CEL III:	Kompleksowa oferta społeczna dostosowana do potrzeb mieszkańców Gminy

Powyższe postulaty stanowią odzwierciedlenie wizji Gminy, jaka ma zostać osiągnięta w 2030 roku. Cele strategiczne odwzorowują obszary rozwojowe w trzech sferach: przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które budują wizerunek jednostki terytorialnej. Sfery te cechuje wzajemne przenikanie się – podejmowane działania w sferze przestrzennej będą wpływały na gospodarkę lokalną, a ta z kolei na sytuację społeczną. Aktywne i świadome społeczeństwo lokalne w dobrej sytuacji materialnej będzie z kolei wpływało na jakość środowiska przyrodniczego. Dla osiągnięcia równowagi konieczne jest równoległe realizowanie zadań w każdej z wymienionych sfer. Aby urzeczywistnić realizację celów strategicznych, dla każdego z nich ustanowiono szereg celów operacyjnych, porządkujących poszczególne działania. Cele operacyjne przedstawiono w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWIŃEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA		CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO		CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY	
CELE OPERACYJNE:					
1.1.	Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej	2.1.	Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	3.1.	Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej
1.2.	Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego	2.2.	Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej	3.2.	Wsparcie osób starszych i niesamodzielnym
1.3.	Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	2.3.	Promocja Gminy	3.3.	Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi
1.4.	Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej				

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele operacyjne:

- 1.1 Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej
- 1.2 Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego
- 1.3 Świadoma i aktywna polityka przestrzenna
- 1.4 Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej i bezpiecznej przestrzeni do życia, pracy, nauki i wypoczynku. Wysoko rozwinięta infrastruktura techniczna wpływa na poprawę atrakcyjności danego obszaru oraz poprawia jakość życia mieszkańców. W rozwój infrastruktury technicznej wpisuje się przede wszystkim rozbudowę i modernizację dróg (wraz z infrastrukturą towarzyszącą: oświetleniem, chodnikami, ścieżkami rowerowymi, bezpiecznymi przejściami dla pieszych, parkingami), co ma wpływ na zwiększenie dostępności przestrzennej i ułatwia przemieszczanie się oraz podnosi poziom bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego. Oprócz sieci drogowej, na jakość życia mieszkańców wpływa także infrastruktura wodociągowa i kanalizacyjna, jakość obiektów oświatowych i sportowych, infrastruktura rekreacyjna, w tym ta najbliższa – na wioskach.

Niezwykle istotnym zagadnieniem poruszonym w obrębie tego obszaru strategicznego jest ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. Gminna polityka ochrony środowiska zakłada działania zmierzające do poprawy jakości powietrza (np. wymiana źródeł ciepła na proekologiczne), wody oraz gleby (budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i oczyszczalni ścieków, rozwój sieci kanalizacyjnej). Należy tutaj pamiętać również o rozwoju odnawialnych źródeł energii. Działania te będą możliwe tylko przy odpowiednim nastawieniu społeczeństwa i jego świadomości, iż kroki podejmowane przez każdego z nas mają wpływ na jakość naszego życia, np. na stan powietrza, którym oddychamy. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań edukacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców oraz zmiany ich nawyków w codziennym życiu (np. prawidłowa segregacja odpadów komunalnych).

Jednym z ważniejszych czynników warunkujących jakość życia jest racjonalnie zagospodarowana i atrakcyjna przestrzeń. Pierwszym krokiem do osiągnięcia takiego rezultatu jest zapewnienie prawnych uregulowań gospodarowania zasobami przestrzeni, dlatego też tak ważne jest posiadanie aktualnych dokumentów planistycznych. Dlatego też punktem wyjścia dla realizacji wszystkich działań powinna być aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>1.1. Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i budowa gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe), Rozbudowa szlaków i ścieżek rowerowych na terenie Gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą, Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych i Wojewódzkich w zakresie remontu i rozbudowy sieci dróg na terenie Gminy, Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez budowę i rozbudowę oświetlenia ulicznego, budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego, Budowa, rozbudowa i remont sieci wodociągowej m.in. w Laskach, Mąkolnie, Płonicy, Żłotym Stoku, Błotnicy, Chwałistawiu, Budowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody, które zapewnią dostęp dla zwiększającej się liczby odbiorców, Budowa, rozbudowa i remont sieci kanalizacyjnej w sołectwach i w Żłotym Stoku, Budowa, rozbudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków m.in. oczyszczalni w miejscowości Płonica oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, Przebudowa i budowa sieci rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych m.in. w Płonicy (remont mostów i przepustów), Uporządkowanie systemu przedwojennej sieci drenarskiej pod miastem, Współpraca z zarządem wód w zakresie właściwego utrzymania koryt rzecznych i cieków, 	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowana sieć drogowa na terenie gminy (drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie), poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerowego oraz pieszego, poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy, zwiększenie poziomu objęcia Gminy siecią kanalizacyjną w oparciu o zbudowaną oczyszczalnię ścieków, poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb dzięki uporządkowanej gospodarce kanalizacyjnej, 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanych dróg (km), długość wyremontowanych dróg (km), długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km), długość wybudowanych chodników (km), liczba nowych punktów oświetlenia drogowego (szt.), długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km), długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km), liczba zmodernizowanych/wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.), długość wybudowanych i przebudowanych rowów melioracyjnych (km),

1.2. Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego

- Promocja, edukacja i wspieranie przedsięwzięć dotyczących upowszechniania wiedzy z dziedziny ekologii, w tym zasad działania i wykorzystania odnawialnych źródeł energii wśród różnych grup społecznych,
- Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacja do zmian klimatu poprzez zachowywanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów, promowanie i wspieranie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury,
- Zachowanie obszarów chronionych oraz zapewnienie ochrony miejsc posiadających szczególne walory środowiskowe,
- Ochrona istniejących walorów krajobrazowych Gminy,
- Zakaz podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- Nawiązanie współpracy ze spółkami wodnymi,
- Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz rozwój instalacji OZE,
- Wymiana źródła ciepła na instalację wykorzystującą OZE dla właścicieli lokali mieszkalnych oraz wspólnot,
- Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy i ich promocja wśród mieszkańców,
- Wymiana źródła ciepła w budynkach na niskoemisyjne,
- Rozwój systemu segregacji odpadów, w tym modernizacja/budowa nowego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na rzecz utrzymania wysokich poziomów segregacji i recyklingu,
- Rekultywacja istniejącego składowiska odpadów,
- Nawiązanie współpracy z Państwowym Instytutem Geologicznym w zakresie rozpoznania potencjalnych złóż wód geotermalnych,

- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy,
- zwiększenie stopnia samowystarczalności energetycznej Gminy i zwiększenie udziału energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł,
- regulacja i utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych,
- zabezpieczenie obszaru Gminy przez wystąpieniem niepożądanych skutków zmian klimatycznych oraz występowaniu zjawisk ekstremalnych (susze, podtopienia, powodzie),
- zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła
- optymalizacja kosztów systemu gospodarki odpadami,
- podniesienie poziomu segregacji odpadów komunalnych
- usprawnienie obsługi PSZOK,
- polepszenie estetyki okolicy PSZOK,

- liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.),
- liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.),
- liczba lokali prywatnych i wspólnot z wymienionymi źródłami ciepła (szt.),
- liczba niskoemisyjnych źródeł energii (szt.),
- liczba wprowadzonych elementów błękitno-zielonej infrastruktury (szt.),
- udział odpadów zebranych selektywnie w odpadach ogółem (%),
- wskaźniki recyklingu wybranych frakcji odpadów (%),
- ilość zebranych odpadów w ciągu roku (Mg),

<p>1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy, • Ograniczenie rozproszenia zabudowy, • Regulacja stosunków prawnych gruntów na terenie Gminy, • Wsparcie działań na rzecz scalania i podziału gruntów, • Racjonalna gospodarka zasobem mieszkaniowym, w tym poprawa stanu technicznego lokali, • Kontynuacja działań w zakresie rewitalizacji m.in. skwerów, placów zabytków. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie chaosowi przestrzennemu i regulacja polityki przestrzennej na terenie Gminy, • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni i estetyki Gminy, • usystematyzowanie polityki przestrzennej, • poprawa sposobu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy i dobry stan techniczny lokali. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych MPZP (szt.), • liczba zaktualizowanych MPZP (szt.), • powierzchnia gruntów z uregulowanym stanem prawnym (ha), • liczba wyremontowanych lokali (szt.), • liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie rewitalizacji przestrzeni publicznej (szt.).
<p>1.4. Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działalności Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz opracowanie planów zarządzania kryzysowego i przeciwdziałania katastrofom, • Współpraca z Policją, PSP, OSP i innymi służbami w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa publicznego, w tym współpraca transgraniczna, • Rozbudowa monitoringu miejskiego, • Cyfryzacja urzędu i jednostek gminnych oraz wzrost dostępności usług publicznych drogą internetową, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na terenie Gminy i poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, • zmniejszenie liczby wypadków drogowych z udziałem pieszy, • zwiększenie możliwości korzystania z usług publicznych, dzięki dostępności informacji, • zwiększenie poziomu uczestnictwa społeczności w wydarzeniach o różnym charakterze, dzięki dostępności informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nawiązanych współprac z Policją, PSP, OSP i innymi służbami (szt.), • liczba zainstalowanych kamer miejskich (szt.), • liczba usług publicznych w Gminie objętych cyfryzacją (szt.).

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Cele operacyjne:

2.1 Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy

2.2 Poszerzenie oferty turytycznej, rekreacyjnej i sportowej

2.3 Promocja Gminy

Istotnym sektorem wpływającym na jakość życia mieszkańców Gminy jest gospodarka: lokalna i regionalna. Dotyczy to zarówno stanu finansów samorządowych, który decyduje o możliwościach inwestycyjnych jednostki oraz poziomie świadczonych przez samorząd usług: społecznych, komunalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych i innych, ale także poziomu przedsiębiorczości i rynku pracy. Wypracowanie systemu wsparcia dla przedsiębiorców czy stworzenie strefy aktywności gospodarczej, wpłynie pozytywnie na wzrost liczby przedsiębiorstw, ich kondycję, powstanie nowych i atrakcyjnych miejsc pracy i spadek bezrobocia.

Gmina to miejsce, w którym warto żyć i odpoczywać. Bazując na unikalnych walorach przyrodniczych i dziedzictwie lokalnym, planuje się dalszy rozwój infrastruktury, aby zapewnić mieszkańcom więcej miejsc do wypoczynku i rekreacji. Jednocześnie, oferta sportowa i kulturalna zostanie rozszerzona, aby zadowolić potrzeby każdej kategorii wiekowej.

Wszystkie działania w kierunku rozwoju turystycznego muszą być jednak zgodne z potrzebami mieszkańców, którzy są głównymi odbiorcami dóbr i usług na terenie Gminy. Dlatego oferta musi być dostosowana do potrzeb każdej grupy wiekowej i uwzględniać ich zainteresowania.

W planach rozwoju Gminy znajduje się rozbudowa infrastruktury umożliwiającej wypoczynek z wykorzystaniem środowiska naturalnego, m.in. poprzez tworzenie nowych miejsc wypoczynku. Wsparcie dla lokalnych wytwórców i promocja dziedzictwa lokalnego również są ważne, dlatego planowane są kalendarze cyklicznych imprez.

Rozwój turystyki nie będzie jednak możliwy bez szerokiej i aktywnej promocji Gminy z wykorzystaniem wielu kanałów posiadających odbiorców z różnych grup wiekowych i społecznych.

Działania te mają na celu wzmocnienie rozpoznawalności Gminy w regionie oraz przyciągnięcie inwestorów, nowych mieszkańców i turystów. Dzięki temu Gmina może stać się jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem do życia i wypoczynku.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia.

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie terenu inwestycyjnego w strategicznych ciągach komunikacyjnych, Stworzenie spójnego systemu ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych, Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy m.in. poprzez stworzenie punktu konsultacyjnego dla podmiotów biznesowych, Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, Wsparcie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału turystycznego, Wspieranie współpracy zagranicznej w szczególności wykorzystując położenie przygraniczne z Czechami, 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, zwiększenie liczby nowych inwestycji na terenie Gminy, zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem a przedsiębiorcami, 	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia terenów inwestycyjnych (ha), liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%),
<p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej na terenie Gminy m.in. poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących, przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczych, Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe m.in. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości itd. Współpraca z parafią przy modernizacji i udostępnianiu obiektów sakralnych, Powołanie młodzieżowej rady gminy będącej organem doradczym dla rozszerzenia oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży, Budowa nowych wież i punktów widokowych, Rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej m.in.: stadion, boiska szkolne, boiska na „humlu”, boisko w Laskach wraz z zapleczem sportowym, Modernizacja boiska sportowego w Płonicy: budowa zaplecza socjalnego (szatnie z węzłem sanitarnym i instalacją kanalizacji ze 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie świadomości walorów kulturowych i turystycznych wśród mieszkańców gminy oraz turystów wzmocnienie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców zwiększenie bazy i oferty turystycznej w Gminie, zwiększenie możliwości rekreacyjnego wykorzystania potencjału Gminy, zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną Gminy, rozwój i poprawa infrastruktury sportowej oraz wsparcie aktywizacji społeczeństwa na wsi, zwiększenie dochodów budżetu Gminy, poprawa stanu gminnych zabytków, dzięki ich remontom oraz zagospodarowaniu, zabezpieczenie obiektów dziedzictwa historyczno-kulturowego, 	<ul style="list-style-type: none"> liczba powstałych obiektów turystycznych (szt.), liczba nowopowstałych infrastruktury sportowej (szt.), liczba turystów odwiedzających gminę w ciągu roku (os.), liczba nowych wież i punktów widokowych (szt.), liczba wyremontowanej infrastruktury sportowej (szt.), liczba zagospodarowanych/odrestaurowanych zabytków na terenie Gminy (szt.), liczba porozumień i współprac z Republiką Czeską.

	<p>zbiornikiem na nieczystości oraz zaplecze higieniczno-sanitarne i magazynowe),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowej infrastruktury sportowej m.in. letniego toru saneczkowego, strzelnicy, • Modernizacja stawu kąpielowego, • Dbłość o Gminne zabytki poprzez ich ochronę, remonty i podejmowanie prac konserwatorskich, • Dalsza współpraca transgraniczna z Republiką Czeską obejmująca m.in. realizację wielu projektów z różnych zakresów – współpraca w zakresie turystyki, kultury, współpracy jednostek i innych). 		
<p>2.3. Promocja Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektów edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa podnoszącego świadomość o historii Gminy, jej zabytkach, tradycjach i produktach lokalnych, • Prowadzenie kampanii promocyjnych gminy (m.in. filmy promocyjne, wydarzenia, konkursy) pod kątem turystyki krajoznawczej i ekoturystyki, • Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i innej infrastruktury noclegowej, • Promocja lokalnej twórczości kulturalnej i tradycji rzemieślniczych, a także dążenie do wypromowania wartościowego produktu lokalnego oraz stworzenie punktu sprzedaży tych produktów, • Organizacja wydarzeń kulturowych i imprez sportowych przyciągających osoby spoza Gminy oraz stwarzających warunki do integracji międzygminnej (m.in. kino plenerowe, dyskoteki), • Promocja jarmarków oraz oferty sportowo-rekreacyjnej m.in. ścieżek rowerowych, • Nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi, także międzynarodowymi w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalnej (w postaci np. obozów językowych dla młodzieży). 	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie lokalnych tradycji, • duża liczba ciekawych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy, • wzmocnienie znaczenia i konkurencyjności Gminy w regionie pod względem turystycznym i inwestycyjnym, • wzrost zainteresowania Gminą jako miejscem odpowiednim do realizacji turystyki weekendowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych projektów edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa (szt.), • liczba organizowanych imprez cyklicznych w ciągu roku (szt.), • liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych na rzecz przyciągnięcia turystów (szt.), • liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych (szt.), • liczba gmin partnerskich, które podjęły współpracę z gminą (szt.).

CEL STRATEGICZNY III

KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

Cele operacyjne:

3.1 Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej

3.2 Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych

3.3 Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi

Na rozwój Gminy w dużej mierze wpływają czynniki społeczne. W Gminie Żłoty Stok, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się starzenie się społeczeństwa. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym corocznie się zwiększa i przewyższa już liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. Poprawę jakości usług społecznych powinna również dostarczać infrastruktura społeczna i techniczna uwzględniająca potrzeby osób starszych i chorych, osób z niepełnosprawnością, ale także osób ze szczególnymi potrzebami. W odpowiedzi na trendy społeczne Gmina zapewni odpowiedniej jakości usługi opiekuńcze dla seniorów, ale także utworzy możliwości do aktywnego spędzania czasu wolnego przez starszych mieszkańców. Dodatkowym wsparciem będą służyli wolontariusze, a sami seniorzy również będą mogli realizować siebie poprzez udział w wolontariacie. Dla harmonijnego życia społeczności w Gminie konieczne będzie utrzymywanie dialogu międzypokoleniowego.

Dla mieszkańców Gminy ważny jest dobry dostęp do kompleksowej opieki medycznej, dlatego wśród zaplanowanych działań wpisuje się dążenie do zapewnienia pomocy lekarzy specjalistów, realizacja gminnych programów profilaktyki zdrowotnej, promocja zdrowego trybu życia czy też utworzenie centrum rehabilitacji.

Kolejnym istotnym aspektem życia w Gminie jest edukacja. Wysoka jakość kształcenia przekłada się na przyszłą sytuację każdego młodego człowieka, ale wpływa także na rynek pracy i kształtowanie się bezrobocia. Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej i bazy dydaktycznej oraz doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej, podnoszenie jej kompetencji, np. poprzez kursy i szkolenia, wpłynie na wzrost poziomu nauczania. Ważne jest również zapewnienie bogatej oferty atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych, które będą odpowiadać oczekiwaniom dzieci i młodzieży oraz wsparcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych (wspomagających rozwój poza podstawą programową).

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli wraz z oczekiwanymi rezultatami ich przeprowadzenia oraz wskaźnikami informującymi o poziomie ich osiągnięcia

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>3.1. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym, w szczególności usług rehabilitacyjnych (m.in. utworzenie centrum rehabilitacji), • Organizacja dowozu do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej, dedykowanego osobom ze szczególnymi potrzebami, • Stworzenie oferty lokali do wynajęcia dedykowanych lekarzom specjalistom, • Dążenie do integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, • Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia, • Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia, • Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych wysokiej jakości dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin, • Budowa mieszkań w ramach społecznego budownictwa oraz utworzenie mieszkań chronionych, 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia mieszkańców, • zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego, • wykreowanie postaw prozdrowotnych wśród mieszkańców, • poprawa warunków funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami, • minimalizacja wykluczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba lekarzy specjalistów przyjmująca na terenie Gminy (os.), • liczba programów zdrowotnych realizowanych w Gminie (szt.), • liczba kampanii przeprowadzonych w zakresie walki z uzależnieniami, • liczba organizacji współpracujących z Gminą w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia (szt.), • liczba opiekunów i asystentów rodzin (os.), • liczba mieszkań chronionych (szt.),
<p>3.2. Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie narzędzi umożliwiających poznanie opinii i punktu widzenia osób starszych, • Utworzenie nowych miejsc integracji i dających możliwość spędzania czasu wolnego dla aktywnych seniorów np. dziennego domu opieki dla seniorów, klubu seniora lub centrum aktywności seniora, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie komfortu życia seniorów w Gminie, • bardziej aktywny dialog międzypokoleniowy, • zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego osób starszych, • zapewnienie seniorom atrakcyjnych rozrywek i możliwości aktywnego spędzania czasu, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działających podmiotów dla seniorów (szt.), • liczba projektów wolontariatu skierowanych do seniorów (szt.), • liczba wolontariuszy działających na rzecz wsparcia seniorów (os.),

	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wolontariatu w zakresie działań kierowanych do seniorów, • Aktywizacja i integracja międzypokoleniowa, • Usuwanie barier architektonicznych ograniczających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, • Wprowadzanie racjonalnych rozwiązań zgodnych z ustawą o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, 	<ul style="list-style-type: none"> • umożliwienie osobom ze szczególnymi potrzebami uczestnictwa w życiu społecznym Gminy, zapewnienie dostępności usług oraz integracji, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba usuniętych barier architektonicznych (szt.), • liczba budynków publicznych z barierami architektonicznymi (szt.), • liczba wprowadzonych usprawnień zgodnych z ustawą o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (szt.),
<p>3.3. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3, • Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i wyposażenie obiektów, • Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży, • Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby, • Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych, • Wykorzystanie wsparcia lokalnych instytucji w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych dla dzieci i młodzieży, • Przebudowa wnętrza budynku kompleksu szkolnego w Żłotym Stoku na budynek wielofunkcyjny. 	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnienie opieki nad dziećmi do lat 3 i opieki przedszkolnej dostosowanej do potrzeb mieszkańców, • poprawa warunków nauczania w szkołach i przedszkolach, • zwiększenie korelacji pomiędzy kształceniem młodzieży a potrzebami na rynku pracy, • wielopłaszczyznowy rozwój dzieci i młodzieży, zarówno pod kątem edukacyjnym, ruchowym, jak i kreatywnym, • zwiększenie tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%), • liczba zmodernizowanych i rozbudowanych obiektów oświatowych (szt.), • liczba zajęć pozalekcyjnych organizowanych dla dzieci i młodzieży (szt.), • liczba realizowanych programów wsparcia (szt.), • liczba uczniów otrzymujących dodatkowe wsparcie (szt.), • średnie wyniki egzaminów ósmoklasistów (%).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Żłoty Stok oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Gmina Żłoty Stok jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim, położoną w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie ząbkowickim. Powierzchnia Gminy wynosi ok. 75 km², z czego powierzchnia leśna stanowi 48,7%, zaś powierzchnia użytków rolnych 28,4%. W skład Gminy wchodzi Żłoty Stok oraz sołectwa: Błotnica, Chwalisław, Laski, Mąkolno, Płonica. Gmina graniczy bezpośrednio z następującymi gminami: Kamieniec Ząbkowicki, Bardo, Kłodzko, Łądek Zdrój oraz z Gminą Paczków. Na południowy wschód od Żłotego Stoku granica Gminy pokrywa się z granicą państwową z Republiką Czeską (powiat Jeseník).

Głównym ośrodkiem Gminy jest miejscowość Żłoty Stok, którą zamieszkuje ok. 57% mieszkańców Gminy i skupia najważniejsze funkcje Gminy: administracyjne, usługowe, społeczne i kulturalne.

Przez teren Gminy przebiega z zachodu na wschód droga krajowa nr 46 (Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny) o dużym natężeniu ruchu tranzytowego i turystycznego. Na osi północno-południe przecina droga wojewódzka nr 390 (Kamieniec Ząbkowicki – Łądek Zdrój).

Ponadto w odległości 20 km na zachód od Żłotego Stoku przebiega droga krajowa nr 8, gdzie na trasie pomiędzy m. Bardo i Kłodzko trwają prace przygotowawcze do powstania drogi ekspresowej S8, która docelowo ma połączyć Kłodzko i Ząbkowice Śląskie z węzłem Magnice, który mieści się na południe od Wrocławia.

Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast są następujące: stolica województwa – Wrocław – oddalona jest o ok. 89 km (ok. 1 h 50 min jazdy samochodem), najbliższe duże miasto – Kłodzko – oddalone jest o ok. 19 km (ok. 30 min) od centrum Gminy, z kolei miasto powiatowe – Ząbkowice Śląskie – oddalone jest o ok. 19 km (ok. 25 min).

Odległość drogowa do Bilej Vody – najbliższej miejscowości znajdującej się na terenie Republiki Czeskiej wynosi ok. 6 km (ok. 10 min. jazdy samochodem).

W strukturze przestrzennej Gminy wyraźnie zaznaczają się obszary chronione:

- Śnieżnicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Góry Bardzkie i Sowie,
- Specjalne obszary ochrony Natura 200:
  - Kopalnie w Żłotym Stoku,
  - Góry Żłote,
- Użytek ekologiczny Hałda Storczykowa w Wąwozie Kłodzkim

Przez teren Gminy przebiega też lądowy korytarz ekologiczny o znaczeniu Dolina Nysy Kłodzkiej.

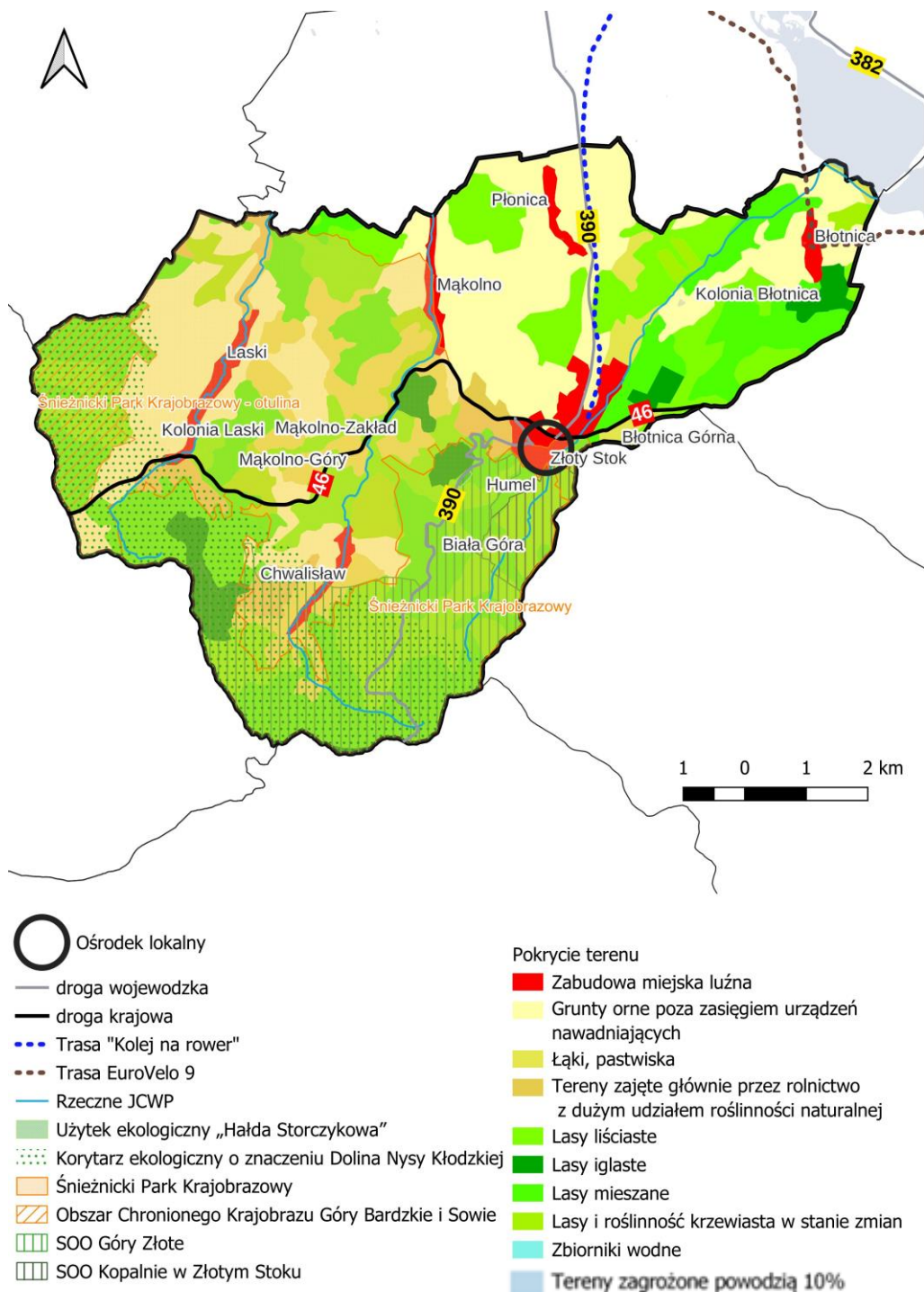
Ponadto na terenie Gminy Żłoty Stok ustanowione zostały pomniki przyrody, wśród których wyróżnia się m.in. dąb szypułkowy, klon jawor oraz głąz narzutowy.

Pod względem geograficznym Gmina leży w jednostce Sudety Środkowe i Wschodnie oraz Przedgórze Sudeckie. Do Sudetów Środkowych należy niewielki fragment w zachodniej części Gminy. W obrębie Sudetów Wschodnich wyróżniono dwa mezoregiony: Góry Bardzkie i Żłote. W gminie Żłoty Stok znajduje się grzbiet wschodni Gór Bardzkich z najwyższym szczytem - Kłodzka Góra (765 m n.p.m) i północna część Gór Żłotych z Jawornikiem Wielkim (872 m n.p.m). Odznaczają się one dużą złożonością rzeźby (urozmaicona linia stoków górskich, licznymi jarami) wynikającą

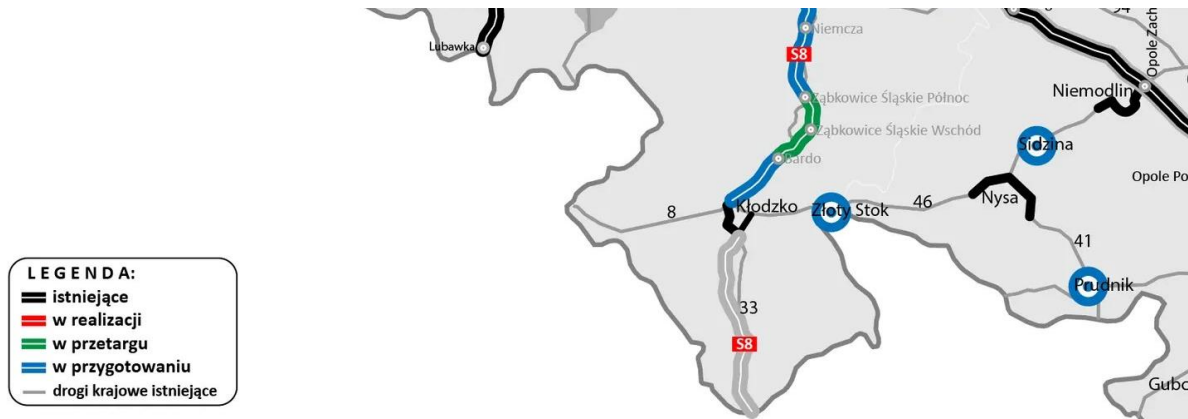
z budowy geologicznej, oddziaływaniem łądolodu, procesami erozji oraz czynnikami antropogenicznymi.

W północnej części Gminy obszar górzysty przechodzi w niemal równinny rejon przedgórski mezo-region Przedgórze Paczkowskiego nieprzekraczający wysokości 300 (330) m n.p.m. Jedyna wyraźniejsza kulminacja jest wzniesienie Owsianka (266 m n.p.m) w Błotnicy.

Ochroną objęta jest większość obszaru Gminy, co stanowi ograniczenie dla prowadzenia działań inwestycyjnych, a zarazem w dużym stopniu podnosi walory turystyczne.

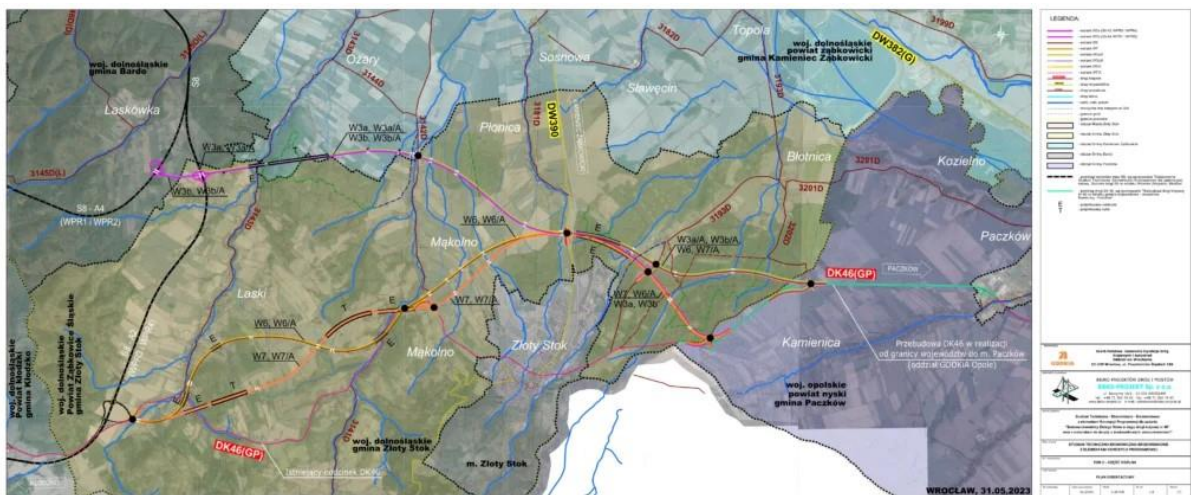

Ryc. 10. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Żłoty Stok
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018

Ryc. 11. Planowany przebieg drogi ekspresowej S8 na odcinku Wrocław (Magnice) – Kłodzko

Źródło: www.wroclaw.pl (listopad 2023 r.)

Ryc. 12. Warianty obwodnicy Żłotego Stoku

Źródło: <https://dk46-obwodnicazlotegostoku.pl/> (listopad 2023 r.)

Dokumentem określającym zasady prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze województwa dolnośląskiego jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Zgodnie z w/w dokumentem Gmina Żłoty Stok została zaliczona do Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego (strefa górską) oraz Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Żłoty Stok jest również jedną z gmin, na terenie których zlokalizowane są korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie wynikają również z celów i kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego wskazanych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego:

Tab. 2. Cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego

CELE	KIERUNKI
CEL 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy	Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.
	Kierunek 1.2. Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.
	Kierunek 1.3. Zwiększenie konkurencyjności inwestycyjnej województwa poprzez wyznaczenie obszarów optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.
	Kierunek 1.4. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego krajobrazu	Kierunek 2.1. Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.
	Kierunek 2.2. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.
	Kierunek 2.3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.
Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka.	Kierunek 3.1. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury energetycznej oraz racjonalnego rozwoju energetyki odnawialnej opartej na wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu.
	Kierunek 3.2. Zapewnienie warunków dla wyposażenia terenów zurbanizowanych w urządzenia i systemy umożliwiające dostarczanie wody i odbiór ścieków oraz zagospodarowanie odpadów.
	Kierunek 3.3. Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej.
	Kierunek 3.4. Zmniejszenie uciążliwości przewozu towarów masowych.
	Kierunek 3.5. Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych – powodzi i suszy.
	Kierunek 3.6. Ograniczanie negatywnych skutków działalności człowieka zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu mieszkańców (zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i nadmierne wykorzystanie zasobów wody, hałas).
Cel 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej.	Kierunek 4.1. Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci TEN-T.
	Kierunek 4.2. Integracja działań w ramach głównych korytarzy drogowych o kluczowym i strategicznym znaczeniu z punktu widzenia rozwoju województwa.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Jednocześnie Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wskazuje na następujące kluczowe cele i kierunki polityki przestrzennej prowadzonej na terenie województwa, których realizacja wymaga skoordynowania działań na poziomie regionalnym i lokalnym. W ramach każdego z nich sformułowano postulaty kierowane do gmin przygotowujących studia uwarunkowań oraz planujących inwestycje. Poniżej znajduje się wykaz postulatów, które swym zasięgiem obejmują obszar Gminy Żłoty Stok.

Tab. 3. Cele i kierunki polityki przestrzennej dla Gminy Żłoty Stok wskazane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

<p>1.2. ZAPOBIEGANIE PERYFERYZACJI OŚRODKÓW I OBSZARÓW ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ</p>	<p>Uwzględnienie w dokumentach gminnych polityki rozwoju zawartej w Strategii Rozwoju Sudety 2030</p>
<p>1.4. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENI I USŁUG PUBLICZNYCH DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI.</p>	<p>Kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gmin w sposób zapewniający wysoką jakość życia mieszkańcom poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. planowanie zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych, oraz infrastruktury usług publicznych, spełniających wymogi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, 2. określenie wskaźnika udziału mieszkań przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami w nowo budowanych mieszkaniach; <p>Uwzględnienie w studiach gmin konieczności przeprowadzenia inwentaryzacji i audytów dotyczących występowania w przestrzeni publicznej barier ograniczających dostępność obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>
<p>2.1. STWORZENIE SPÓJNEGO REGIONALNEGO SYSTEMU OCHRONY PRZYRODY, FUNKCJONUJĄCEGO W RAMACH STRUKTUR KRAJOWYCH I EUROPEJSKICH</p>	<p>Uwzględnianie w polityce przestrzennej gminy konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (w tym zapisów zawartych w obowiązujących planach ochrony obszarów chronionych).</p> <p>Ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej w miejscach eksponowanych widokowo, ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych.</p> <p>Uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.</p> <p>Wyłączenie obszarów chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2018 r. poz. 2389 z późn. zm.).</p> <p>Obszary korytarzy ekologicznych zidentyfikowanych w Planie oraz w lokalnych opracowaniach planistycznych należy w miarę możliwości chronić przed zabudową ciągłą i lokalizowaniem infrastruktury, planować zalesienia i zadrzewienia pomiędzy istniejącą zabudową i obszarami przyległymi.</p> <p>Ograniczenie zabudowy dolin rzecznych (ochrona brzegów rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem szaty roślinnej) w celu zachowania drożności korytarzy ekologicznych i minimalizowania skutków powodzi.</p>
<p>2.2. WYKORZYSTANIE ZASOBÓW DZIEDICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU</p>	<p>Uwzględnianie założeń „Programu opieki nad zabytkami województwa dolnośląskiego” w gminnych programach opieki nad zabytkami w celu skoordynowania działań w sferze ochrony zabytków.</p> <p>Wskazywanie w dokumentach planistycznych obiektów i obszarów, które powinny uzyskać ustawową formę ochrony zabytków (wpis do rejestru zabytków lub ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków).</p> <p>Realizacja regionalnych szlaków turystycznych oraz powiązanie ich z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gmin z wykorzystaniem systemów lokalnych szlaków turystycznych.</p> <p>Realizacja funkcji turystycznych w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych.</p> <p>Dostosowanie rozwoju zaplecza turystyki i rekreacji do zmian klimatu poprzez:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. realizację transportu zbiorowego w obszarach i ośrodkach o atrakcyjnych turystycznie zasobach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, jako standardu ich komunikacyjnej obsługi, 2. wykluczenie z realizacji infrastruktury sportów zimowych obszarów o niewystarczających zasobach wód, których eksploatacja dla wytwarzania sztucznego śniegu zagraża lokalnemu środowisku naturalnemu. <p>W obszarach stykowych wyznaczonych w Planie obszarów funkcjonalnych zapewnienie ciągłości planowanych głównych tras rowerowych* województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach wskazanych na rysunku Planu nr 2. System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego</p> <p>Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód).</p> <p>Weryfikacja przebiegu i modernizacja Drogi Śródsudeckiej (Via Montana) poprawiająca bezpieczeństwo trasy i jej atrakcyjność turystyczną oraz skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych w obszarze oddziaływania trasy</p> <p>Wyłączenie z zabudowy, w tym z zabudowy turystycznej i rekreacyjnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. terenów otwartych o największych walorach widokowych predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych, 2. obszarów o ekspozycji północnej, obszarów osuwiskowych, zalewowych, inwersyjnych. <p>Wylimitowanie lokalizacji zwartych kompleksów zabudowy produkcyjnej o powierzchni większej niż 1,0 ha oraz usługowej o powierzchni większej niż 2,0 ha na terenach o nachyleniu powyżej 5,0%.</p> <p>Ustalenie minimalnego wskaźnika powierzchni terenów biologicznie czynnych na poziomie 75,0% na terenach o nachyleniu powyżej 5,0% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, letniskowej, zamieszkania zbiorowego, usług zdrowia (lecznictwa uzdrowiskowego), usług sportu i rekreacji oraz usług turystycznych.</p>
<p>2.3. OCHRONA I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA.</p>	<p>Uwzględnienie ochrony udokumentowanych złóż o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym i planowanie przeznaczenia terenów w sposób niewywołujący potencjalnych konfliktów związanych z ich eksploatacją.</p> <p>Ograniczanie przeznaczania zwartych kompleksów gruntów rolnych na zabudowę mieszkaniową i usługową.</p> <p>Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym występowania wpływów eksploatacji górniczej w zasięgu terenów górniczych.</p>
<p>3.1. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ ORAZ ENERGETYKI OPARTEJ NA ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII PRZY WYKORZYSTANIU NATURALNYCH UWARUNKOWAŃ REGIONU.</p>	<p>Uwzględnienie możliwości realizacji inwestycji wynikających z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w lokalnych opracowaniach planistycznych, w zakresie wskazanym w aneksie nr 3 i na rysunku Planu nr 6.</p> <p>Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych* wskazujących realizację sieci energetycznych jako podziemnych na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych pod rozwój zabudowy. Realizację napowietrznych sieci proponuje się dopuszczać jedynie w uzasadnionych przypadkach, na obszarach regionalnych stref aktywności gospodarczej oraz innych kompleksów zabudowy produkcyjnej lub usługowej o łącznej powierzchni powyżej 10 ha.</p> <p>Wykonanie i uwzględnienie bilansu energetycznego*, zawierającego analizę potrzeb transportowych użytkowników terenów oraz lokalnych warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, przy planowaniu rozwoju przestrzennego gmin.</p> <p>Zastosowanie zapisów w lokalnych opracowaniach planistycznych wskazujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię cieplną, szczególnie w zakresie rozwiązań indywidualnych i grupowych.</p>

	<p>Dążenie do wyposażenia w sieć gazową, umożliwiającą wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych, wszystkich terenów zabudowanych, w szczególności w jednostkach osadniczych* łączących powyżej 0,5 tys. mieszkańców. W przypadku braku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. możliwości technicznych lub warunków ekonomicznych dla rozwoju sieci gazowej w oparciu o system gazu ziemnego, należy dążyć do dostarczenia gazu przez lokalizację lokalnych systemów dystrybucyjnych opartych na stacjach skroplonego gazu ziemnego, 2. dostępu do dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach o rozproszonej zabudowie oraz w jednostkach osadniczych liczących poniżej 0,5 tys. mieszkańców należy preferować zasilanie gazem płynnym. <p>Dążenie do transformacji systemów zaopatrzenia w ciepło, poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz urządzeń zasilanych paliwem gazowym lub ciekłym w przypadku rozwiązań indywidualnych, 2. sukcesywne podłączenia zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyposażonej w indywidualne źródła ciepła do scentralizowanych lub grupowych systemów grzewczych. <p>Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności na obszarach przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń powietrza</p> <p>Uwzględnienie ograniczeń dla rozwoju energetyki wiatrowej wynikających z dokumentu wspomagającego politykę Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie energetyki ze źródeł odnawialnych - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”</p> <p>Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych na obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych, 2. o niskim nachyleniu terenu – obszary nizinne, 3. o wysokim nasłonecznieniu, 4. nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo, oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych. <p>Umożliwienie wykorzystania cieków i zbiorników wodnych do produkcji energii, w szczególności w miejscach lokalizacji urządzeń piętrzących.</p> <p>Wsparcie dla technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych.</p>
<p>3.2. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA WYPOSAŻENIA TERENÓW ZURBANIZOWANYCH W URZĄDZENIA I SYSTEMY UMOŻLIWIAJĄCE DOSTARCZANIE WODY I ODBIÓR ŚCIEKÓW ORAZ ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW</p>	<p>Uwzględnienie możliwości realizacji instalacji do termicznego przekształcania odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Uwzględnienie lokalizacji i oddziaływania składowisk odpadów przemysłowych w procesie kształtowania struktury przestrzennej i lokalizowania zabudowy.</p> <p>Rozbudowa systemów umożliwiających dostarczanie wody i odbiór ścieków, w szczególności na wrażliwych obszarach ochrony zbiorników wód podziemnych.</p> <p>W zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków komunalnych, na terenach zabudowanych oraz przeznaczonych na rozwój zabudowy należy stosować rozwiązania zbiorcze lub grupowe.</p> <p>Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych* posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa), b) poza terenami o niskiej koncentracji osadnictwa i intensywności zabudowy, powinno być ograniczone do celów gospodarczych i produkcyjnych oraz przeciwpożarowych. <p>Stosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków komunalnych:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. na terenach aglomeracji ściekowych, zgodnie z warunkami określonymi w AKPOŚK 2017, 2. poza aglomeracjami ściekowymi <ol style="list-style-type: none"> a) powinno być możliwe wyłącznie na terenach o niskiej koncentracji osadnictwa (jednostek osadniczych* posiadających poniżej 0,5 tys. mieszkańców) oraz niskiej intensywności zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca lub bliźniacza oraz zabudowa zagrodowa), b) powinno być ograniczone na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz jednorodzinnej szeregowej i grupowej. <p>W lokalnych opracowaniach planistycznych, na podstawie opracowań ekofizjograficznych, zaleca się wskazanie zasięgu terenów, na których możliwe jest stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.</p>
<p>3.3. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY TELEKOMUNIKACYJNEJ.</p>	<p>Wspieranie rozwoju systemów łączności bezprzewodowej oraz uwzględnianie stref ochronnych wokół obiektów radiotelewizyjnych oraz pasów ochronnych linii radiowych.</p> <p>Budowa miejskich sieci szerokopasmowych</p> <p>Zapewnienie zintegrowanego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodnokanalizacyjną i transportową.</p>
<p>3.5. OGRANICZANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW EKSTREMALNYCH ZJAWISK NATURALNYCH – POWODZI I SUSZY.</p>	<p>Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią oraz wdrażanie (po opracowaniu) wytycznych Planu Zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry w zakresie „Lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią”</p> <p>Ograniczanie zabudowy na terenach zagrożonych powodzią, w tym dostosowanie zagospodarowania i warunków technicznych zabudowy do stopnia zagrożenia, z uwzględnieniem cyklicznych zalewów.</p> <p>Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych ustaleń przestrzennych z zakresu małej retencji, wynikających z opracowanego programu małej retencji dla województwa dolnośląskiego (patrz: pkt 1. Postulaty kierowane do Rządu RP)</p> <p>Uwzględnienie w lokalnych dokumentach planistycznych granic i funkcji polderów</p> <p>Uwzględnienie komponentu adaptacyjnego (do zmian klimatu) w dokumentach planistycznych, strategicznych i operacyjnych gminy, w tym m.in. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych.</p> <p>Wyznaczenie w opracowaniach ekofizjograficznych obszarów o dużej zdolności retencyjnej i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji oraz uwzględnianie tych obszarów i terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach lokalizacyjnych i w decyzjach o warunkach zabudowy.</p>
<p>3.6. OGRANICZANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW DZIAŁALNOŚCI CZŁOWIEKA ZAGRAŻAJĄCYCH ZDROWIU I BEZPIECZEŃSTWU MIESZKAŃCÓW</p>	<p>Planowanie nowych odcinków dróg w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie hałasu na istniejące i planowane obszary podlegające ochronie akustycznej.</p> <p>Planowanie terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach znajdujących się poza zasięgiem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.</p> <p>Uwzględnienie strefowego rozmieszczenia terenów, polegającego na lokalizacji terenów niepodlegających ochronie akustycznej w sąsiedztwie terenów, na których usytuowane są ponadnormatywne źródła dźwięku.</p> <p>Ograniczenie planowania terenów nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach, które nie posiadają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. możliwości zaopatrzenia w ciepło sieciowe lub nie przewiduje się rozwoju systemów ciepłowniczych; 2. dostępu do sieci gazowej lub nie planuje się wyposażenia w sieć gazową; <p>z wyjątkiem terenów zabudowy mieszkaniowej, gdzie do zaopatrzenia w ciepło wykorzystywane będą odnawialne źródła energii.</p> <p>Zachowanie bezpiecznej odległości od zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, które zostały</p>

<p>4.2. INTEGRACJA DZIAŁAŃ W RAMACH GŁÓWNYCH KORYTARZY DROGOWYCH O KLUCZOWYM I STRATEGICZNYM ZNACZENIU Z PUNKTU WIDZENIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA</p>	<p>zamieszczone w Aneksie nr 2, a ich rozmieszczenie zostało pokazane na rysunku Planu nr 8. Bezpieczeństwo.</p> <p>W ramach wskazanych ciągów drogowych postuluje się o uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednoczenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład danego korytarza. Szczególnie istotnym jest zapewnienie możliwości dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe. W miarę możliwości należy ograniczać lokalizację nowych zjazdów oraz skrzyżowań z drogami dojazdowymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów powinna odbywać się poprzez już istniejące zjazdy, skrzyżowania oraz nowe drogi o klasie co najmniej zbiorczej, a dotyczy to w szczególności dróg klasy technicznej G i GP. W ramach wskazanych korytarzy należy dążyć do realizacji ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych zgodnie ze Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego.</p> <p>Korytarz „sudecki południowy” – przebieg: DK30 Zgorzelec – Lubań – Jelenia Góra – dalej jako DW367 Kowary – Kamienna Góra – Wałbrzych - dalej jako DW381 Nowa Ruda - Kłodzko – dalej jako DK46 Paczków</p>
--	---

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego wskazano także ustalenia dla gmin w zakresie zasad ich zagospodarowania przestrzennego. W odniesieniu do Gminy Żłoty Stok są to:

Tab. 4. Ustalenia dla gmin w zakresie zasad ich zagospodarowania przestrzennego – Gmina Żłoty Stok

<p>2.1. STWORZENIE SPÓJNEGO REGIONALNEGO SYSTEMU OCHRONY PRZYRODY, FUNKCJONUJĄCEGO W RAMACH STRUKTUR KRAJOWYCH I EUROPEJSKICH</p>	<p>Uwzględnienie przebiegu i funkcji korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym* w lokalnych dokumentach planistycznych* oraz działaniach należących do kompetencji gminy. Wyznaczone na rysunkach Planu nr 2 i 3 korytarze ekologiczne mają przebieg orientacyjny – szczegółowy przebieg i szczegółowe zasady zagospodarowania korytarzy ekologicznych należy wyznaczać w lokalnych opracowaniach planistycznych w oparciu o aktualne opracowania ekofizjograficzne i inwentaryzacje przyrodnicze, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych.</p> <p>Zwiększanie lesistości lądowych korytarzy ekologicznych w celu odzyskania ich drożności (docelowa odległość między płatami lasów, zadrzewień lub zakrzaczeń nie powinna przekraczać kilkuset metrów do 1 km i nie powinna być przecięta innymi barierami dla zwierząt); nie należy zalesiać cennych przyrodniczo obszarów otwartych, takich jak turzycowiska, bogate zespoły łąkowe, obszary podmokłe oraz osi i ciągów widokowych.</p> <p>Na obszarach otulin parków krajobrazowych działalność związana z usługami turystycznymi i sportowymi powinna zostać dostosowana skalą i intensywnością do charakteru obszaru chronionego i jego otoczenia poprzez obligatoryjne wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy szczegółowych parametrów zabudowy dla projektowanej działalności.</p>
<p>2.2. WYKORZYSTANIE ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU.</p>	<p>Uwzględnianie istniejących analiz krajobrazowych i wytycznych zawartych w planach ochrony dla parków krajobrazowych.</p> <p>Wprowadzenie zakazu lokalizacji wysokościowych urządzeń infrastruktury technicznej, takich jak maszty telewizyjne i wieże telefonii komórkowej w strefach ekspozycji widokowej wyznaczonych w studiach gmin.</p> <p>Wskazanie w studiach gmin obiektów regionalnej architektury drewnianej wraz z otoczeniem do objęcia ochroną konserwatorską (wpis do</p>

	<p>rejestr zabytków lub ujęcie w gminnej ewidencji zabytków). Wprowadzenie do studium gminy zapisów w zakresie zasad ochrony obiektów regionalnej architektury drewnianej.</p> <p>Wskazanie w studiach gmin obszarów planowanych do rozwoju turystyki i rekreacji, które należy wyznaczyć na podstawie szczegółowych analiz przyrodniczych, krajobrazowych, fizjograficznych i kulturowych przyjmując następujące zasady ich turystycznego udostępniania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. w obszarach chronionych realizacja infrastruktury turystycznej zgodnie z zasadami prawnej ochrony tworzących je zasobów, 2. terenach zurbanizowanych realizacja zagospodarowania turystycznego przez uzupełnianie luk w istniejącej zabudowie, jej kontynuację, adaptację lub proturystyczną rewitalizację zdegradowanych obszarów, 3. w obszarach otwartych pod warunkiem zachowania walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz zapewnienia indywidualnych rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej na terenach położonych poza zasięgiem istniejących mediów. <p>Wskazanie w studiach gmin obszarów, które wymagają opracowania, we współpracy z sąsiednimi gminami, planów rozwoju ponadlokalnej infrastruktury turystycznej, udostępniającej wskazane obszary jako całość</p> <p>Wskazanie w studiach gmin przebiegu regionalnych szlaków turystycznych, w tym planowanych głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego o przebiegu w korytarzach określonych na rysunku planu nr 2 System ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych zgodnie z „Koncepcją sieci głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego” przyjętą Uchwałą nr 5425/V/18 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 maja 2018 roku.</p> <p>Wskazanie w studiach gmin węzłów przesiadkowych komunikacji zbiorowej zintegrowanych ze szlakami turystycznymi prowadzącymi w obszarze gminy.</p> <p>Zintegrowanie systemu szlaków turystycznych w obszarze pogranicza i wskazanie powiązań z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej i niemieckiej</p>
<p>3.1. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU INFRASTRUKTURY ENERGETYCZNEJ ORAZ ENERGETYKI OPARTEJ NA ODNAWIALNYCH ŹRÓDŁACH ENERGII PRZY WYKORZYSTANIU NATURALNYCH UWARUNKOWAŃ REGIONU.</p>	<p>Określenie warunków i wskaźników lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na dachach i zadaszeniach obiektów przy określaniu wytycznych* dla terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową i produkcyjną, w szczególności wyznaczanych na obszarach optymalnej lokalizacji nowych inwestycji.</p>
<p>3.5. OGRANICZANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW EKSTREMALNYCH ZJAWISK NATURALNYCH – POWODZI I SUSZY.</p>	<p>Stosowanie w studiach gmin zasad ochrony środowiska i jego zasobów uwzględniających ograniczanie odpływu wód opadowych i roztopowych (np. doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencyjne).</p> <p>Ustalanie kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów oraz wytycznych* umożliwiających:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach, zbiorników małej retencji, 2. stosowanie rozwiązań renaturalizacyjnych koryt cieków i ich brzegów oraz spowalniających spływ wody w cieku (zakola, meandry), 3. utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych, 4. odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych, 5. ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

Gmina Żłoty Stok podejmując działania określone w Strategii Rozwoju będzie kierowała się zasadami i postulatami wskazanymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Najważniejsze ustalenia i rekomendacje dla Gminy Żłoty Stok będą uwzględniane w opracowywaniu dokumentów planistycznych oraz podczas realizacji inwestycji, w szczególności inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- Budowa drogi ekspresowej S8 na odcinku Wrocław (Magnice) – Kłodzko,
- Rozbudowa kanalizacji sanitarnej do budynków w Żłotym Stoku przy ulicy Staszica,
- Modernizacja lub budowa oczyszczalni ścieków w Płonicy - remont poszczególnych obiektów oczyszczalni, modernizacja reaktora biologicznego wraz z przebudową systemu napowietrzania oraz modernizacja części osadowej oczyszczalni,
- Opracowanie planu ochrony Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego,
- Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich.

Zgodnie z Koncepcją sieci głównych tras rowerowych w województwie dolnośląskim – DOLNOŚLĄSKA CYLKOSTRADA, zatwierdzoną Uchwałą Nr 4422/VI/21 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19.10.2021, przez obszar Gminy przebiegają następujące trasy rowerowe:

- Międzynarodowa Trasa EuroVelo 9 – Kamieniec Żąbkowicki – województwo opolskie
- Trasa kolej na rowery – Ciepłowody – Strzelin.

Kształtowanie polityki przestrzennej Gminy powinno odbywać się w oparciu o zasady zagospodarowania ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa, jak i poniższe wytyczne:

- tworzenia warunków zmierzających do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy;
- harmonijnego i skoordynowanego rozwoju struktur osadniczych przy uwzględnieniu cech i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji regionu;
- stałego dążenia do kształtowania i poprawy ładu przestrzennego stanowiącego wartość ogólnospołeczną;
- ochrony tradycji i kultury regionu;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy założeniu racjonalnego ich wykorzystania dla potrzeb lokalnych i ponadlokalnych skorelowanego z procesem rozwoju społeczno-gospodarczego;
- bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony mienia;
- rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej;
- Gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Żłoty Stok, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Odpowiednie wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego,
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

Tabela 1 Spójność Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

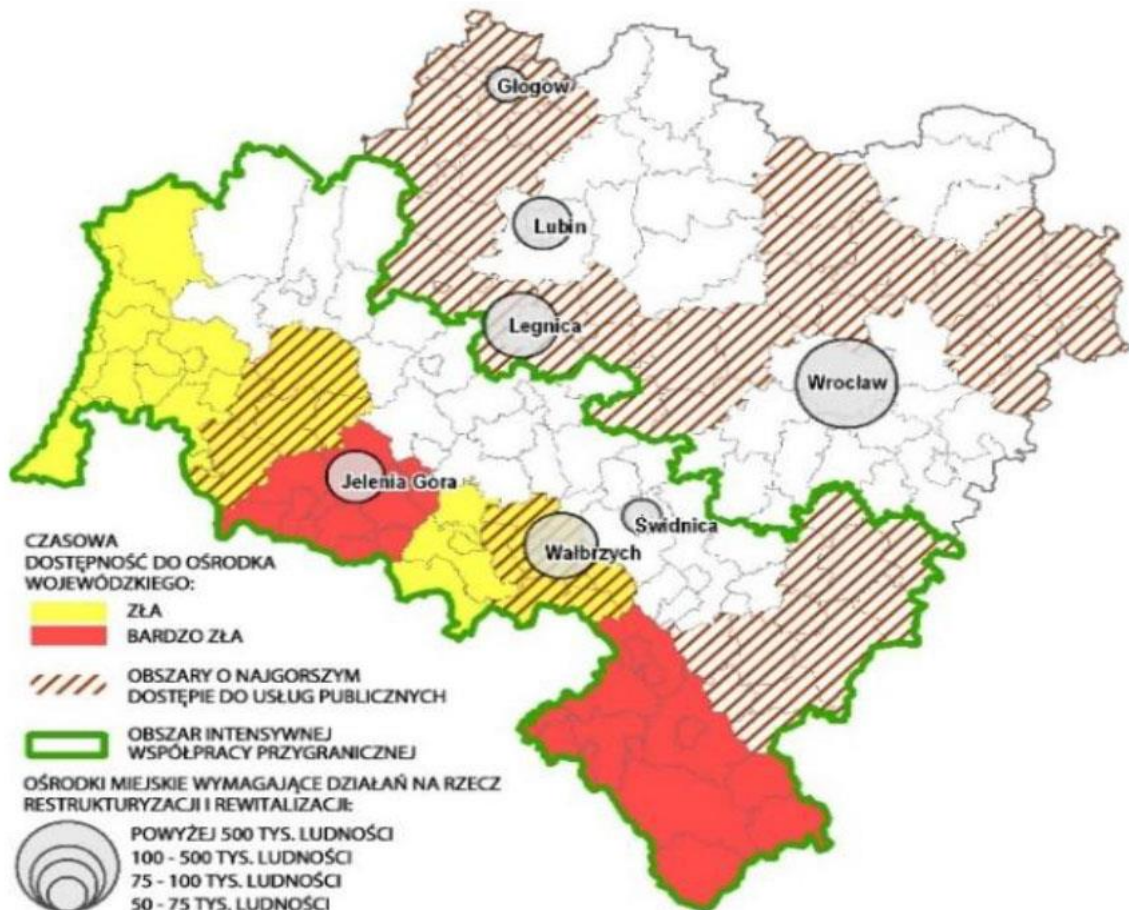
Cele Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Cele Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030
1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu: 1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów 1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki 1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu 1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich	CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA 1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO 2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy 2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej 2.3. Promocja Gminy
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych: 2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej	CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA

<p>2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnościami i starszych</p> <p>2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych</p>	<p>1.1. Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej</p> <p>1.2. Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego</p> <p>1.4. Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej</p> <p>CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY</p> <p>3.1. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p> <p>3.2. Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych</p> <p>3.3. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi</p>
<p>3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego:</p> <p>3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich</p> <p>3.2. Wzrost społecznej integracji</p> <p>3.3. Doskonalenie regionalnych i lokalnych rynków pracy</p> <p>3.4. Poprawa efektywności kształcenia</p> <p>3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnościami</p> <p>3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prospoportowych i proekologicznych</p>	<p>CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej</p> <p>CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY</p> <p>3.1. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p> <p>3.2. Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych</p> <p>3.3. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi</p>
<p>4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>4.1. Poprawa stanu środowiska</p> <p>4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska</p> <p>4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi</p> <p>4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspierania bezpieczeństwa energetycznego</p> <p>4.5. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego</p> <p>4.6. Rozwój gospodarki cyrkularnej</p>	<p>CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>1.1. Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej</p> <p>1.2. Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego</p> <p>1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna</p> <p>CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej</p> <p>2.3. Promocja Gminy</p>
<p>5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu</p> <p>5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej</p> <p>5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych</p> <p>5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej</p>	<p>CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>1.1. Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej</p> <p>CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmocnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wskazuje również obszary strategicznej interwencji (OSI), które dla pełnego wykorzystania ich potencjałów rozwojowych wymagają zewnętrznej interwencji. Projektowanie interwencji przebiegać będzie w nich zgodnie z zasadami wielopoziomowego zarządzania, subsydiarności, partycypacji społecznej, w dialogu z partnerami

społeczno-gospodarczymi. Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Obszary interwencji (Obszary Funkcjonalne) będą stanowić podstawę pozwalającą powiązać cele rozwojowe Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego z typami poszczególnych obszarów. Gmina Żłoty Stok zakwalifikowana została jako obszar o najgorszym dostępie do usług publicznych.

Ryc. 13. Obszary strategicznej interwencji na terenie województwa dolnośląskiego
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Zgodnie z definicją ustawową, obszar funkcjonalny należy rozumieć jako obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju. Gmina Żłoty Stok położona jest na obszarze oddziaływania Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego (strefa góraska), dla którego główne cele i priorytety rozwojowe zdefiniowane zostały w Strategii Rozwoju Sudety 2030 (Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020-2030 obejmującej swoim zasięgiem subregiony wałbrzyski oraz jeleniogórski (NUTS 3)).

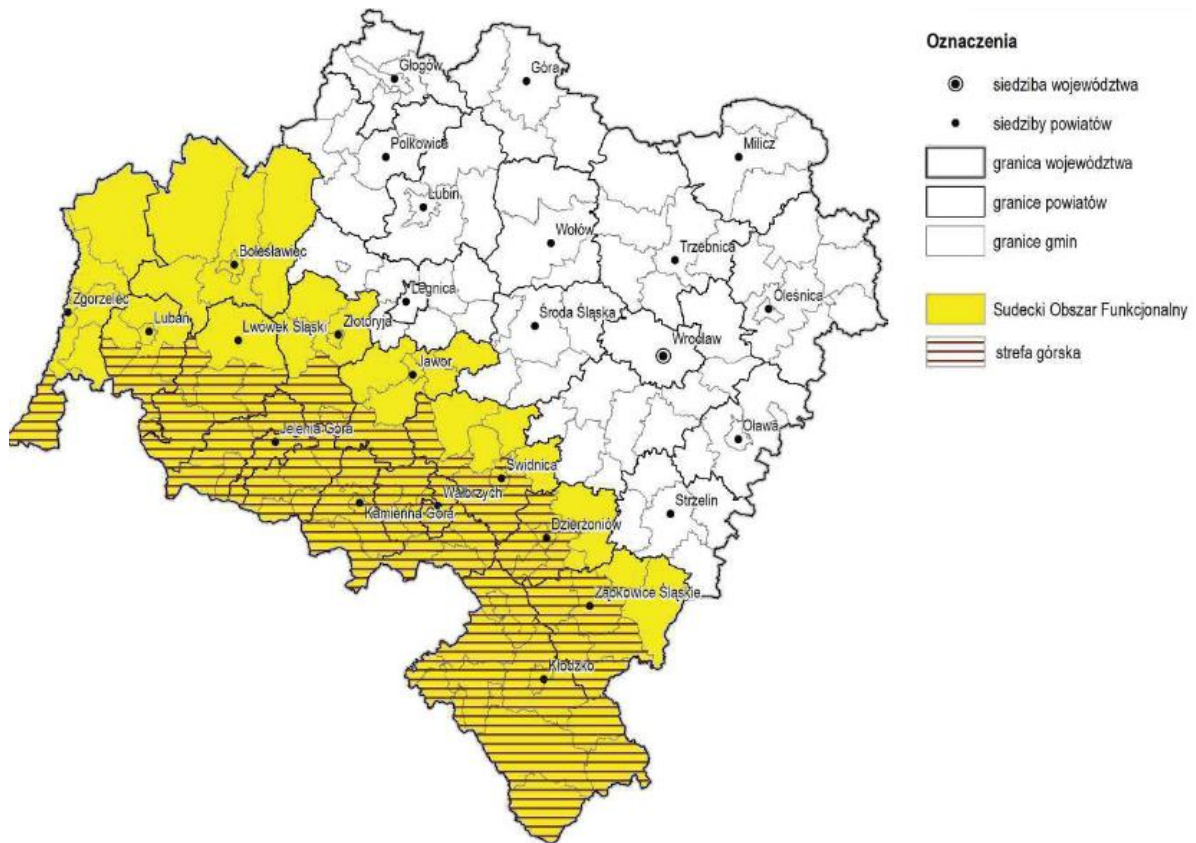
Gmina Żłoty Stok wchodzi w skład ZIT POF, czyli Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Południowego Obszaru Funkcjonalnego. Terytorialnie obszar POF tworzą następujące gminy: Bardo, Bielawa, Bystrzyca Kłodzka, Ciepłowody, Duszniki-Zdrój, miasto Dzierżonów, Dzierżonów, Ka-

mieniec Ząbkowicki, miasto Kłodzko, Kłodzko, Kudowa Zdrój, Łądek-Zdrój, Lewin Kłodzki, Łagiewniki, Międzylesie, Niemcza, Pieszyce, Piława Górna, Polanica-Zdrój, Stoszowice, Stronie Śląskie, Szczytna, Ząbkowice Śląskie, Ziębice i Żłoty Stok.

Tab. 5. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 ze Strategią Rozwoju Sudety 2030

Cele Strategii Rozwoju Sudety 2030	Cele Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030
<p>1. Bardziej inteligentne terytorium</p> <p>1.1. Wspierane form integracji regionu</p> <p>1.2. Tworzenie warunków do inkubacji i zakorzeniania się nowych MŚP</p> <p>1.3. Wspieranie innowacji w przedsiębiorstwach</p> <p>1.4. Wspieranie inicjatyw klastrowych i kooperacji biznes-nauka</p> <p>1.5. Tworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestycji</p>	<p>CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p> <p>2.1. Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej</p> <p>2.3. Promocja Gminy</p>
<p>2. Terytorium bliżej obywateli</p> <p>2.1. Podnoszenie jakości infrastruktury społecznej i mieszkaniowej</p> <p>2.2. Podwyższenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz dostosowanie do potrzeb rynku pracy</p> <p>2.3. Rozwój infrastruktury i usług „srebrnego sektora” (dla osób starszych)</p> <p>2.4. Aktywizacja społeczna osób starszych</p> <p>2.5. Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>CEL III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY</p> <p>3.1. Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej</p> <p>3.2. Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych</p> <p>3.3. Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi</p>
<p>3. Lepiej skomunikowane terytorium</p> <p>3.1. Dobra komunikacja regionu z zewnętrznymi biegunami wzrostu gospodarczego</p> <p>3.2. Nowa jakość powiązań wewnętrznych między głównymi miastami i ośrodkami turystyczno-uzdrowiskowymi</p> <p>3.3. Upowszechnienie dostępu do Internetu wysokich prędkości</p> <p>3.4. Rozwój transportu publicznego (aglomeracyjnego, integrującego region)</p>	<p>CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>1.1. Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej</p> <p>1.4. Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej</p>
<p>4. Terytorium przyjazne dla środowiska, wykorzystujące swój potencjał</p> <p>4.1. Ochrona i rewitalizacja walorów przyrodniczych</p> <p>4.2. Ochrona, rewitalizacja i udostępnianie walorów kulturowych</p> <p>4.3. Wdrażanie strategii niskoemisyjnych i produkcji energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>4.4. Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej</p> <p>4.5. Zintegrowany marketing terytorialny</p>	<p>CEL I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA</p> <p>1.2. Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego</p> <p>1.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna</p> <p>CEL II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p> <p>2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej</p> <p>2.3. Promocja Gminy</p>

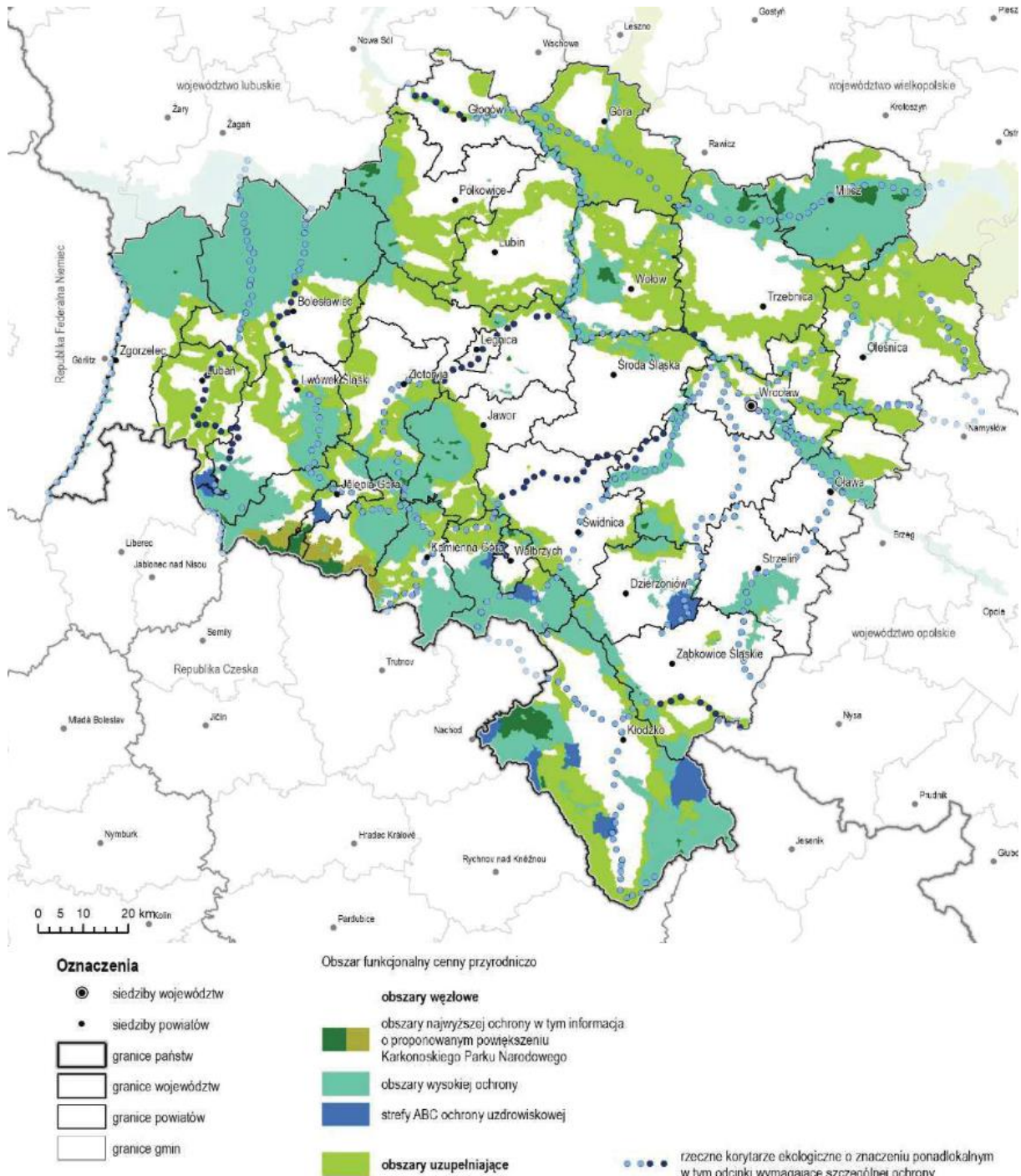
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Sudety 2030

Ryc. 14. Zasięg Sudeckiego obszaru funkcjonalnego i strefy górskiej
 Źródło: Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego

Gmina Żłoty Stok przynależy do obszaru funkcjonalnego cennego przyrodniczo – obszary uzupełniające. Ponadto Gmina wpływa ekologicznie na korytarze ekologiczne w tym ponadlokalne wymagające szczególnej ochrony.

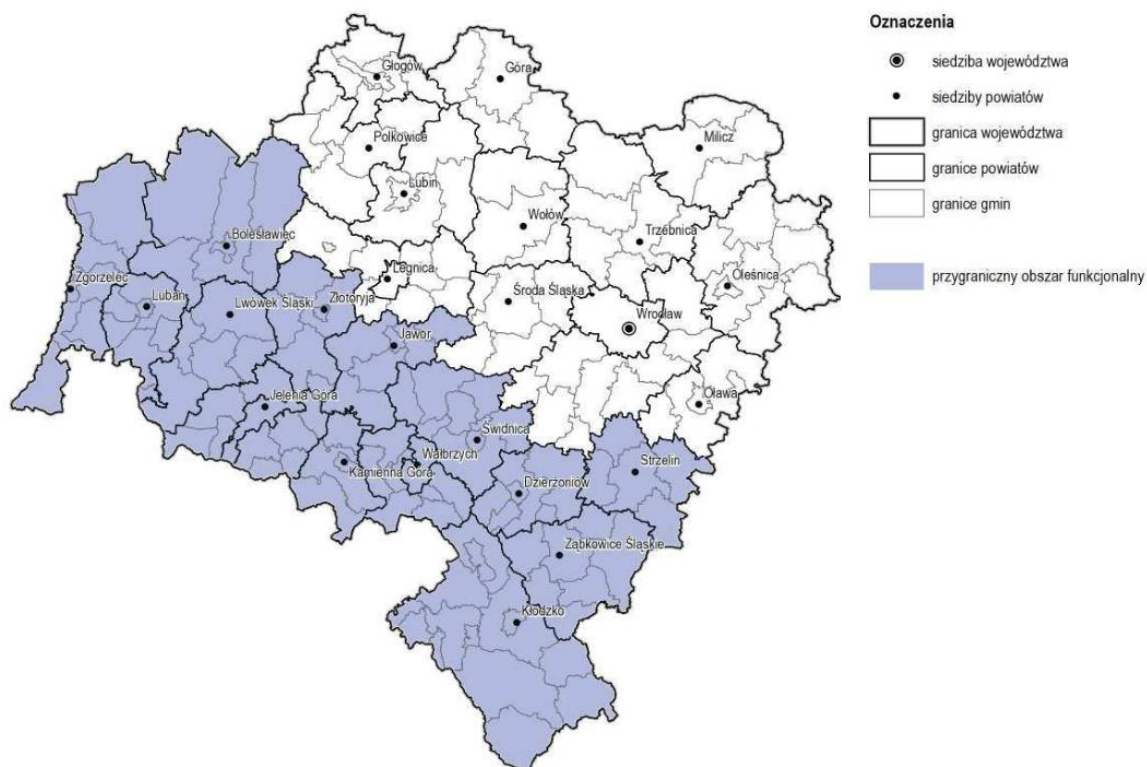

Ryc. 15. Obszar funkcjonalny cenny przyrodniczo

Źródło: Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego

Gmina Złoty Stok, należy również do Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Tereny przygraniczne na Dolnym Śląsku posiadają duży potencjał rozwojowy w sferze społeczno-gospodarczej (miejsca pracy, dostępność usług). Prawidłowy proces wzmacniania wzajemnych kontaktów w tej sferze oparty jest docelowo na sprawnej sieci połączeń transportowych. W związku z tym główne założenia POF dotyczą rozwoju transportu i poprawy wzajemnej dostępności miejscowości transgranicznych po polskiej, czeskiej i niemieckiej stronie.

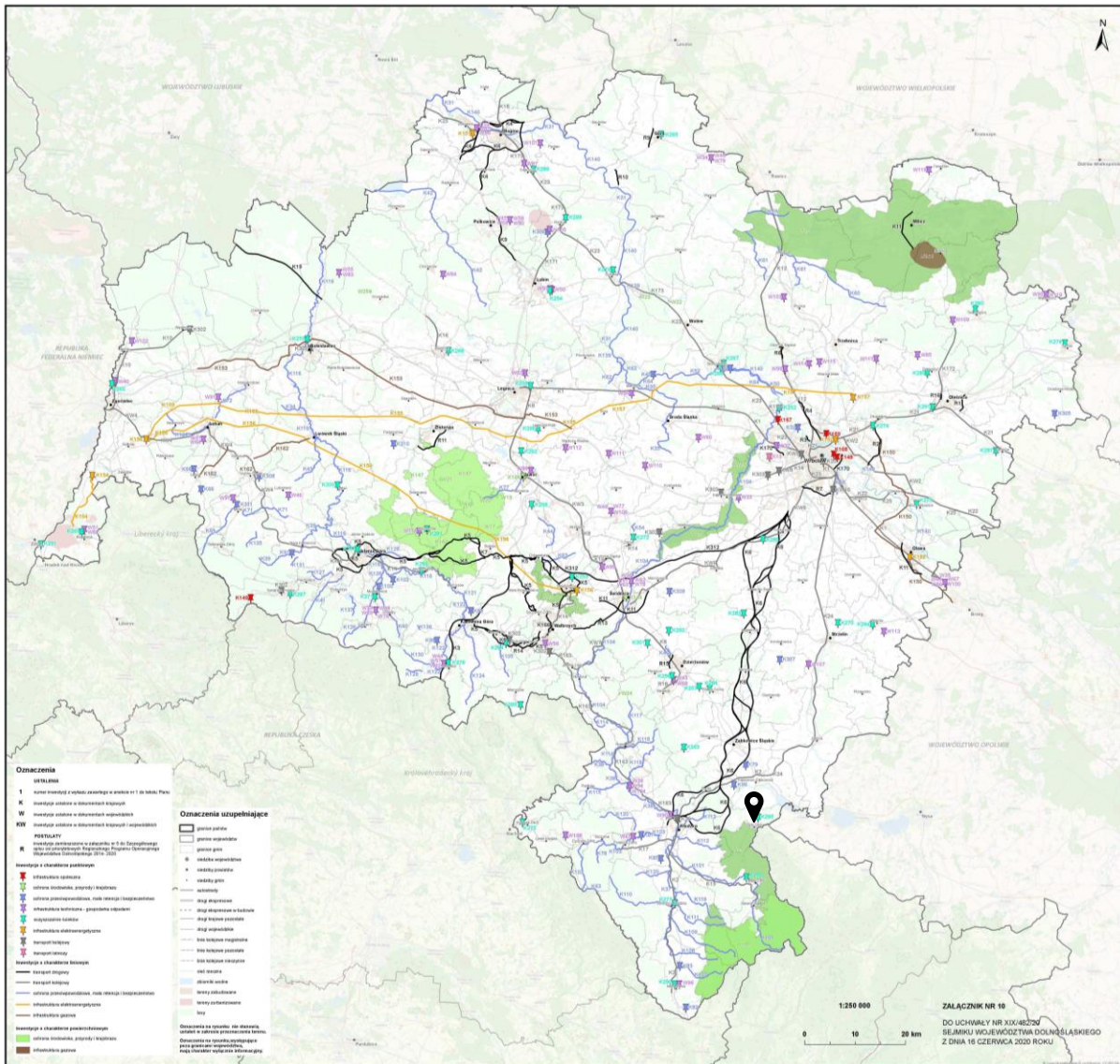

Ryc. 16. Zasięg przygranicznego obszaru funkcjonalnego

Źródło: Plan zagospodarowania województwa dolnośląskiego

Zgodnie z Planem na terenie Gminy zlokalizowane są udokumentowane niezagospodarowane złoża kopalin o znaczeniu ogólnokrajowym i regionalnym.

Ponadto Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego uwzględnia inwestycje celu publicznego ustalone w dokumentach krajowych, które obejmują swoją lokalizacją Gminę Żłoty Stok. Do takich inwestycji należy budowa drogi ekspresowej S8 na odcinku Wrocław (Magnice) – Kłodzko.

Ryc. 17. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, wydział lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, Urząd Miejski w Żłotym Stoku, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Żłotego Stoku, Rada Miejska w Żłotym Stoku oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. Rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami wieloletnimi w Gminie są:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żłoty Stok,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żłoty Stok na lata 2018- 2025,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Żłoty Stok na lata 2021-2030,
- Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024,

Dodatkowo, Gmina Żłoty Stok opracowuje i wdraża programy roczne, takie jak Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Żłoty Stok, Roczny program współpracy Gminy Żłoty Stok z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji bądź przyjęcia w okresie realizacji Strategii będą m.in., Program Opieki Nad Zabytkami, Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gminny Rewitalizacji Gminy czy Program Ochrony Środowiska. Nieodłącznym elementem planowania strategicznego jest również racjonalna polityka przestrzenna, której wyrazem jest aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dlatego też w okresie realizacji Strategii zaleca się wykonanie oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat ząbkowicki. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart City. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miejskiego, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informację o stanie realizacji danego działania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Żłoty Stok na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027, ogólnopolskich programów operacyjnych, Krajowego Planu Odbudowy;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego,
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Nowa perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szansę na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Środki unijne w nowej perspektywie będą lokowane w ramach dotychczasowych funduszy, m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS) czy Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+), ale także w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – nowego instrumentu finansowego, którego celem jest wsparcie obszarów borykających się z problemami w związku z transformacją energetyczną. FST stanowi I filar mechanizmu sprawiedliwej transformacji, będącego elementem Europejskiego Zielonego Ładu.

Podregion Wałbrzyski (powiaty: m. Wałbrzych, wałbrzyski, kłodzki, ząbkowicki, dzierzoniowski i świdnicki), wraz z powiązaniem z nim funkcjonalnie powiatem kamiennogórskim, został wytypowany przez Komisję Europejską jako jeden z regionów węglowych, który otrzyma wsparcie w ramach FST. Daje to powyższym samorządom ogromne szanse na pozyskanie dotacji na m.in. modernizację lokalnej gospodarki, łączność cyfrową, czystą energię, redukcję emisji, ale także na łagodzenie społecznych skutków przemian gospodarczych (np. wsparcie przekwalifikowania pracowników).

Ponadto samorzady będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- **FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027** – 25, 1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska)
- **FENG – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu)
- **FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne)

- **FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe)

Gmina będzie miała do dyspozycji również środki z nowego programu Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS 2021-2027), będącego kontynuacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. W nowej perspektywie budżet dla województwa dolnośląskiego wyniesie 1,673 mld euro. Filarami FEDS 2021-2027 będą: odpowiedzialne wykorzystanie potencjałów endogenicznych, spójność przestrzenna i transportowa oraz wzmocnienie kapitału społecznego, a głównym celem będzie harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku oraz jednostek organizacyjnych Gminy Żłoty Stok.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem ząbkowickim oraz województwem dolnośląskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczone będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Zgodnie z uchwałą nr XLII/346/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 29 grudnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Żłoty Stok, potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w perspektywie od 2023 do 2030 roku wyniesie około 36,8 mln zł, z czego 20,9 mln będzie wydatkowane w 2023 roku.

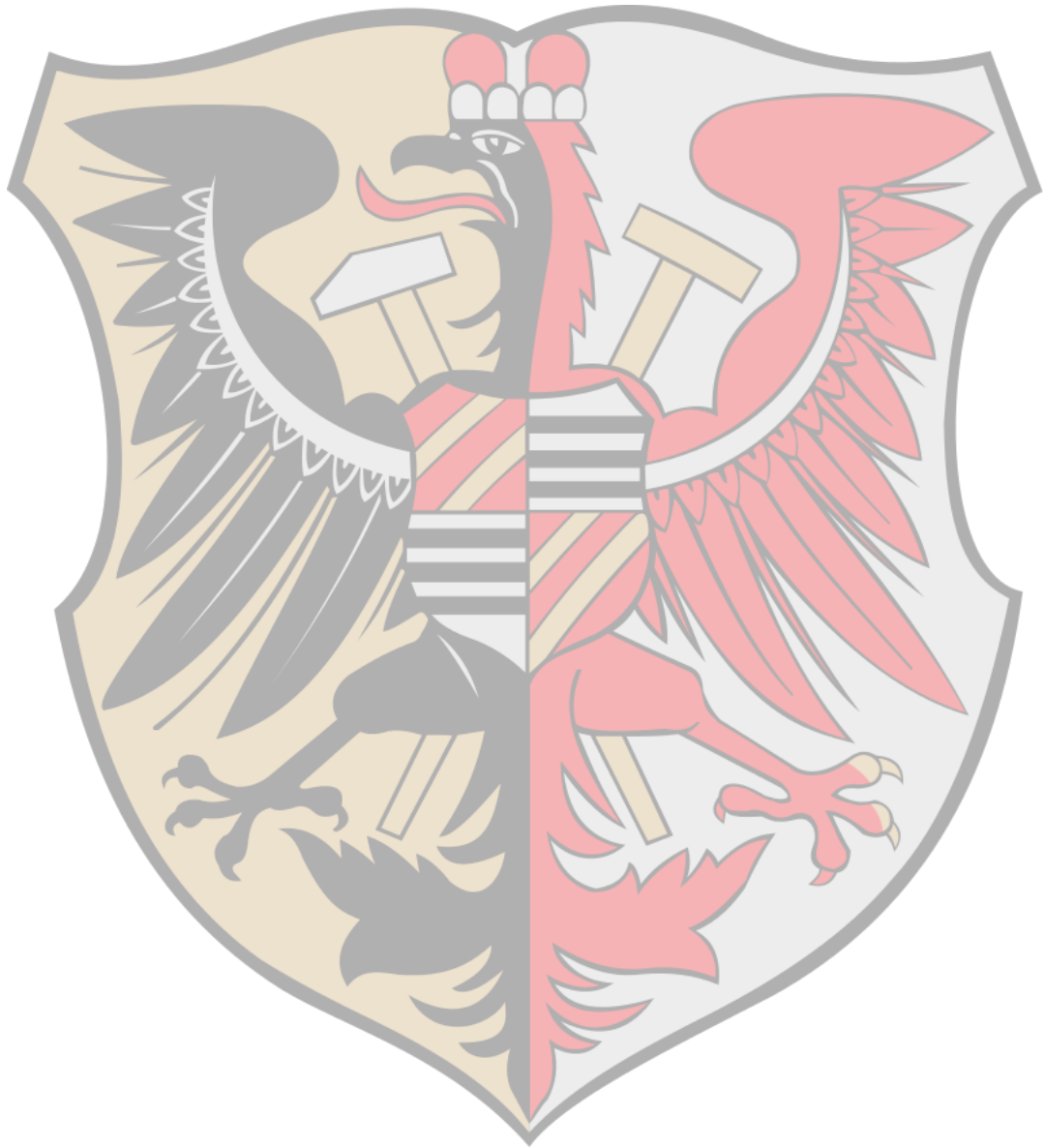

ZAŁĄCZNIKI

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodar-
czej i społecznej
Gminy Żłoty Stok

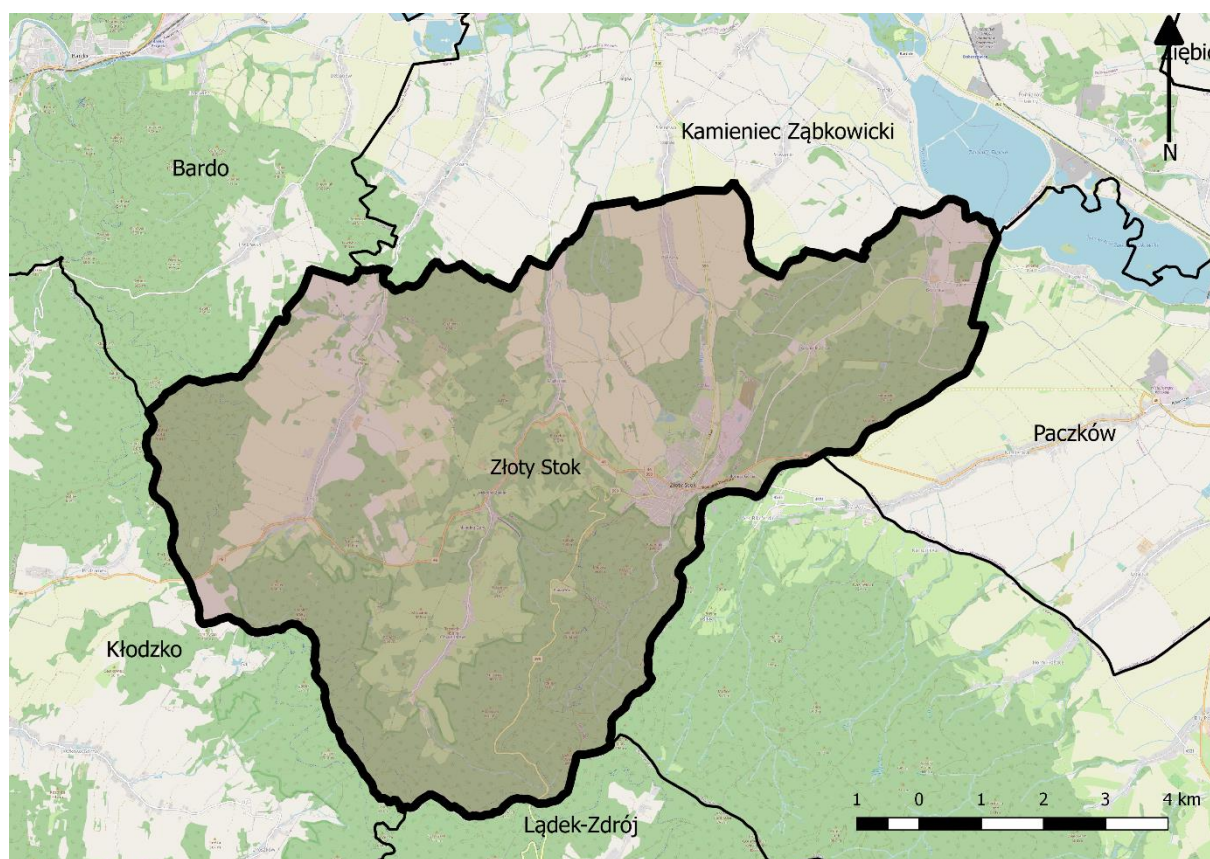
SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY	69
1.1. Informacje ogólne	69
1.2. Transport i łączność.....	70
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	70
1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne.....	73
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY	80
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy	80
2.2. Infrastruktura i środowisko	84
<i>Urządzenia sieciowe .....</i>	<i>84</i>
<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>85</i>
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska .....</i>	<i>87</i>
2.3. Stan finansów samorządowych	88
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>88</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków .....</i>	<i>90</i>
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020.....</i>	<i>93</i>
<i>Rządowy Fundusz Polski Ład.....</i>	<i>94</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>96</i>
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	97
3.1. Demografia	97
3.2. Kapitał społeczny.....	101
<i>Przedszkola .....</i>	<i>101</i>
<i>Szkoły.....</i>	<i>102</i>
<i>Kultura i sport .....</i>	<i>105</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>107</i>
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy .....</i>	<i>107</i>
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	112

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Żłoty Stok jest gminą miejsko-wiejską znajdującą się w województwie dolnośląskim, w południowej części powiatu ząbkowickiego. Gmina Żłoty Stok w roku 2022 liczyła 4 099 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 54 os./km². Powierzchnia Gminy wynosi ok. 75 km², z czego powierzchnia leśna stanowi 48,7%, zaś powierzchnia użytków rolnych 28,4%. Jej południowa i zachodnia granica wyznacza zarazem granicę pomiędzy powiatem ząbkowickim a kłodzkim. Graniczy bezpośrednio z następującymi gminami: Kamieniec Ząbkowicki, Bardo, Kłodzko, Łądek Zdrój oraz z Gminą Paczków. Na południowy wschód od Żłotego Stoku granica Gminy pokrywa się z granicą państwową z Republiką Czeską (powiat Jeseník). Przejście małego ruchu granicznego, w tym drogowe przejście graniczne znajduje się w miejscowości Żłoty Stok (Żłoty Stok- Bílá Voda).

Ryc. 18. Położenie Gminy Żłoty Stok na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład Gminy wchodzi miasto Żłoty Stok oraz następujące sołectwa: Błotnica, Chwalisław, Laski, Mąkolno, Płonica.

Gmina Żłoty Stok jest położona na stokach Gór Żłotych i Bardzkich, Obniżeniu Laskówki oraz Przedgórzcu Paczkowskim.

Żłoty Stok jest najstarszym ośrodkiem górniczo-hutniczym w Polsce. Ostatnią kopalnię (rud arsenu) zamknięto w 1961 r. W ostatnich latach miasto straciło na znaczeniu jako ośrodek przemysłowy, równocześnie stając się ośrodkiem turystycznym znanym przede wszystkim z Muzeum Górnictwa i Hutnictwa Żłota (potocznie „Kopalnia Żłota”).

1.2. Transport i łączność

Sieć dróg oraz dostępność komunikacji transportowej z innymi ośrodkami mają duży wpływ na rozwój funkcjonalno-przestrzenny Gminy. Sieć dróg na terenie Gminy Żłoty Stok tworzą drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe. Główny ciąg komunikacyjny Gminy tworzą drogi:

- krajowa nr 46 (Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny);
- wojewódzka nr 390 (Kamieniec Ząbkowicki – Łądek Zdrój).

Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi powiatowe (nr 3141D, 3142D, 3143D, 3144D, 3181D, 3193D, 3201D oraz 3202D o łącznej długości 21,5 km). Siatkę połączeń drogowych na terenie Gminy Żłoty Stok uzupełniają drogi gminne publiczne i wewnętrzne Ich stan można określić jako dobry. Niektóre fragmenty szlaków komunikacyjnych wymagają jednak rozbudowy lub poprawy ich jakości.

W planach na najbliższe lata GDDKiA ma budowę obwodnicy Żłotego Stoku w ciągu drogi krajowej nr 46. Inwestycja powstanie w ramach rządowego Programu budowy 100 obwodnic. Na etapie planowania wyznaczone i podane analizie wielokryterialnej zostaną przebiegi korytarzy obwodnicy Żłotego Stoku w ciągu drogi 46. W ramach zadania powstanie nowy odcinek drogi klasy GP (głównej ruchu przyspieszonego). Głównym celem budowy ok. 13-kilometrowej obwodnicy Żłotego Stoku jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego, który generuje droga krajowa nr 46. Jest to ruch kierujący się od Opola i autostrady A4 w kierunku Kotliny Kłodzkiej i dalej do przejścia granicznego w Kudowie Zdroju. Dzięki temu nastąpi poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zwiększy się dostępność do bazy turystycznej w regionie. Inwestycja poprawi przepustowość układu komunikacyjnego województwa dolnośląskiego. Realizacja obwodnicy planowana jest w latach 2027-2030.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy.

Przez teren Gminy Żłoty Stok nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa zlokalizowana jest w Kamieńcu Ząbkowickim, oddalonym o ok. 10 km.

Transport publiczny autobusowy realizowany jest poprzez firmy prywatne (Zakład Usług Transportowych DAR-TRANS Dariusz Dukiewicz, Daniel Przewozy Autokarowe, BUS do Twierdzy RYCERZ).

Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast są następujące: stolica województwa – Wrocław – oddalona jest o ok. 89 km (ok. 1 h 50 min jazdy samochodem), najbliższe duże miasto – Kłodzko – oddalone jest o ok. 19 km (ok. 30 min) od centrum Gminy, z kolei miasto powiatowe – Ząbkowice Śląskie – oddalone jest o ok. 19 km (ok. 25 min). Ponadto w odległości 20 km na zachód od Żłotego Stoku przebiega droga krajowa nr 8, gdzie na trasie pomiędzy m. Bardo i Kłodzko trwają prace przygotowawcze do powstania drogi ekspresowej S8, która docelowo ma połączyć Kłodzko i Ząbkowice Śląskie z węzłem Magnice, który mieści się na południe od Wrocławia.

Odległość drogowa do Bílej Vody – najbliższej miejscowości znajdującej się na terenie Republiki Czeskiej wynosi ok. 6 km (ok. 10 min. jazdy samochodem).

Rozwój cywilizacyjny nieodzownie wiąże się z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na dostęp do Internetu. Mieszkańcy coraz częściej pracują zdalnie, do sieci przenoszą się również zakupy czy

załatwianie spraw urzędowych. W odpowiedzi na ten trend konieczne jest zapewnienie mieszkańcom Gminy dostępu do sieci. Głównym operatorem i dostawcą Internetu na obszarze Gminy jest Orange, Stimo, OreSoft.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które określa politykę przestrzenną miasta i kierunki zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące Studium zostało uchwalone Uchwałą Nr XXI/145/2000 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 12 grudnia 2000 r. Do końca roku 2022 studium było zmieniane 26-krotnie. Ostatnia zmiana została dokonana w 2022 r. w granicach części miasta Żłoty Stok i części obrębów wsi Mąkolno i Błotnica. . Zgodnie z przedstawioną powyżej sytuacją dotychczas obowiązującym dla obszaru Gminy Żłoty Stok dokumentem planistycznym jest ujednoczony tekst i rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żłoty Stok przyjęty uchwałą Nr XLI/323/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku dnia 30 listopada 2022 r.

W 2018 r. wykonano bilans terenów Gminy Żłoty Stok, z którego wynika, że w obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną, usługową, usług sportu i rekreacji, infrastruktury technicznej, obsługi produkcji rolnej, leśnej i rybackiej, zabudowę przemysłową oraz zabudowę terenów energii odnawialnej przy maksymalnym wariancie prognozy jest niewystarczające. W IV kwartale 2018 r. Rada Miejska w Żłotym Stoku podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do zmiany studium obejmującej obszar miasta Żłoty Stok oraz Mąkolna (dz. nr 920/9) i Błotnicę (309/1 i 309/3), co jest podstawą do procedowania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na odmowę uzgodnienia projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żłoty Stok w obrębie części miasta Żłoty Stok oraz części obrębów wsi Błotnica i Mąkolno przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, utrzymaną przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie ograniczono zakres opracowania i dokonano zmian w projekcie studium.

W roku 2022 podjęto jedną nową procedurę zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uchwałą XL/316/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 27.10.2022 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żłoty Stok w granicach części wsi Laski.

W toku zmiany studium podjęte .

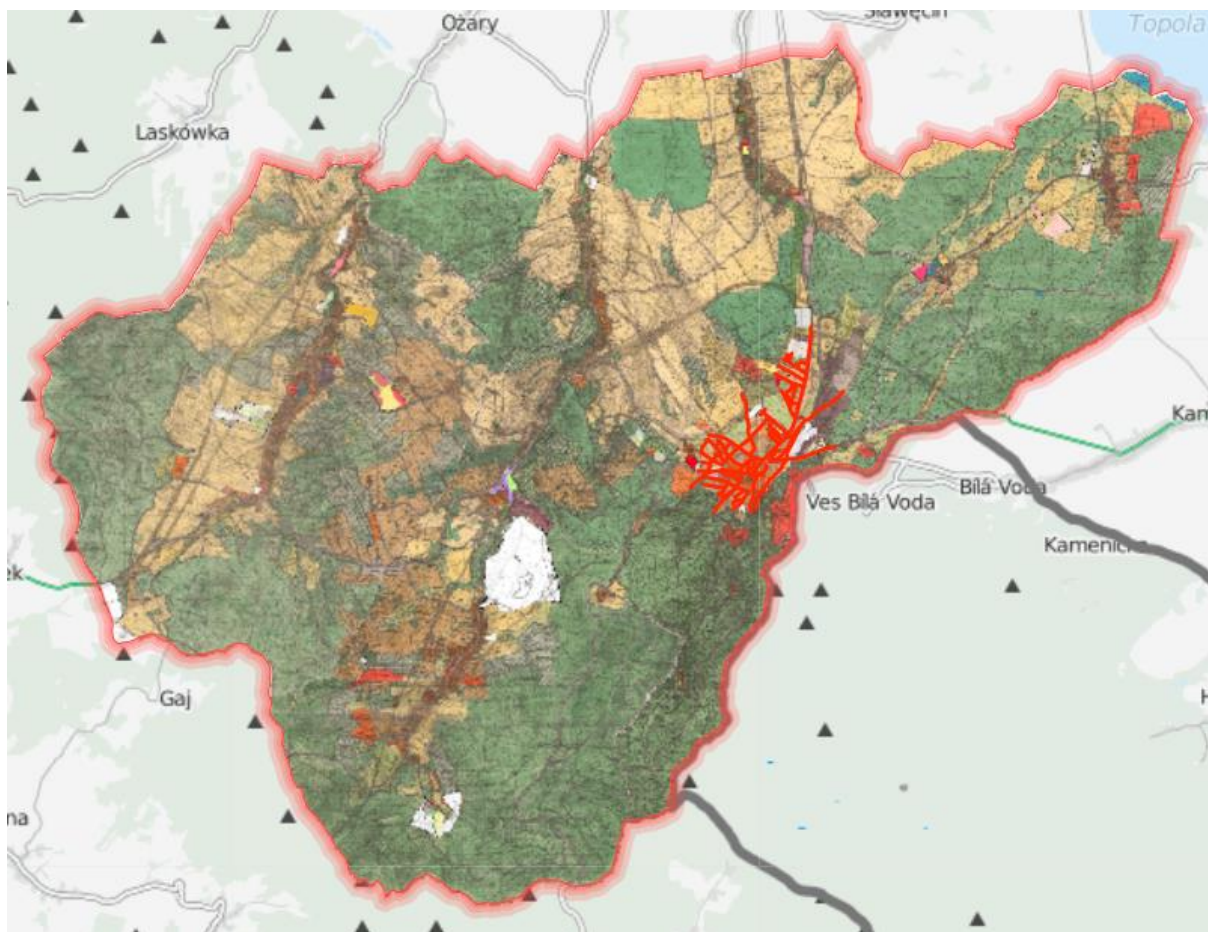
1. Uchwałą Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXVI/206/2021 z dnia 24.06.2021 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żłoty Stok w granicach części wsi Chwalisław;
2. Uchwałą Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXVIII/2019/2021 z dnia 30.08.2021 w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Żłoty Stok w granicach części wsi Mąkolno.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy Żłoty Stok obowiązują ustalenia 61 miejscowych planu zagospodarowania przestrzennego obejmujące obszar Gminy z wyłączeniem terenów działek nr 10/10 i 10/20 w Żłotym Stoku. Umożliwia to prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej oraz ogranicza możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji.

Na koniec 2022 r. w toku procedowania zmiany mpzp rozpoczęte na podstawie:

1. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXIV/187/2021 z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Laski, gmina Żłoty Stok w granicach części działki ewidencyjnej nr 448.
2. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXIX/228/2021 z dnia 30 września 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego we wsi Płonica w granicach działki zabudowanej o numerze ewidencyjnym nr 202/1
3. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXX/232/2021 z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Laski, gmina Żłoty Stok w granicach działek ewidencyjnych nr 530/1, 541/6 i 545/2.
4. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXXI/237/2021 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Błotnica, gmina Żłoty Stok w granicach części działki ewidencyjnej nr 62/2
5. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXXV/271/2022 z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Błotnica, gmina Żłoty Stok w granicach działki ewidencyjnej nr 68/11 oraz części działek nr 56/1 i 56/2
6. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XXXVII/284/ z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Żłoty Stok-miasto, w granicach działki ewidencyjnej nr 365/1
7. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XL/314/2022 z dnia 27 października 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Laski, gmina Żłoty Stok w granicach działek ewidencyjnych nr 394 i 395
8. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XLI/321/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Laski, gmina Żłoty Stok w granicach działek ewidencyjnych nr 13/4, 13/5 i 13/6.
9. Uchwały Rady Miejskiej w Żłotym Stoku nr XLI/322/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Laski, gmina Żłoty Stok w granicach części działki ewidencyjnej nr 571.

Ryc. 19. Mapa miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Żłoty Stok

Źródło: <https://sip.gison.pl/zlotystok>

Miasto Żłoty Stok jest byłym wolnym miastem górniczym. Jest to historyczny rodzaj miasta założonego w pobliżu kopalni i złóż metali, zwłaszcza metali szlachetnych i miedzi. Miasto takie było rodzajem miasta królewskiego w związku z faktem, że prawo wydobywania tych kopalin należało zwykle do regaliów, zaś dochody z kopalni stanowiły często poważny udział wśród wszystkich dochodów korony.

Cechą charakterystyczną tych miast był układ urbanistyczny wyglądający na chaotyczny, jednak mający praktyczne uzasadnienie. Miasta te zwykle nie miały regularnego układu siatki ulic. Domy w nich budowane były przeważnie przy drogach prowadzących do poszczególnych sztolni lub w dolinach lokalnych cieków wodnych, napędzających koła wodne poruszające urządzenia górnicze i hutnicze. Sieć ulic powstawała później, odzwierciedlając trasy przemieszczania się ludzi i towarów między poszczególnymi zakładami wydobywczymi i przetwórczymi. Rynek lub inny centralny plac (o ile istniał) miał zwykle kształt nieregularny, wynikający z konfiguracji terenu oraz pozostającego do dyspozycji miejsca, nie zajętego na cele produkcyjne.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Pierwsze dane historyczne konkretyzujące dzieje Żłotego Stoku i najbliższej okolicy pochodzą z drugiej połowy XIII wieku. Najstarszy zachowany dokument pochodzi z 1273 roku. Został on wydany przez księcia wrocławskiego Henryka IV klasztorowi cystersów z Kamieńca Żąbkowickiego, a dotyczył nadania przywileju na poszukiwania górnicze w okolicach Żłotego Stoku.

W 1502 r. książęta ziebiccy nadali Żłotemu Stokowi prawo bicia monet. W mieście do 1620 r. funkcjonowała mennica.

W 1709 r. na bazie tutejszych rud arsenu uruchomiono produkcję arsenu na skalę przemysłową. Dzięki temu Żłoty Stok stał się kolebką światowej metalurgii arsenu. Produkcja ta prowadzona była do roku 1962. Jako produkt uboczny otrzymywano złoto.

Pod koniec XIX wieku coraz mocniej w Żłotym Stoku rozwijała się turystyka. Początkowo była to turystyka letniskowa, a z czasem też zimowa. Istotną rolę w tym procesie odegrało założone w 1880 r. Towarzystwo Upiększania Żłotego Stoku. Miasto zabiegało o utworzenie uzdrowiska na bazie wód zdrojowych. W 1912 r. wybudowano pierwsze sanatorium (ul. Sienkiewicza 9), a w roku 1913 jedno ze źródeł uznano za wodę źródlaną o właściwościach leczniczych, tym samym miasto na krótko stało się kurortem. Dalszy znaczący rozwój w kierunku lecznictwa uzdrowiskowego przerwała I wojna światowa.

W roku 1920 zakończono drążenie sztolni Gertruda, wybudowano łamacz rudy, powstała Śląska Szkoła Leśna i zakład doświadczalny produkcji środków ochrony roślin. Od 1945 r. Żłoty Stok był miastem wydzielonym z siedzibą Miejskiej Rady Narodowej.

Gmina Żłoty Stok w dzisiejszych granicach administracyjnych funkcjonuje od 1 stycznia 1973 r.

Ochrona przyrody na terenie Gminy Żłoty Stok odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody ustanowione zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W Gminie Żłoty Stok, od 1981 roku istnieją następujące formy ochrony wieloprzestrzennej:

- Śnieżnicki Park Krajobrazowy - wyjątkowe walory przyrodnicze ŚPK to urozmaicona rzeźba terenu, bogactwo fauny i flory, klimat podgórski z długim okresem zalegania pokrywy śnieżnej oraz czyste powietrze,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich.

Obszary Natura 2000 na terenie Gminy Żłoty Stok to:

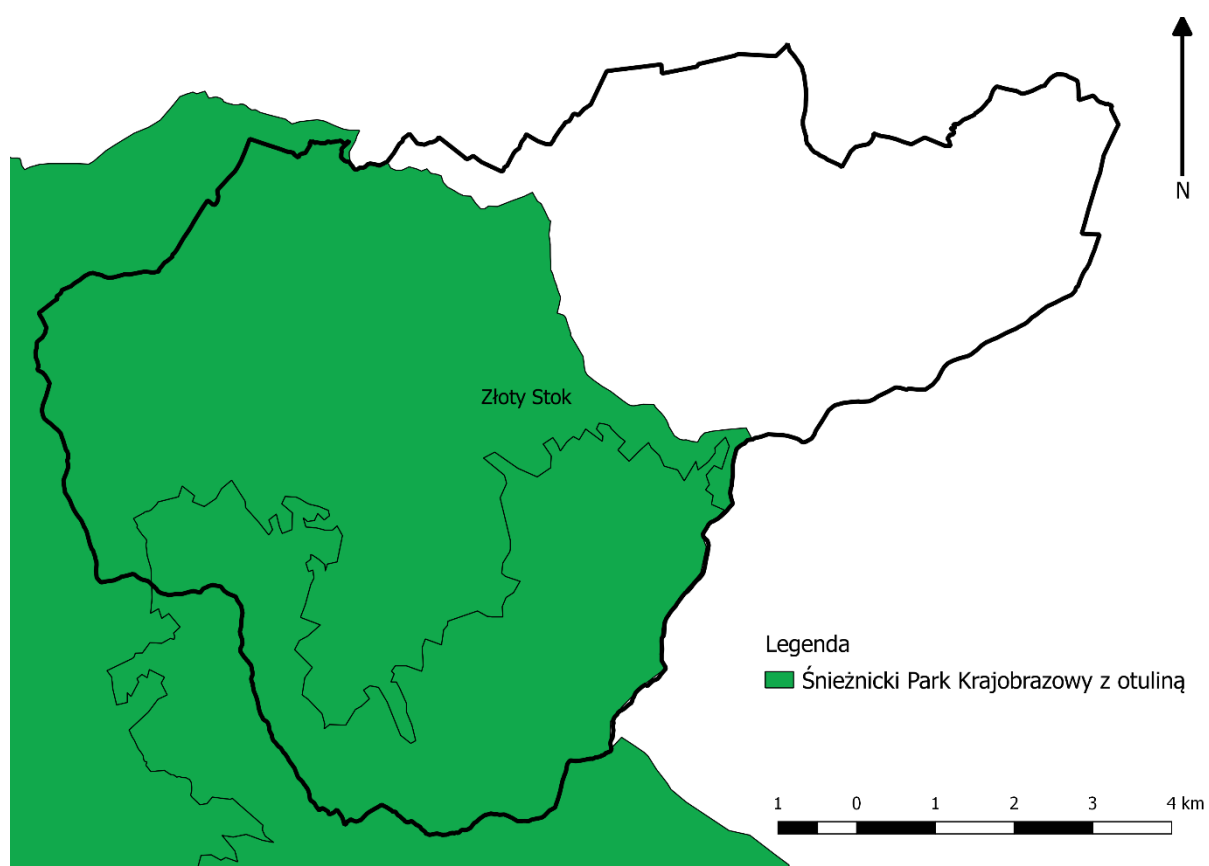
- Góry Żłote kod PLH020096 obszar obejmuje północno-wschodnią część Gór Żłotych, porośniętych lasami świerkowymi i bukowo-świerkowymi oraz lasami liściastymi (żyzne i kwaśne buczyny). Niewielkie powierzchnie zajmują łąki. Siedliska przyrodnicze grają tu rolę drugoplanową. Obszar jest jednym z ważnych, sudeckich schronisk (zimowych i letnich) i żerowisk wykorzystywanych przez nietoperze.
- Kopalnie w Żłotym Stoku kod PLH 020007 obszar obejmuje wąską dolinkę cieką, w której występuje 5 typów siedlisk wymienionych w I załączniku Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 50% obszaru. Najważniejsze zbiorowiska - jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach - występują w 2 płatach na powierzchni 6,6 ha. Pozostałą część zajmują, zmienione w wyniku prowadzonej gospodarki leśnej, kwaśne zbiorowiska dąbrów
- i buczyn. Występują tu 4 gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: podkowiec mały, nocek orzęsiony, nocek Bechsteina, nocek duży oraz inne, ważne gatunki ssaków: mroczek późny, popielica, nocek rudy, nocek wąsatek, nocek Natterera, gacek brunatny i płazów: ropucha zielona, żaba wodna, traszka górską, traszka zwyczajna. Na tym obszarze zimuje od 100 do 150 osobników nietoperzy. Poza tym stwierdzono tu rzadkie i chronione gatunki roślin: dziewięciśli beżłodygowy, wawrzynek wilczełyko, kruszczyk

szerokolistny, kruszyna pospolita, goryczuszka (goryczka) gorzkawa, goryczuszka (goryczka) orzęsiona, lilia złotogłów, storczyk męski, fiołek wyniosły. Sztolnie w Żłotym Stoku są wyrobiskami po dawnej kopalni złota i arsenu. Jest to zespół kilkunastu obiektów, z których dwa są udostępnione do zwiedzania.

Na terenie Gminy jest jedna forma obszarowej ochrony indywidualnej Użytek ekologiczny „Storczykowa Hałda”.

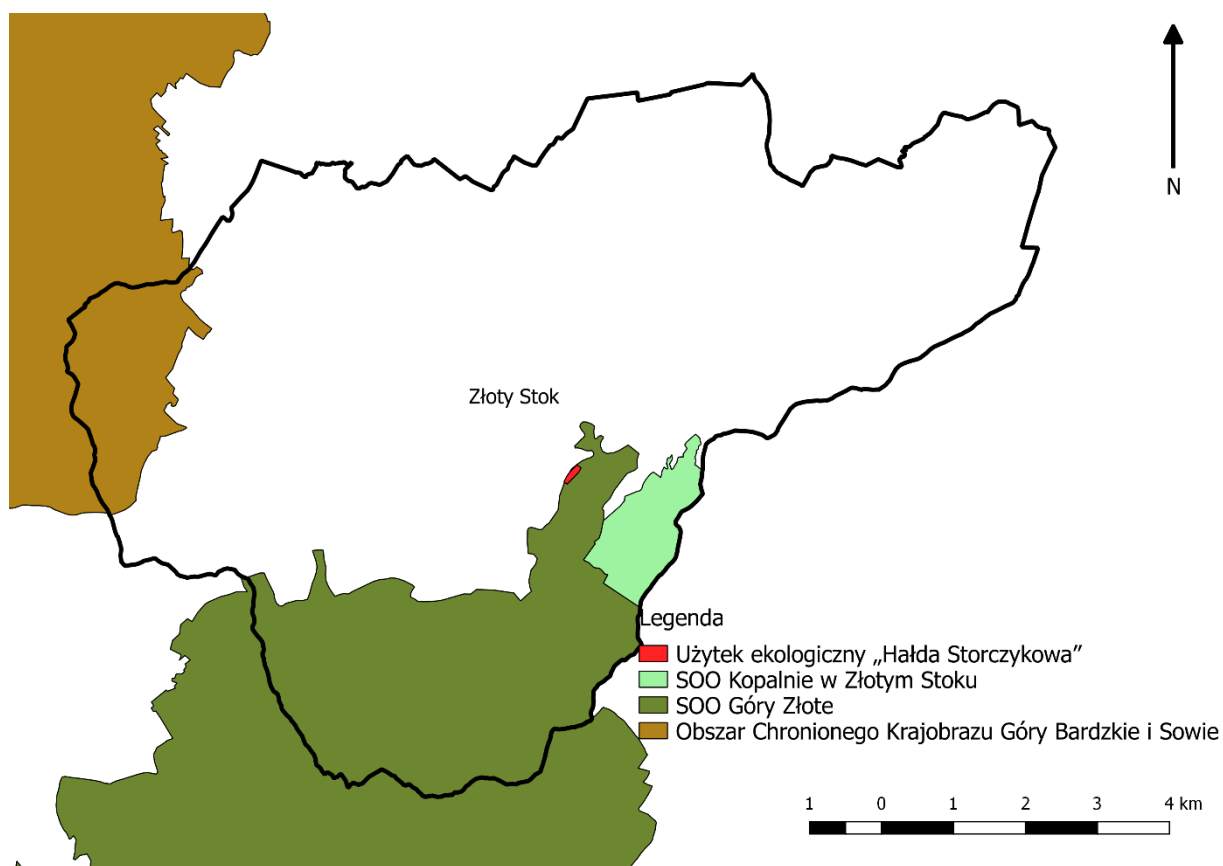
W Żłotym Stoku występują również pomniki przyrody:

- 4 pomniki przyrody ożywionej (4 klony jawory) w Żłotym Stoku,
- grupa 8 drzew gat. dęb szypułkowy na wzgórzu koło St. Bartnika w Błotnicy,
- 1 pomnik przyrody nieożywionej (głaz narzutowy w Błotnicy).

Ryc. 20. Śnieżnicki Park Krajobrazowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ryc. 21. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Złoty Stok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ogromnym bogactwem Gminy są lasy, ponieważ zajmują 48,7% powierzchni Gminy. Na terenie Gminy przeważają siedliska górskie, jednak istnieją również siedliska równinne na terenie dwóch leśnictw: Błotnica i Mąkolno. W składzie gatunkowym przeważają drzewa iglaste świerk, sosna, modrzew, jodła) nad liściastymi (bukiem, dębem, klonem, olchą, brzozą, jesionem, lipą, grabem, topolą).

Wszystkie potoki na obszarze Gminy są prawobrzeżnymi dopływami Nysy Kłodzkiej. Stosunkowo największe z nich to: Gruda (Ożarski Potok), Mąkolnica, Świda (Jamnica) i Trująca (Złoty Potok). Duże spadki terenu przyczyniają się do znacznego odpływu wód opadowych i roztopowych.

W Złotym Stoku przy ulicy Rynek 21 znajduje się Punkt Informacji Turystycznej. PIT udziela szerokiej informacji o charakterze turystycznym tj. o atrakcjach turystycznych, bazie noclegowej, gastronomicznej, ścieżkach pieszych, rowerowych, szlakach górskich itp. znajdujących się na terenie Gminy Złoty Stok oraz Gminy Bílá Voda.

Punkt Informacji Turystycznej jest również miejscem sprzedaży biletów wstępu na Miejską Trasę Turystyczną znajdującą się w Złotym Stoku.

W tabeli poniżej zostały przedstawione statystyki dotyczące punktu informacji turystycznej w zakresie liczby turystów w latach 2020-2022. Liczba turystów w roku 2020 i 2021 była mniejsza w porównaniu do roku 2022, ponieważ Punkt Informacji Turystycznej był czynny od 1 maja do 31 sierpnia z powodu pandemii COVID-19.

Tab. 6. Statystyki dotyczące punktu informacji turystycznej w zakresie liczby turystów w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba turystów	2 233	2 233	5 575

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku

Od kilku lat na terenie Gminy rozwija się turystyka wiejska. Gospodarstwa agroturystyczne prowadzą wypoczynek dla rodzin i turystów indywidualnych, preferujących walory życia wiejskiego uatrakcyjnionego udziałem w codziennych zajęciach w gospodarstwie, kontakcie ze zwierzętami i naturą oraz w przygotowaniu potraw z własnego ogródka.

Wykaz gospodarstw agroturystycznych w Gminie Żłoty Stok:

- Czesława i Mikołaj Potemkin – „Trzy Koguty”;
- Anna Gajek „Pod rozbrykanym kucykiem”;
- Józef Mrozek Gospodarstwo Agroturystyczne „Zacisze”.

Wykaz hoteli i pensjonatów na terenie Gminy (stan na koniec 2022 roku):

- Camping nad stawami – Błotnica 50, 57-250 Żłoty Stok,
- Hotel „Gold Stok” – ul. Wojska Polskiego 20, 57-250 Żłoty Stok,
- Pensjonat „EL-TAN” – Laski 15, 57-250 Żłoty Stok,
- Pensjonat „Żłoty Jar” – ul. Żłota 24, 57-250 Żłoty Stok,
- SPORT KOMPLEKS – Chemików 8, 57-250 Żłoty Stok,
- AU ROOM – ul. Żłota 8, 57-250 Żłoty Stok,
- Camping/ pole namiotowe „Leśna Dolina” – Traugutta 8a, 57-250 Żłoty Stok,
- Kraina OZ – ul. Górnicza 16, 57-250 Żłoty Stok,
- Apartamenty gościnne „Greta” – ul. Staszica 17, 57-250 Żłoty Stok,
- Apartamenty do wynajęcia – Staszica 16, 57-250 Żłoty Stok,
- Stowarzyszenie Rodzinne Ogrody Działkowe „Radość” – ul. 3 maja 33, 57-250 Żłoty Stok,
- Osada Solasu – Chwalisław 58, 57-250 Żłoty Stok,
- Domek nad Bystrą – Chwalisław 58, 57-250 Żłoty Stok,
- Apartament nad Zegarem – ul. Wojska Polskiego 5, 57-250 Żłoty Stok,
- Żłoty Trakt – Działkowa 1, 57-250 Żłoty Stok,
- Pokoje gościnne – Płonica 1, 57-250 Żłoty Stok,
- Apartament u Danusi, Plac Kościelny 9/1, 57-250 Żłoty Stok,
- „HARCÓWKA” – ul. Harcerska 1, 57-250 Żłoty Stok,
- PRZYSTANEK LAS – ul. Henryka Sienkiewicza 5/1, 57-250 Żłoty Stok.

Przez teren Gminy przebiegają szlaki turystyczne tj.:

- – Główny Szlak Sudecki im. Mieczysława Orłowicza;
- – im. J. Szczypińskiego: Bystrzyca Kłodzka – Stary Waliszów – Romanowo – Ołdrzychowice Kłodzkie – Rogówek – Droszków – Przełęcz Leszczynowa – Chwalisław;
- – Bardo - Żłoty Stok – Radochów.

Ryc. 22. Szlaki turystyczne na terenie Gminy Złoty Stok

Źródło: zlotystok.pl

Ponadto, na terenie Gminy znajdują tematyczne trasy turystyczne:

- Miejska Trasa Turystyczna - piesza trasa po mieście Złoty Stok ukazująca najważniejsze jego zabytki, z których najstarsze sięgają XV w.;
- transgraniczna Ścieżka Śladami Pionierów Pogranicza czyli Marianny Orańskiej i rodziny Guttlerów,
- Złota Ścieżka - śladami historii górnictwa,
- Retro City Tour zwiedzanie MTT meleksem - repliką Forda Buicka z początku XX w.,
- Szlak złotostockich gwarków,
- Szlak widokowy Szczytami Pogranicza.

Na terenie Gminy znajdują się atrakcje turystyczne tj.:

- Podziemna trasa turystyczna „Kopalnia Złota” powstała w 1996 roku. Z labiryntu 320 km udostępniono do zwiedzania dwie sztolnie: Sztolnię „Gertruda” oraz „Sztolnię Czarną Górną” z jedynym w Polsce podziemnym wodospadem (8 m wysokości), z której wyjeżdża się Pomarańczowym Tramwajem.
- Muzeum Górnictwa i Historii Żłotego Stoku przy „Kopalni Złota” – zobaczyć tu można stare narzędzia górnicze, mapy oraz działająca kolejka podziemna,
- Średniowieczna Osada Górnicza Park Techniki w Złotym Stoku, to bardzo dokładna replika średniowiecznej osady górniczej, na którą składają się urządzenia zbudowane w skali 1:1,

- Centrum Kulturalno-Turystyczne „Ewangelik” – zrewitalizowany kościół poewangelicki, nawa kościoła pełni funkcję sali wielofunkcyjnej multimedialnej z funkcją wystawienniczą (fauna i flora gór złotych), a wieża kościoła funkcję turystyczną z punktem widokowym,
- Leśny Park Przygody „Skalisko” - teren rekreacyjny (park linowy) w Żłotym Stoku, zlokalizowany w jarze nad potokiem Trująca (Żłoty Potok) na terenie i w pobliżu byłego kamieniołomu, nieopodal Kopalni Żłota. Rozwieszane pomiędzy drzewami na różnej wysokości liny, stałe i ruchome pomosty, siatki są źródłem wielu wrażeń w trakcie ich pokonywania,
- Ranczo „Nasza Szkapka” – Ośrodek jeździecko-turystyczny położony w Żłotym Stoku, który oferuje naukę jazdy konnej dla dorosłych i dzieci, przejażdżki zaprzęgiem - wozem i powozem, zwiedzanie mini ZOO, bar – grill, jak również zajmuje się organizacją imprez integracyjnych dla wszystkich grup wiekowych,
- Barokowe Kościoły w sołectwach: Mąkolno, Chwalisław, Płonica oraz późnogotycki kościół w Laskach (w latach 1740-41 przebudowany w stylu barokowym),
- Droga krzyżowa i kaplica św. Anny na Górze Krzyżowej,
- Zabudowania zakładu produkcji czarnego prochu strzelniczego w Mąkolnie – Zakład produkujący proch strzelniczy w Mąkolnie jest jednym z najstarszych, ciągle działającym zakładem przemysłowym w Polsce, proch tutaj jest produkowany nieprzerwanie od 1692 roku,
- Dawne piece wapiennicze oraz zalany kamieniołom wapieni krystalicznych „Leśna Dolina” obok nich przechodzi 9-kilometrowa ścieżka historyczno-przyrodnicza „Śladami Królowej Marianny Orańskiej”, wiodąca po obu stronach dzisiejszej granicy polsko-czeskiej, na wapiennikach została zrobiona platforma widokowa,
- Platforma Widokowa Jawornik Wielki (872 m n.p.m.) - składa się z dwóch tarasów widokowych, pierwszy jej poziom wznosi się 3,5 metra nad ziemią, a drugi 6,4 metra. Podziwiać z niej można panoramę na Przedgórzu Sudeckim, m.in. wyróżniający się Masyw Ślęży oraz kilka miejscowości u stóp pasma m.in Żłoty Stok, Paczków oraz Kamieniec Ząbkowicki,
- Kamieniołom skał metamorficznych w Żłotym Jarze,
- Singletracki, trasa nordic walking.

W 2022 roku Gmina Żłoty Stok wzięła udział w ogólnopolskim konkursie „Zabytek Zadbane”, który realizowany jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Gmina została laureatem w kategorii „Utrwalenie wartości zabytkowej obiektu” za prace przy mauzoleum rodu Guttlerów w Żłotym Stoku. Wzniesiony na starym cmentarzu XIX-wieczny budynek - z kolumnadą i doryckim zwieńczeniem, nakryty kopułą - jest miejscem spoczynku rodziny przemysłowców bardzo zasłużonych dla rozwoju miasta oraz okolic. Mauzoleum przez lata niszczało, teraz dzięki renowacji odzyskało dawną świetność.

W 2023 roku Gmina Żłoty Stok ponownie wzięła udział w ogólnopolskim konkursie „Zabytek Zadbane”. Gmina dostała wyróżnienie w kategorii „Adaptacji obiektów zabytkowych” za Kościół poewangelicki w Żłotym Stoku.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu ząbkowickiego w latach 2017-2021. Na terenie powiatu największą zmianę obserwuje się dla Gminy Kamieniec Ząbkowicki, gdzie liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 120. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Żłoty Stok w roku 2021 stanowiły 7,3% (540 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie ząbkowickim. Udział ten ulokował Gminę na piątym miejscu wśród gmin powiatu.

Tab. 7. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie ząbkowickim w latach 2017-2021

JST	2017		2021		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2017-2021
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat ząbkowicki	6 943	100,0%	7 410	100,0%	467
Bardo	471	6,8%	518	7,0%	47
Cieplowody	241	3,5%	277	3,7%	36
Kamieniec Ząbkowicki	677	9,8%	797	10,8%	120
Stoszowice	540	7,8%	607	8,2%	67
Ząbkowice Śląskie	2 844	41,0%	2 934	39,6%	90
Ziębice	1 657	23,9%	1 737	23,4%	80
Żłoty Stok	513	7,4%	540	7,3%	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Żłoty Stok, największą część podmiotów działa w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (122 podmiotów), budownictwie (88) oraz handlu hurtowym i detalicznym (82).

Tab. 8. Podmioty działające na terenie Gminy Żłoty Stok w 2021 r. według sekcji PKD

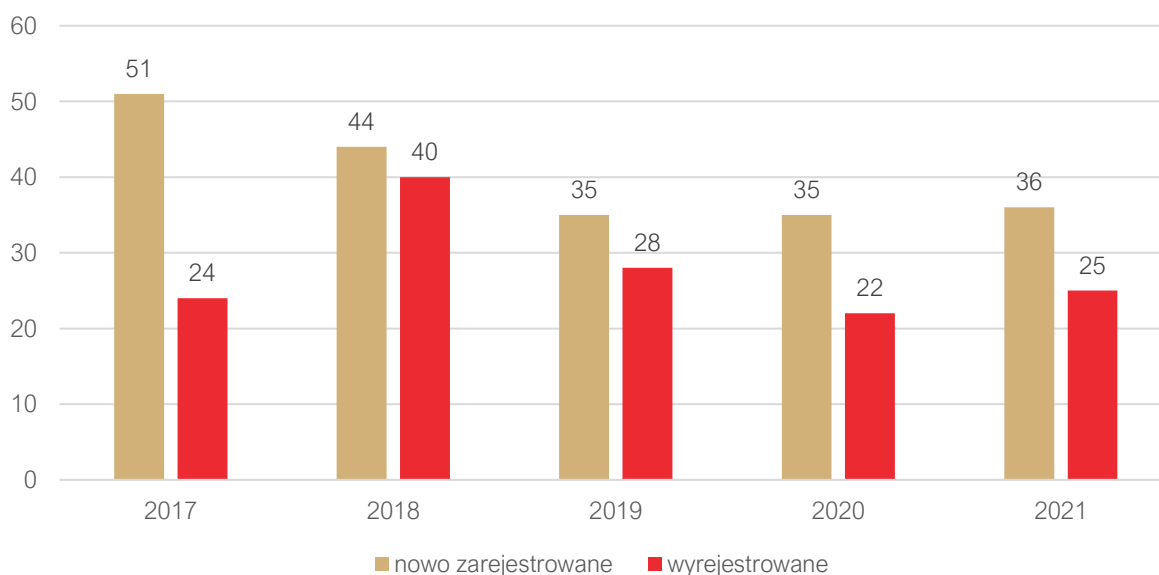
SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	122	23%
SEKCJA F Budownictwo	88	17%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	82	15%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	54	10%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26	5%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	26	5%
SEKCJA S i T	25	5%

Pozostała działalność usługowa		
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	3%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	3%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	12	2%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	11	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11	2%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	2%
SEKCJA P Edukacja	9	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	1%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	1%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

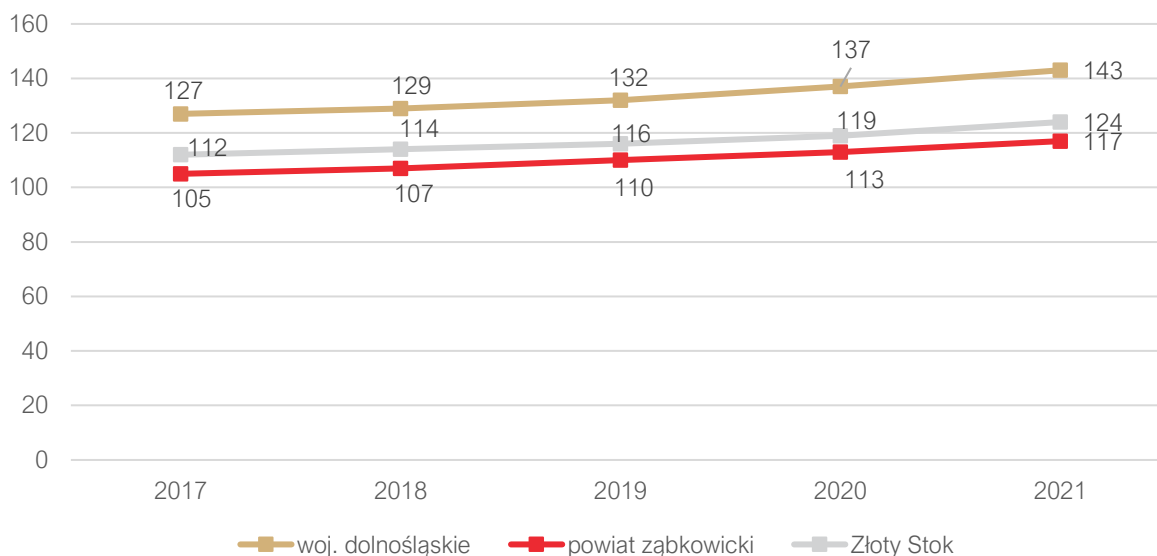
Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Żłoty Stok. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2017-2021. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych.

Ryc. 23. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2017-2021 działających na terenie Gminy Żłoty Stok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

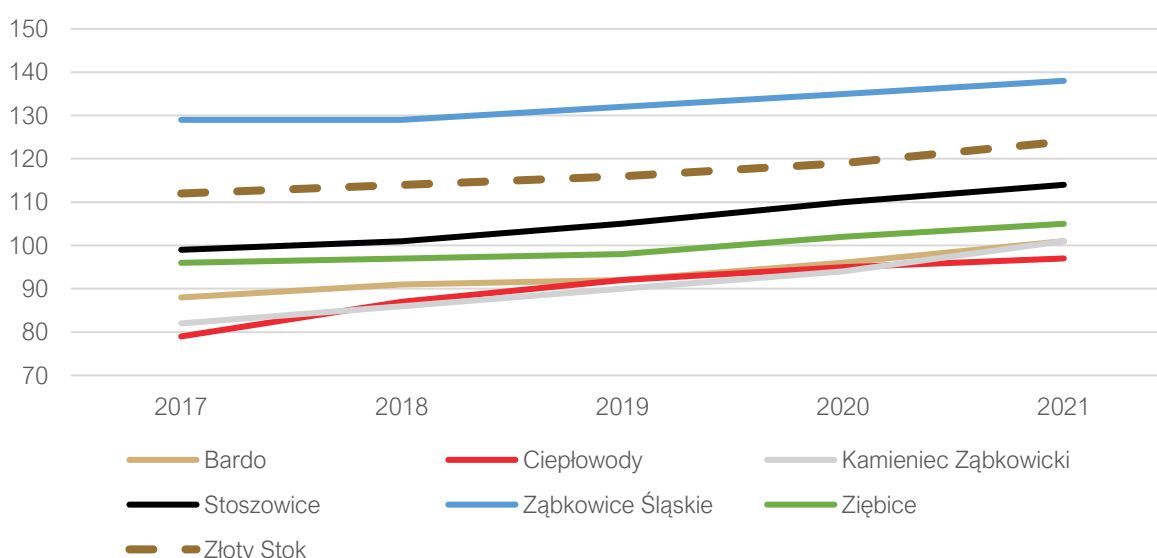
Uszczegółowieniem informacji o poziomie rozwoju przedsiębiorczości jest analiza liczby zarejestrowanych podmiotów w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców Gminy Żłoty Stok. W analizowanym okresie na tle powiatu i województwa, wskaźnik ten był na niskim poziomie, choć stopniowo wzrastał. W 2021 roku wynosił on 124 podmiotów na 1 tys. mieszkańców i był on o 7 wyższy od średniej dla powiatu ząbkowickiego oraz o 26 niższy od średniej dla województwa dolnośląskiego. Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

Ryc. 24. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Żłoty Stok na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród porównywanych gmin powiatu ząbkowickiego w latach 2017-2021 Gmina Żłoty Stok charakteryzowała się jednym z wyższych współczynników podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON na 1 000 mieszkańców. W roku 2021 niższy wskaźnik osiągnęła Gmina Ciepłowody. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawione zostały na wykresie poniżej.

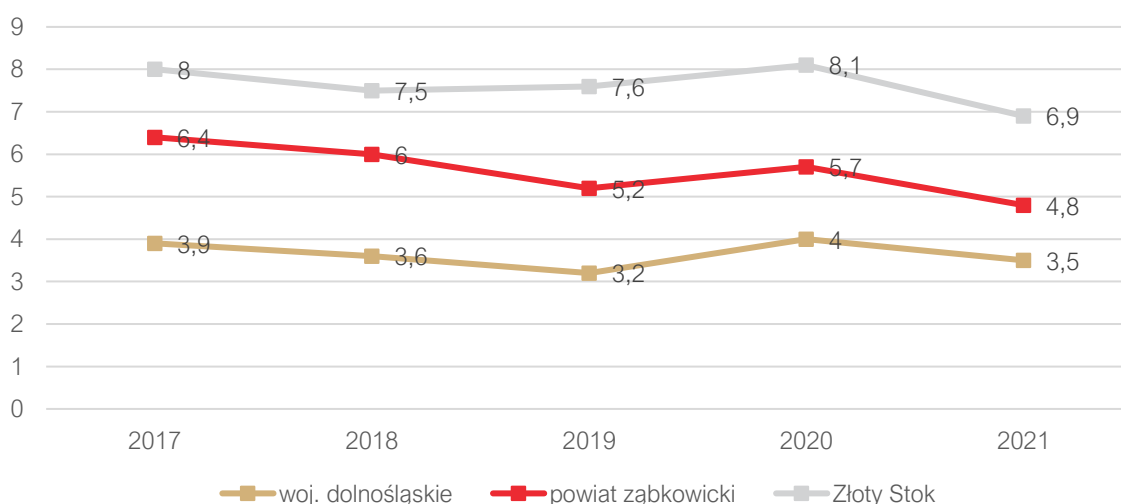
Ryc. 25. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Żłoty Stok na tle gmin z powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy można wskazać m.in.:

- Usługi Turystyczne „AURUM” Elżbieta Szumska,
- Rozest S.c. ZPHU,
- Elektromat Sp. z o.o. Automatyka przemysłowa. Instalacje elektryczne,
- PPHU „Polimet” – Mąkolno 86,
- Peters Elektronik Sp. z o.o. ul. Niska 5 Żłoty Stok,
- Park Techniki Adamiak Sp. J.,
- UMEWAR Sp. z o.o.,
- Prochemist Sp. z o.o.,
- NOWAPLAST Konstancja Nowakowska,
- ZM SILESIA S.A.,
- Salutaris Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opiekuńczo – Leczniczy.

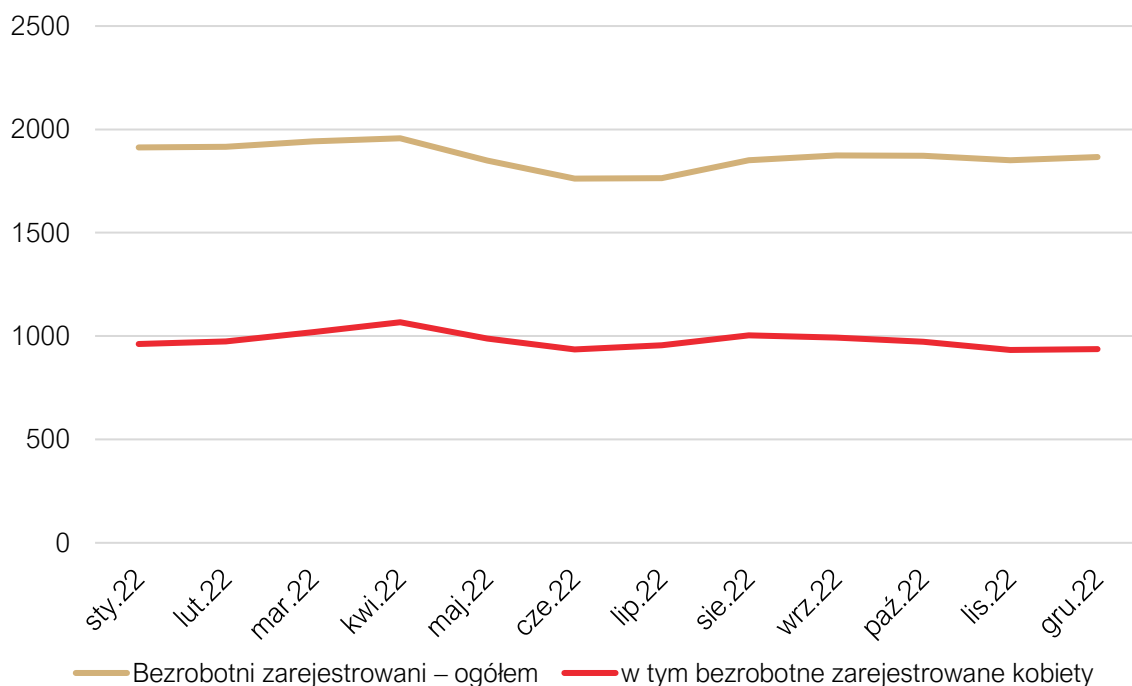
Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Żłoty Stok. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2017-2021. Można na nim zaobserwować, że do 2019 roku zauważalny był trend malejący w Gminie Żłoty Stok w zakresie liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (z poziomu 8,0% w roku 2017, do poziomu 7,6% w roku 2019). Jednak od roku 2019 nastąpiło odwrócenie spadkowego trendu i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła ponownie rosnąć do poziomu 9,1% w roku 2020. Jednocześnie podobną tendencję w kształtowaniu się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie ząbkowickim oraz województwie dolnośląskim. Wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać epidemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia m.in. zamrożenie części sektorów gospodarki. Od roku 2020 nastąpiło odwrócenie wzrostowego trendu i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia zaczęła ponownie maleć do poziomu 6,9% w roku 2021.

Ryc. 26. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Żłoty Stok na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu ząbkowickiego na koniec 2022 roku zarejestrowanych bezrobotnych było 1 866 osób, w 937 kobiety. Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych w roku 2021 można zauważyć, że liczby osób bezrobotnych utrzymują się na stałym poziomie. Około 50% osób bezrobotnych to kobiety.

Ryc. 27. Liczba osób bezrobotnych w powiecie ząbkowickim w 2022 roku

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ząbkowicach Śląskich

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ząbkowickim w 2020 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów: operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin, kierownicy do spraw budownictwa, hodowcy zwierząt gospodarskich i domowych, kierownicy w gastronomii, kierownicy do spraw strategii i planowania, kierownicy sprzedaży w marketach, gońcy, bagażowi i pokrewni, operatorzy maszyn do prania, operatorzy wprowadzania danych, agenci ubezpieczeniowi, audiofonolodzy i logopedzi, sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej, wydawcy posiłków, kierownicy do spraw finansowych, agenci i administratorzy nieruchomości, pracownicy działów kadr.

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie ząbkowickim wynosiło 4 975,61 zł, co odpowiada 82,9% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie (pobór, uzdatnianie, dystrybucja) mieszkańców Gminy w wodę i odprowadzanie ścieków komunalnych z jej terenu jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe „WOD-KAN” Sp. z o.o.

Aglomeracja Żłoty Stok wyznaczona została na podstawie uchwały NR XLV/367/2023 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 27 kwietnia 2023 r. W skład aglomeracji Żłoty Stok wchodzi część miejscowości Żłoty Stok i Mąkolno.

Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji (RLM) dla aglomeracji Żłoty Stok wynosi 2 697 RLM i obejmuje:

- 2 484 RLM – liczba stałych mieszkańców aglomeracji korzystających z sieci kanalizacyjnej,
- 213 RLM – liczba osób czasowo przebywających korzystających z sieci kanalizacyjnej.

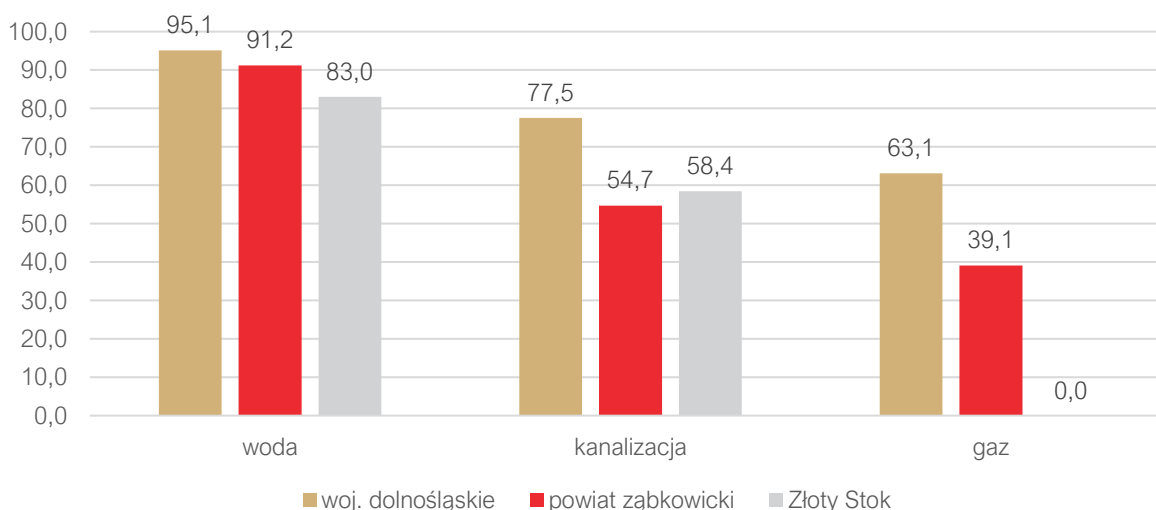
Gmina dysponuje biologiczno-mechaniczną oczyszczalnią ścieków na terenie wsi Płonica. Oczyszczalnia posiada przepustowość 465 m³/dobę i została przystosowana do ładunku zanieczyszczeń na poziomie 6 250 RLM

Mieszkańcy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych i przydomowych oczyszczalniach ścieków, dla których Gmina Żłoty Stok prowadzi inwentaryzację.

Ujęcia wody zlokalizowane na obszarze Gminy Żłoty Stok:

- Ujęcie „Czarny Bór” w Żłotym Stoku,
- Ujęcia wody w Laskach,
- Ujęcie wody w Mąkolnie.

Poniżej zaprezentowana została analiza procentowego udziału korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Żłoty Stok na tle porównywanych jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. Poziom zwodociągowania w Gminie w 2021 r. osiągnął 83% i był niższy niż dla powiatu ząbkowickiego (91,2%) i województwa dolnośląskiego (95,1%). W przypadku udziału korzystających z instalacji kanalizacyjnej wskaźnik dla Gminy Żłoty Stok osiągnął wynik 58,4% i był wyższy niż wskaźnik dla powiatu ząbkowickiego – 54,7% i niższy niż dla województwa dolnośląskiego – 77,5%. W chwili obecnej mieszkańcy Gminy nie posiadają dostępu do sieci gazowej.

Ryc. 28. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Żłoty Stok w 2021 roku na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania,

a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Żłoty Stok jest przedsiębiorstwo wyłonione w drodze przetargu.

Od początku 2023 r. zmianie uległ system gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Żłoty Stok. Do systemu włączony został odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, np. sklepy, zakłady pracy, lokale gastronomiczne.

W przypadku nieruchomości zamieszkałych stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi 34 zł miesięcznie za jednego mieszkańca. Możliwe jest zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, w wysokości 2 zł miesięcznie za jednego mieszkańca. Podwyższona stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku, gdy właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, wynosi 68 zł miesięcznie za jednego mieszkańca.

Mieszkańcy zobowiązani są do zbierania odpadów selektywnie w pojemnikach lub workach (z wyjątkiem odpadów zmieszanych, które można zbierać jedynie w pojemnikach), które bezpośrednio z posesji zabiera podmiot odbierający odpady.

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Żłotym Stoku przy ulicy Wiejskiej 2. W ramach opłaty za gospodarowanie odpadów komunalnych uiszczanej do Gminy Żłoty Stok mieszkańcy mogą dostarczać do PSZOK-u następujące odpady:

- tworzywa sztuczne;
- szkło i opakowania ze szkła;
- papier i makulaturę;
- metale;
- opakowania wielomateriałowe
- bioodpady;
- opakowania ulegające biodegradacji;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory, lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (sprzęt dostarczany do PSZOK jak i odbierany w czasie „wystawek” powinien być kompletny);
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- odpady odzieży i tekstyliów;
- przeterminowane leki i chemikalia, w tym opakowania po chemikaliach (tylko w oryginalnych opakowaniach umożliwiającym identyfikację odpadu);
- zużyte opony – limit 4 szt. na gospodarstwo domowe rocznie;
- gruz i odpady budowlane – limit 500 kg na gospodarstwo domowe rocznie.

Tab. 9. Stan gospodarki odpadami w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	3161	3156	3185	3194	3194	3 294

Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	1238	1460	1410	1495	1504	1467
<i>zmieszane</i>	1168	1267	1163	917	972	1022
<i>segregowane</i>	70	193	247	577	532	415
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	6%	13%	18%	39%	35%	28%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,39	0,46	0,44	0,47	0,47	0,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Tabela powyżej przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022. Ilość odpadów komunalnych zebranych od mieszkańców rośnie wraz z wzrostem liczby mieszkańców. W 2022 roku z terenu Gminy zebrano 1 467 Mg odpadów, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło 0,45 Mg.

Gmina Żłoty Stok w 2021 r. osiągnęła 13 % poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, obliczony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. z 2021 poz. 1530). W roku 2021 wymagany poziom recyklingu wynosi 20% wagowo, wobec powyższego gmina nie wywiązała się z obowiązku. Konieczna jest systematyczna kontrola segregacji odpadów przez mieszkańców - co może wpłynąć na zwiększenie masy odpadów zbieranych selektywnie, a w konsekwencji osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu. W 2021 r. Gmina Żłoty Stok osiągnęła 100% poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne, odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Osiągnęła tym samym wymagany poziom, który w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, na 2021 r. określono w wysokości 70%.

Należy kontynuować działania informacyjno-edukacyjne mieszkańców Gminy Żłoty Stok zachęcające do skutecznej selektywnej zbiórki odpadów, w celu osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów, które z roku na rok (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) są coraz wyższe. W ślad za tym prowadzone będą kontrole. W sytuacji stwierdzenia nieprawidłowej segregacji właściciele nieruchomości zostaną pouczeni o złym gromadzeniu odpadów, a w przypadku powtórzenia się nieprawidłowej segregacji naliczona zostanie stawka podwyższona, która na dzień sporządzenia analizy wynosi dwukrotność stawki podwyższonej. Wprowadzenie systemu zbierania odpadów u źródła w pojemnikach lub workach pozwala na bardziej skuteczną kontrolę wywiązywania się obowiązku mieszkańców w zakresie segregacji odpadów

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczenie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Działalność w zakresie ochrony środowiska prowadzona jest w Gminie Żłoty Stok w oparciu o następujące dokumenty:

- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Żłoty Stok na lata 2019-2033,
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żłoty Stok,
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żłoty Stok.

W 2018 r. Gmina Żłoty Stok wspólnie z gminami z powiatu kłodzkiego przystąpiła do przygotowania wspólnego wniosku o dotację ze środków Unii Europejskiej na wymianę kotłów opalanych paliwem stałym (np. koks, węgiel, ekogroszek) na bardziej przyjazne środowisku źródła ciepła. W ramach projektu pn. „Ziemia Kłodzka – czyste powietrze (wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie Gminy Duszniki-Zdrój, Kłodzko Miasto, Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Szczytna, Żłoty Stok, Polanica-Zdrój)” możliwa była wymiana kotłów i instalacji grzewczych w budynkach jednorodzinnych oraz lokalach mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych. Mieszkańcy mogli otrzymać dotację w maksymalnej wysokości 20 tys. zł dla budynku jednorodzinnego i 10 tys. zł dla mieszkania w budynku wielorodzinnym. Projekt dostał dofinansowanie o wartości 3 759 320,12 zł, z czego Gmina Żłoty Stok otrzymała 332 451,71 zł.

W tym w ramach programu Ziemia Kłodzka – Czyste Powietrze wymieniono 23 wysokoemisyjne źródła ciepła na 15 kotłów na pellet oraz 8 pomp ciepła.

Ponadto Gmina Żłoty Stok współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. W Urzędzie Miejskim w Żłotym Stoku uruchomiony został punkt konsultacyjno-informacyjny, w którym dwoje pracowników urzędu wspiera i obsługuje wnioskodawców programu w procesie składania wniosków, uzyskiwania i rozliczania dofinansowania. W 2021 r. złożonych zostało 18 wniosków o dofinansowanie, w tym 3 wnioski o podwyższony poziom dofinansowania.

2.3. Stan finansów samorządowych

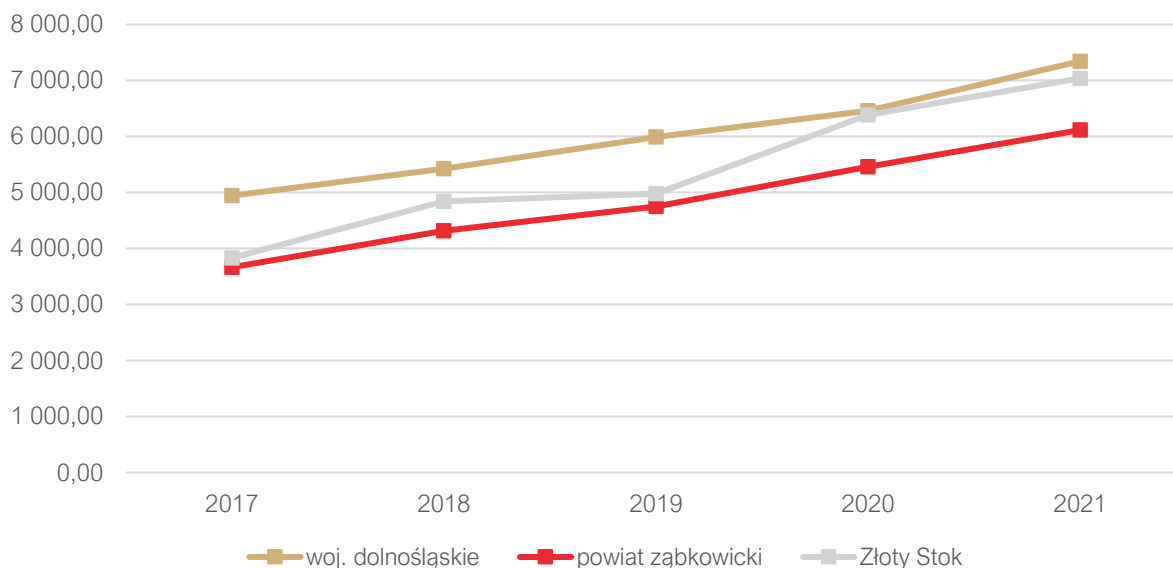
Wykonanie budżetu

W latach 2017-2022 dochody Gminy Żłoty Stok ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 17,6 mln zł w 2017 roku do 33,2 mln zł w 2022 roku. Największy wzrost nastąpił w 2020 roku, kiedy dochody zwiększyły się o prawie 6 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim, co spowodowane było m.in. wzrostem dochodów majątkowych, z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Żłoty Stok na tle porównywanych jednostek. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Żłoty Stok stale rósł, osiągając w 2021 roku wielkość 7 038,61 zł. Dodatkowo, wskaźnik ten, od 2016 roku wzrósł nominalnie o 3 205,66 zł.

Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Żłoty Stok w 2021 roku był wyższy od średniej wyznaczonej dla powiatu ząbkowickiego (6 114,01 zł) o 924,60 zł i niższy niż średnia wyznaczona dla województwa dolnośląskiego (7 342,52 zł, różnica 303,91 zł).

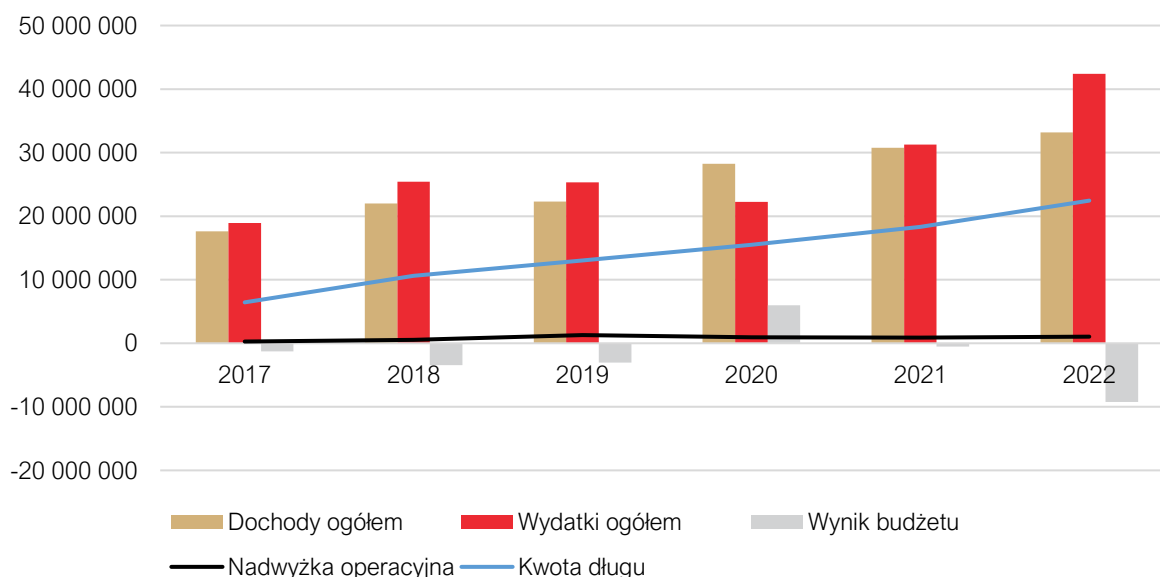

Ryc. 29. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Żółty Stok na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 79,5%). Wiodący wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tytułu dotacji na cele bieżące oraz pozostałych dochodów bieżących.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 15,7 mln zł i do 2022 roku wzrosły o ponad 11 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Żółty Stok w latach 2017-2022 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 275 tys. zł w 2017 roku do poziomu 1,03 zł w 2022 roku.

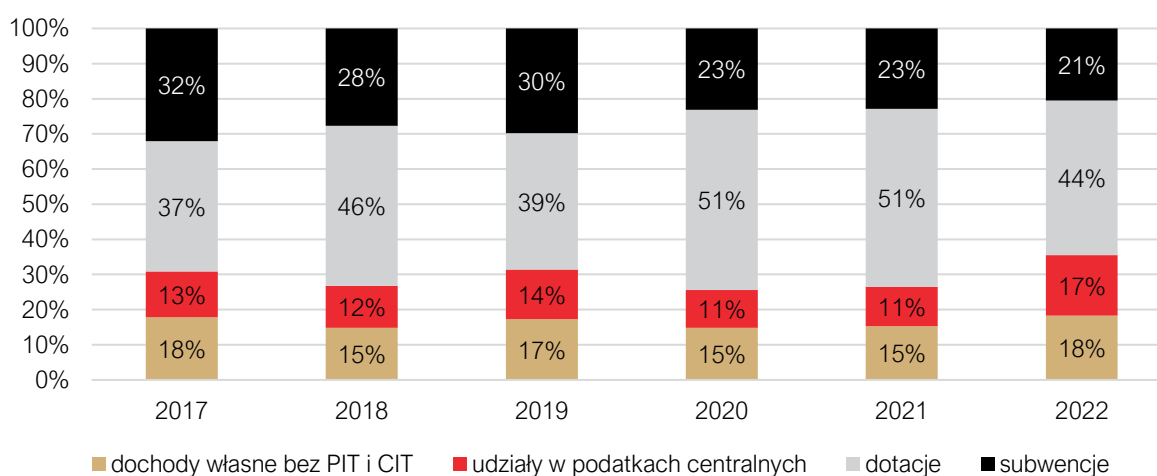

Ryc. 30. Wykonanie budżetu Gminy Żółty Stok w latach 2017-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Należy jednak mieć na uwadze, iż niestabilna sytuacja na rynku usług, zmiana systemu podatkowego w Polsce oraz rosnąca inflacja może wpłynąć na obniżenie dochodów własnych Gminy, a w konsekwencji spadek jej zdolności inwestycyjnych

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do przyjmowania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 31. Struktura dochodów Gminy Żłoty Stok w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2017 roku udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach stanowił 18%. W latach 2017- 2021 nastąpił nieznaczny spadek do poziomu 15%, jednak w 2022 roku wartość ta wzrosła do 18%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa (przede wszystkim na program „Rodzina 500+”). Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 37% do 44%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Żłoty Stok w 2022 roku wynosiły 35%, co świadczy o ograniczonej i stale malejącej możliwości samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji, ponieważ wysokość dochodów w dużym stopniu nie jest bezpośrednio zależna od działań i decyzji władz samorządowych. Stanowi to poważne zagrożenie dla perspektyw rozwojowych jednostki.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tytułu udziału w podatku PIT generujące w analizowanym okresie średnio 3,3 mln rocznie, następnie podatek od nieruchomości – 1,5 mln zł i podatek rolny – 156 tys. zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 23 tys. zł rocznie. Na wzrost dochodów własnych ma wpływ wzrost podatku PIT, który od roku 2017 do 2022 roku wzrósł o ok. 3,36 mln zł, dochody z podatku nieruchomości wzrosły o ok. 534 tys. zł, w 2017 wyniósł 1,25 mln zł, a w 2022 1,79 mln zł. Z kolei dochody z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych dochody wzrosły o ok. 39 tys. zł z 174 tys. zł w 2017 roku do 214 tys. zł w 2022 roku.

Tab. 10. Dochody podatkowe Gminy Żłoty Stok w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	2 289 800,00	2 594 882,00	3 118 774,00	2 990 411,00	3 398 502,00	5 656 814,57
CIT	14 098,81	15 034,29	19 897,04	30 749,07	28 754,71	33 588,00
podatek rolny	128 289,28	128 650,90	136 946,96	191 755,42	174 503,50	178 683,24
podatek od nieruchomości	1 256 315,67	1 407 333,93	1 613 462,37	1 638 059,29	1 568 592,23	1 791 100,33
podatek leśny	123 431,56	128 565,00	125 251,34	126 433,96	128 058,00	136 523,00
podatek od środków transportowych	66 129,49	59 234,35	77 940,40	65 095,94	58 116,13	66 958,11
karta podatkowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 188,00
podatek od czynności cywilnoprawnych	174 876,08	133 893,97	147 544,01	147 796,89	217 674,00	214 475,14
wpływy z opłaty skarbowej	17 223,00	19 250,44	21 592,81	19 372,50	22 795,00	22 079,00
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Warto mieć jednak na uwadze, że potencjał finansowy Gminy Żłoty Stok w zakresie podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych jest wyższy. Wynika to z faktu, iż Gmina stosuje niższe niż maksymalne stawki podatkowe, a także stosuje ulgi i zwolnienia podatkowe. W efekcie w latach 2017-2022 łączna wartość zmniejszenia wpływów z tytułu podatku od nieruchomości prawie wynosiła 2,65 mln zł, a z tytułu podatku od środków transportowych 218 tys. zł.

Tab. 11. Kwoty stawek podatkowych oraz ulg i zwolnień podatkowych w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
podatek od nieruchomości	skutki obniżenia górnych stawek podatków	117 369,16	110 393,25	127 645,76	87 739,46	79 212,35	73 619,15
	skutki udzielonych ulg i zwolnień	274 274,23	276 025,31	307 140,70	336 522,66	400 420,77	399 423,68
	suma	386 418,56	434 786,46	424 262,12	479 633,12	460 075,62	473 042,83
podatek od środków transportowych	skutki obniżenia górnych stawek podatków	36 483,16	39 994,86	39 518,95	34 072,72	32 616,06	35 416,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Analizując zmiany odsetka wydatków pomiędzy rokiem 2017¹ a 2022 w poszczególnych działach na tle wydatków ogółem największy spadek odnotowano w dziale 855 rodzina (z 23,9% do 17%) oraz 801 oświata i wychowanie (z 23,97% do 17,17%).

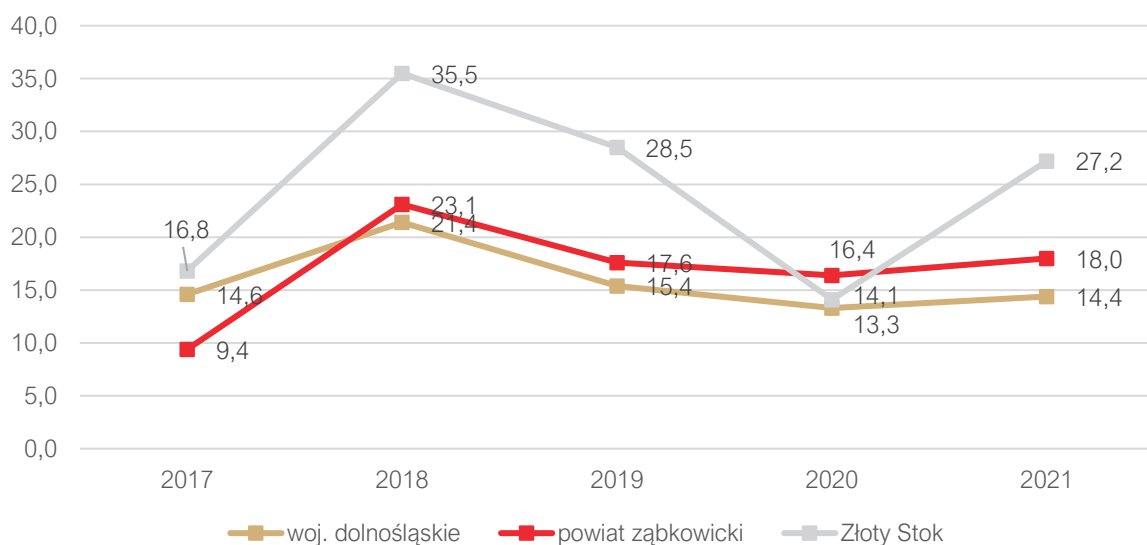
Natomiast najwyższy wzrost odnotowano w działach:

- 630 Turystyka (z 0,04% do 11,61%),
- 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (z 6,71% do 17,94%).

W okresie 2017-2021 kwota wydatków majątkowych w Gminie Żłoty Stok ulegała dynamicznym zmianom. W 2017 r. wynosiła 3,2 mln zł (16,8% wydatków ogółem), w 2018 r. wzrosła do ponad 9 mln zł (35,5% wydatków ogółem) i osiągnęła najwyższą wartość w badanym okresie. Do roku 2020 roku wartość ta spadła do poziomu 3,2 mln zł (14,1% wydatków ogółem). W 2021 roku

¹ jako rok bazowy przyjęto 2017 ze względu na wprowadzenie do budżetu wydatków w dziale 855 rodzina na świadczenia rodzinne

nastąpił wzrost do poziomu 11,5 mln zł (27,2% wydatków ogółem). Oznacza to, że Gmina prowadzi aktywne inwestycje w rozwój infrastruktury, które wynikają z bieżących potrzeb oraz możliwości finansowych.

Ryc. 32. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Żłoty Stok na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników.

Na zadania inwestycyjne realizowane z budżetu Gminy bez dofinansowania ze źródeł zewnętrznych w 2020 roku wydatkowano 660 980,53 zł, na zadania m.in.:

1. „Przebudowa ul. Sudeckiej i Placu Kościuszki w ciągu drogi wojewódzkiej nr 390 w Żłotym Stoku” –55 361,07 zł.
2. „Zakup samochodu służbowego na potrzeby Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku”– 110 687,10 zł.
3. „Zakup kserokopiarki na potrzeby realizacji zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii ”– na plan 13 500 zł.
4. „Montaż monitoringu miejskiego w Żłotym Stoku” – 4 281,46 zł.
5. „Zakup materiałów do modernizacji stadionu miejskiego w Żłotym Stoku”- 15 200 zł.
6. „Rozbudowa sieci wodociągowej w Laskach” – 12 300 zł.
7. „Budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w sołectwie Błotnica” - 1 845zł.
8. „Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami do budynków nr 4,6,8,10, przy ul. Staszica w Żłotym Stoku” - 27 603 zł.
9. „Rozbudowa ujęcia wody pitnej w Mąkolnie – odwiert studni głębinowej” - 35 128,8 zł.
10. „Utwardzenie placu na działce gminnej nr 173/44 w rej. ul. Ogrodowej” - 12 000 zł.
11. „Budowa zatok w pasie drogowym drogi gminnej nr 11887” - 102 155,04 zł.
12. „Remont drogi wewnętrznej w Żłotym Stoku, dz. nr 750 z przystosowaniem do ruchu rowerowego” - 88 000 zł.

Na zadania inwestycyjne realizowane w ramach środków z budżetu Gminy Żłoty Stok w 2021 roku wydatkowano ogółem 1 693 048,79 zł na realizację poniższych zadań:

1. „Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami do budynków nr 4,6,8,10, przy ul. Staszica w Żłotym Stoku” - 4 000 zł,
2. „Wykonanie przyłącza kanalizacji sanitarnej do działki nr 156/1 w rejonie budynku nr 4 przy ul. Żeromskiego w Żłotym Stoku” - 15 000 zł,
3. „Prowadzenie prac hydrogeologicznych związanych z poszukiwaniem wody na terenie Gminy Żłoty Stok - 4 723,20 zł,
4. Doprowadzenie sieci wodociągowej z nowej studni do stacji uzdatniania wody w Mąkolnie” – 12 999,99 zł,
5. „Wykonanie przecisku pod drogą wojewódzką nr 390 w Żłotym Stoku – 96 000 zł.,
6. „Wykonanie mapy do celów projektowych drogi transportu rolnego w Chwalisławiu łączącej drogę powiatową z drogą krajową” - 6 000 zł,
7. „Zakup działki nr 376 w Żłotym Stoku przy ul. Działkowej w celu przystąpienia do realizacji inwestycji mieszkaniowej w typie budownictwa czyszowego - 221 614,50 zł.

Fundusze Europejskie

Gmina Żłoty Stok pozyskała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów. Lista projektów dofinansowanych znajduje się poniżej.

Tab. 12. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

1.	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę oświetlenia na energooszczędne na terenie gminy Ziębice, gminy Ząbkowice Śląskie i gminy Żłoty Stok	projekt partnerski, beneficjent - Gmina Ziębice, PP- Gmina Żłoty Stok i Gmina Ząbkowice Śląskie	Projekt RPDS.03.04.01-02-0007/20	prace budowlane (dot. wymiany oświetlenia, 38 punktów świetlnych (28 wymiana + 10 doświetlenie): ogółem 475 419,60 zł, kwalifikowalne 475 419,60, dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 356 564,70 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 - 2020
2.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Żłoty Stok i Stoszowice	projekt partnerski, beneficjent Gmina Żłoty Stok, PP - Gmina Stoszowice	Projekt RPDS.03.03.01-02-0029/21	W Żłotym Stoku prace dot. termomodernizacji budynku SP, wartość całego projektu 4 837 327,91 zł, kwalifikowalne 4 834 867,81 zł, dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 4 109 637,64 zł, w tym dla Gminy Żłoty Stok 1 625 521,14 zł.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 - 2020
3.	Termomodernizacja budynku ratusza w Żłotym Stoku	realizowany samodzielnie	Projekt RPDS.03.03.01-02-0055/16	wydatki ogółem 1 073 943,38 zł, kwalifikowalne 1 079 943,38, dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 912 851,87 zł.	Regionalny Program Operacyjny Województwa

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK NA LATA 2023-2030

					twą Dolnośląskiego na lata 2014 - 2020
4.	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Płonicy	realizowany samodzielnie	Nr umowy: 00001-65170-UM0110070/18.	całkowite 642 994,74, kwalifikowalne 642 994,74 dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 409 136,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
5.	Budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków w sołectwie Błotnica	realizowany samodzielnie	Nr umowy: 00035-65150-UM0100137/19.	całkowite 2 958 015,06, kwalifikowalne 2 661 579,74, dofinansowanie 1 693 563,18 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
6.	Szlak Marianny Orańskiej ścieżką rozwoju gmin polsko-czeskiego pogranicza	W ramach Porozumienia, Gmina Kamieniec Ząbkowicki jest Beneficjentem, Gmina Żłoty Stok i Bilá Voda - PP	CZ.11.2.45/0.0/0.0/18_029/000 1836	ogólna wartość projektu po zmianach: 1 510 691,54 euro w podziale na: - 1 228 204,50 euro – wydatki kwalifikowalne - 282 487,04 euro – wydatki niekwalifikowalne kwota dofinansowania dla Gminy Żłoty Stok – 1 043 973,82 euro (ok. 4 457 037,45 zł.)	Program Interreg V-A Polska-Republika Czeska 2014-2020
7.	Rowerem przez Pogranicze Kłodzkie	Projekt partnerski, Gmina Żłoty Stok, Gmina Bardo, MĚSTO ČESKÁ SKALICE, OBEC ŽĎÁRKY	CZ.11.2.45/0.0/0.0/18_029/000 1796	dla Gminy Żłoty Stok, koszty całkowite 260 389,67 euro, kwalifikowalne 260 389,67 euro, dofinansowanie 221 331,21 euro	Program Interreg V-A Polska-Republika Czeska 2014-2020

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Gmina Żłoty Stok pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 23,7 mln zł.

Wnioskodawca	Inwestycja	Nabór	Kwota przyznanego dofinansowania
Gmina Żłoty Stok	Modernizacja infrastruktury drogowej i terenów zieleni w Żłotym Stoku.	I nabór	9 500 000,00
Gmina Żłoty Stok	Przebudowa budynku kompleksu szkolnego w Żłotym Stoku na budynki wielofunkcyjne.	I nabór	2 199 941,10

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK NA LATA 2023-2030

Gmina Żłoty Stok	Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie Gminy Żłoty Stok.	II nabór	10 022 500,00
Gmina Żłoty Stok	Kontynuacja prac związana z wodociągowaniem wsi wraz z modernizacją infrastruktury drogowej w miejscowości Laski.	III nabór - PGR	1 990 380,00
Gmina Żłoty Stok	Ochrona zabytków złożono 10 wniosków (na stan 04.2023 wnioski są w ocenie)	V nabór	Na etapie opracowywania Strategii nie było ogłoszonych wyników naboru

Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

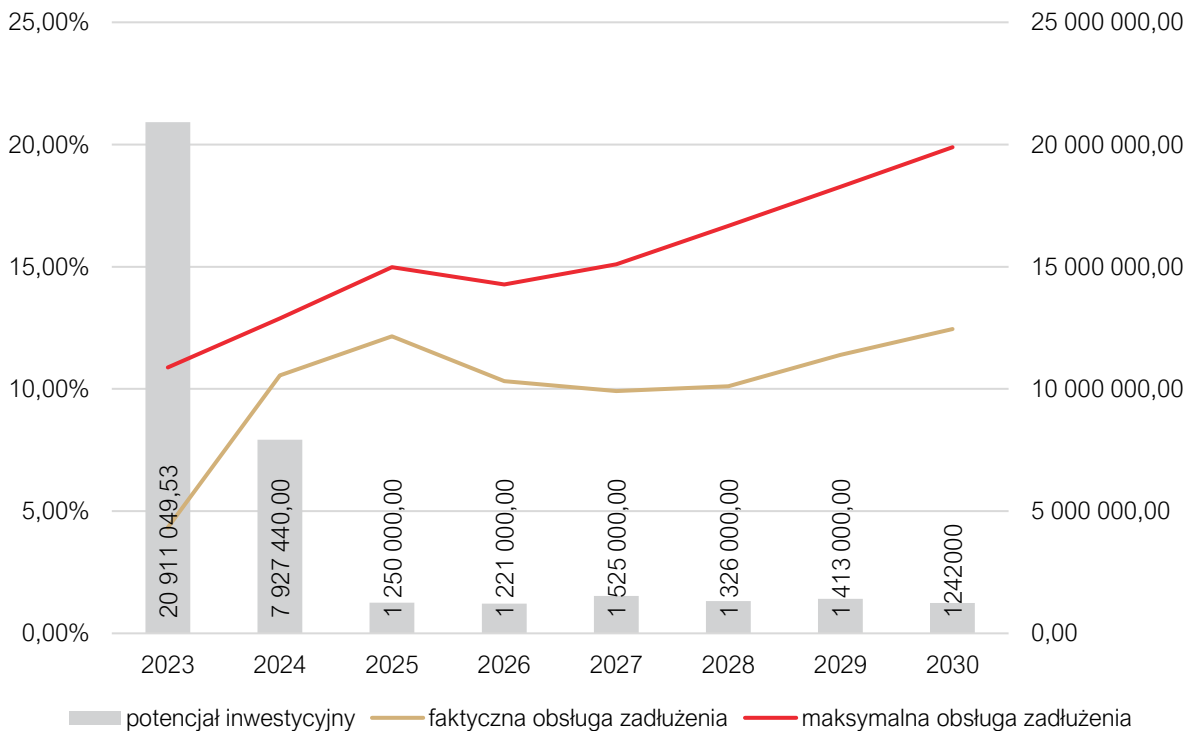
Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL) to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

	NAZWA ZADANIA	WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA		
1.	Przebudowa ul. Sudeckiej i Pl. Kościuszki w ciągu drogi wojewódzkiej nr 390 w Żłotym Stoku	815 510,00	W RAMACH I NABORU	ŚRODKI ROZLICZONE
2.	Przebudowa ul. Stawowej w Żłotym Stoku	120 540,00		
OTRZYMANO 900 000,00, WYDATKOWANO 900 000,00				
3.	Rewitalizacja Parku Miejskiego w Żłotym Stoku	4 000 000,00		
OTRZYMANO 4 000 000,00, WYDATKOWANO 2 201 562,00 (stan na 31.12.2022 r.)				
4.	Adaptacja pomieszczenia gospodarczo - garażowego na wypożyczalnię sprzętu sportowo - turystycznego	200 000,00		
6.	Zakup sprzętu sportowo - turystycznego do wypożyczalni	80 500,00		
7.	Budowa Skateparku w Żłotym Stoku	1 152 819,04		
8.	Szlak Marianny Orańskiej ścieżką rozwoju gmin polsko - czeskich (videomapping, zakup lunety i wykonanie sceny, wkład własny)	256 192,52		
OTRZYMANO 1 689 511,56, WYDATKOWANO 1 185 192,52 (stan na 31.12.2022 r.)				
9.	Poprawa bezpieczeństwa drogowego poprzez przebudowę chodnika wraz z oświetleniem przy ul. Wiejskiej w Żłotym Stoku	400 000,00	W RAMACH III NABORU	
OTRZYMANO 400 000,00, WYDATKOWANO 400 000,00				
10.	Rozbudowa sieci wodociągowej w sołectwie Laski	808 189,00		ZADANIE ZAKOŃCZONE, ZAOZCZĘDZONE ŚRODKI ZA ZGODĄ PREMIERA PRZENIESIONE NA ZADANIE NR 2
11.	Kontynuacja prac związanych z wodociągowaniem wsi wraz z modernizacją infrastruktury drogowej w miejscowości Laski	91 811,00		
OTRZYMANO 900 000,00, WYDATKOWANO 808 189,00				

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową (uchwała Nr XLII/346/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 29 grudnia 2022 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Żłoty Stok pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 33. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały NR XLII/346/2022 Rady Miejskiej w Żłotym Stoku z dnia 29 grudnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Żłoty Stok

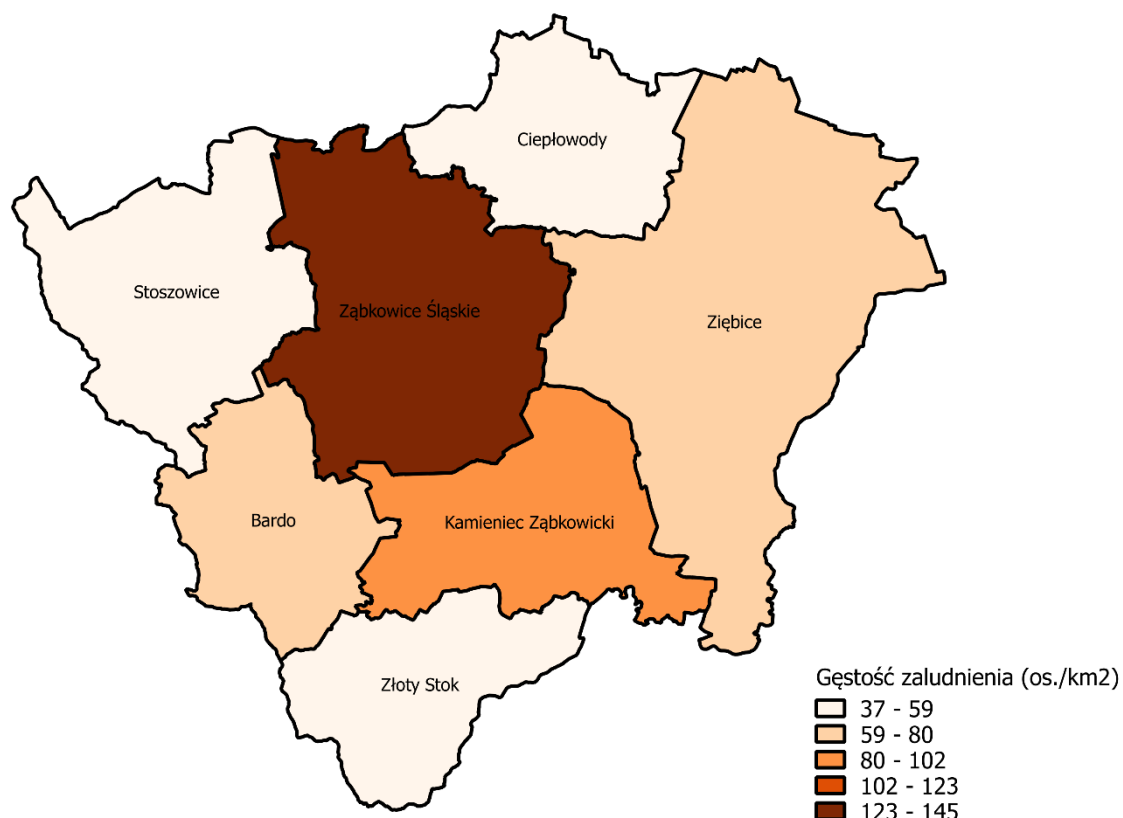
Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2023-2030. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 36,8 mln zł, z czego 20,9 mln będzie wydatkowane w 2023 roku i była to dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Złoty Stok w roku 2021 liczyła 4 353 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 58 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była jedną z niższych w powiecie ząbkowickim, gdzie gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 79 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Gminie Ząbkowice Śląskie (146 os./km²), a najniższa w Gminie Ciepłowody (37 os./km²).

Ryc. 34. Gęstość zaludnienia w powiecie ząbkowickim w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące zmiany liczby ludności w latach 2017-2021 w Gminie Złoty Stok, powiecie ząbkowickim oraz pozostałych gminach należących do powiatu. Zauważa się spadek liczby ludności na przestrzeni lat. W Gminie Złoty Stok w 2021 roku wynosiła ona 4 353 mieszkańców, co daje o 215 mieszkańców mniej niż w pierwszym analizowanym roku. Średnia dynamika zmiany liczby ludności dla Gminy wynosiła 98,8% oraz 99,0% dla powiatu. Liczba ludności w Gminie stanowi 7% mieszkańców powiatu.

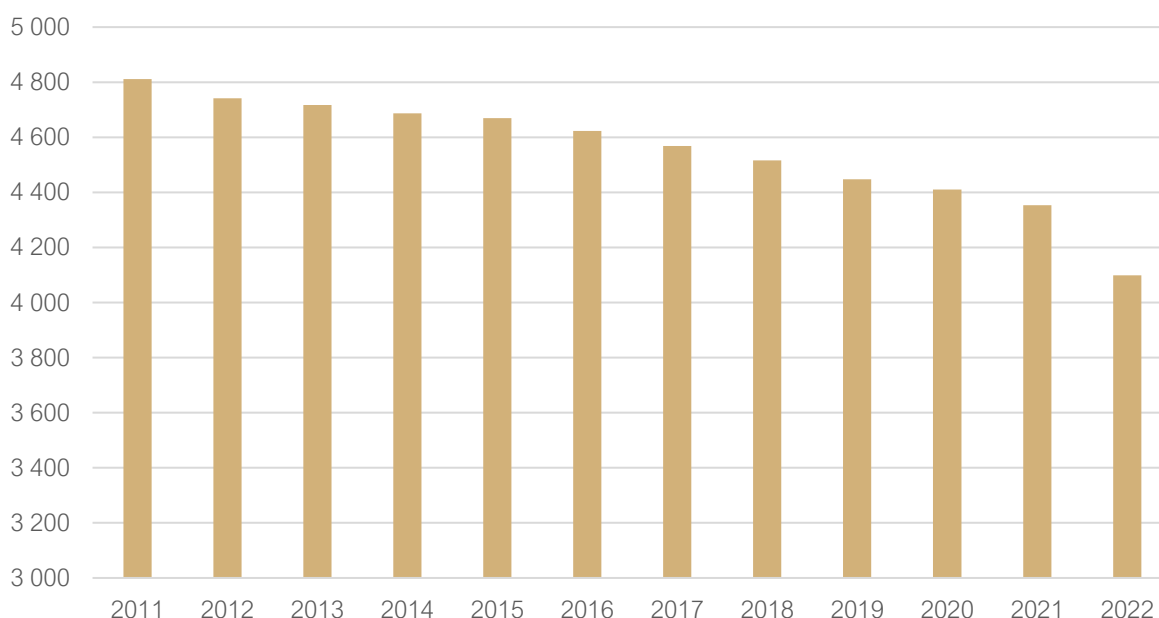
Tab. 13. Zmiany liczby ludności w powiecie ząbkowickim w latach 2017-2021

JST	2017	2018	2019	2020	2021	udział w 2021 r.	średnia dynamika
powiat ząbkowicki	66 009	65 428	64 802	64 080	63 365	100%	99,0%
Bardo	5 362	5 328	5 286	5 210	5 147	8%	99,0%

Cieplowody	3 059	3 014	2 989	2 924	2 860	5%	98,3%
Kamieniec Ząbkowicki	8 247	8 182	8 086	8 003	7 897	12%	98,9%
Stoszowice	5 473	5 415	5 381	5 360	5 324	8%	99,3%
Ząbkowice Śląskie	22 058	21 885	21 664	21 405	21 255	34%	99,1%
Ziębice	17 242	17 088	16 949	16 768	16 529	26%	99,0%
Złoty Stok	4 568	4 516	4 447	4 410	4 353	7%	98,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Również w szerszej, dziesięcioletniej perspektywie czasowej, w Gminie widoczny jest spadek liczby ludności od 2011 roku. W 2011 roku liczba ludności wynosiła 4 811 mieszkańców, do 2022 roku spadła do 4 099 osób. Największy spadek liczby ludności zarejestrowano pomiędzy 2020 a 2021 rokiem, gdzie liczba ludności spadła o 254 osoby. Szczegółowe wartości przedstawione zostały na wykresie poniżej.

Ryc. 35. Liczba ludności w Gminie Złoty Stok w latach 2011-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie dolnośląskim w 2021 roku kształtował się na poziomie ujemnym, taki sam proces zarejestrowano zarówno dla powiatu ząbkowickiego, jak i wszystkich gmin powiatu. Przyrost naturalny w Gminach oscylował w przedziale od -16,73 do -6,38. Gmina Złoty Stok, z wskaźnikiem przyrostu naturalnego na poziomie -10,76, względem innych gmin w powiecie plasowała się na jednym z niższych poziomów pod względem wartości omawianego wskaźnika. Średnia zmiana wskaźnika przyrostu naturalnego od 2017 roku była ujemna w każdej z wymienionych w tabeli poniżej jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejnym wskaźnikiem przedstawionym w poniższej tabeli był wskaźnik salda migracji. W powiecie ząbkowickim w 2021 roku napływ ludności nastąpił w 1 z 7 gmin. Dla Gminy Złoty Stok wskaźnik ten wyniósł -3,20, natomiast średnia zmiana tego wskaźnika od 2017 roku wyniosła 0,40. Negatywne wartości dla obu wartości osiągnął powiat ząbkowicki oraz Gmina Złoty Stok. Oznacza to, że przez ostatnie parę lat występuje negatywny trend zarówno dla gminy jak i powiatu – z Gminy

Żłoty Stok i z powiatu ząbkowickiego wyprowadza się corocznie więcej mieszkańców, niż decyduje się zamieszkać w ich granicach administracyjnych.

Tab. 14. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.	2021 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2017 r.
woj. dolnośląskie	-5,52	-1,07	1,20	0,05
powiat ząbkowicki	-9,60	-1,11	-1,80	0,20
Bardo	-6,38	0,00	-2,10	-0,05
Ciepłowody	-16,73	-2,56	-9,80	-2,13
Kamieniec Ząbkowicki	-8,19	-0,54	-6,60	-0,50
Stoszowice	-5,44	-1,45	-1,10	-0,18
Ząbkowice Śląskie	-9,24	-1,27	1,50	0,73
Ziębice	-11,54	-1,24	-2,00	0,45
Żłoty Stok	-10,76	-0,90	-3,20	0,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Żłoty Stok zaobserwować można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła dla Gminy 125%. Na tle całego województwa dolnośląskiego i powiatu ząbkowickiego wskaźnik kształtował się na wyższym poziomie.

Wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego przedstawia ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Porównując jedynie wartość analizowanego wskaźnika w 2021 roku w Gminie (32,4%) z wynikami z powiatu (31,1%) czy województwa (30,9%), jest to wynik minimalnie lepszy, jednak dynamika jego wzrostu była wyższa niż w powiecie (119%) i w województwie (119%). Jest to wynik niekorzystny. Wartości powyżej 100% świadczą o zwiększaniu się udziału seniorów w strukturze demograficznej Gminy, co prowadzi może do różnego rodzaju problemów i wyzwań m.in. związanych z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej w celu zapewnienia mieszkańcom dostępności do placówek zdrowotnych.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Żłoty Stok można zauważyć, że wyraźnie zmniejsza się w niej odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat). Nie jest to pozytywna cecha Gminy, ponieważ ludność w tym wieku jest główną siłą napędową jednostki samorządu terytorialnego. Dynamika spadku tego wskaźnika w latach 2017-2021 była na poziomie 91% – wynika z tego, że udział mieszkańców w wieku kreatywnym spada, jednak wolniej niż ma to miejsce w stosunku do średniej województwa.

Tab. 15. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Żłoty Stok w 2017 i 2021 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2017	2021	dynamika	2017	2021	dynamika
woj. dolnośląskie	15,16	12,91	85%	26,00	30,90	119%
powiat ząbkowicki	14,92	13,34	89%	26,10	31,10	119%
Żłoty Stok	15,30	13,88	91%	26,00	32,40	125%

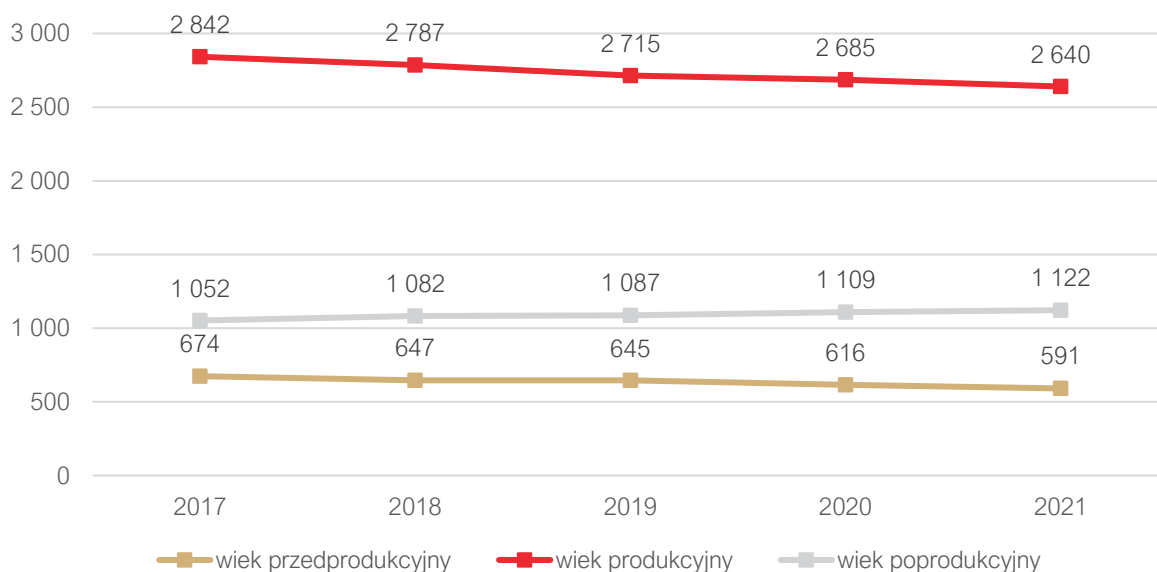
¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Żłoty Stok, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2017-2021. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym corocznie stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Skutkuje to wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, głównie skierowane dla seniorów, a jednocześnie spadku zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2021 w postaci danych bezwzględnych. Analogicznie do pokazanego wyżej stopniowego wzrostu udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym w całej strukturze demograficznej Gminy, wraz z jednoczesnym zmniejszaniem się udziału osób w wieku produkcyjnym, zauważyć można spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dodatkowo w całym analizowanym okresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym była dwukrotnie większa od liczby tych w wieku przedprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni analizowanych lat miała malejący trend. Liczba osób w wieku produkcyjnym na przestrzeni badanych pięciu lat zmniejszyła się o 202 osoby i w 2021 roku osiągnęła wartość 2 640 mieszkańców. Osób w wieku poprodukcyjnym przybyło o 70, natomiast osób w wieku przedprodukcyjnym ubyło o 83.

Ryc. 36. Struktura ludności w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Na terenie Gminy Żłoty Stok nie funkcjonuje żłobek ani żadna inna forma opieki nad dziećmi do lat 3.

Na terenie Gminy funkcjonuje Przedszkole Publiczne „Zielona Dolina” w Mąkolnie oraz Niepubliczna Placówka Opieki Przedszkolnej „Bajka” w Żłotym Stoku. W roku 2022 w przedszkolu „Zielona Dolina” znajdowały się 2 grupy, do których uczęszczało 47 dzieci. Przedszkole było otwarte od 7:30 do 15:30. Natomiast do przedszkola „Bajka” uczęszczało 59 dzieci w trzech grupach. Przedszkole było czynne od 6:30 do 15:30.

Tab. 16. Przedszkola na terenie Gminy Żłoty Stok

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne				
Przedszkole Publiczne „Zielona Dolina”	47	2	23	7:30 - 15:30
Przedszkola niepubliczne				
Placówka Opieki Przedszkolnej „Bajka”	59	3	19	6:30 - 15:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące sytuacji związanej w upowszechnieniem opieki przedszkolnej na terenie Gminy Żłoty Stok. Poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej w analizowanych latach utrzymywał się na stałym poziomie. Corocznie zwiększa się miesięczny koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym. W 2022 roku kwota ta stanowiła 1 294,16 zł i była o 651,16 zł większa niż w pierwszym badanym roku.

Tabela zawiera również informacje o liczbie dzieci zamieszkujących Gminę Żłoty Stok, ale uczęszczających do przedszkola poza jej terenem oraz odwrotnie – o liczbie dzieci zamieszkujących inne gminy, ale zapisanych do placówki na obszarze Gminy Żłoty Stok. Liczby te ulegają niewielkim zmianom na przestrzeni lat. W roku szkolnym 2022/2023 4 dzieci będących mieszkańcami Gminy Żłoty Stok uczęszczało do przedszkoli na terenie gmin sąsiadujących, a 15 dzieci spoza Gminy dowożone były do placówek na jej obszarze.

Tab. 17. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Żłoty Stok

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną (%)	135	137	113	101	106	105
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	4	5	10	7	7	4
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	4	3	7	6	11	15
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	643,00	765,00	877,00	1 056,00	1 165,00	1 294,16
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	475,62	533,86	brak danych	brak danych	840,08	960,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku

Szkoły

Edukację na poziomie podstawowym dla dzieci zamieszkujących Gminę Żłoty Stok zapewnia Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Żłotym Stoku. W roku 2022 w SP znajdowało się 13 oddziałów, do których uczęszczało 231 dzieci. Średnia liczba uczniów na 1 oddział wynosi 17 uczniów. W Szkole Podstawowej zatrudnionych było 29 nauczycieli.

Tab. 18. Szkoła na terenie Gminy Żłoty Stok

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Żłotym Stoku	231	13	17,7	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku

W poniższej tabeli przedstawiony został stan bazy dydaktycznej w Szkole Podstawowej im. T. Kościuszki w Żłotym Stoku. Szkoła wyposażona jest w 19 sal lekcyjnych oraz salę sportową. Obiekty te są w stanie dobrym i nie wymagają remontu. Przewiduje się jednak możliwe potrzeby modernizacyjne na przestrzeni kilku najbliższych lat. Do użytku nauczycieli oraz uczniów udostępnionych zostało 47 komputerów oraz 2 projektory multimedialne, co stanowi 1 komputer na 5 uczniów oraz 1 projektor na 7 sal lekcyjnych. Szkoła wyposażona jest również w monitoring oraz szafki dla każdego ucznia. W placówce oświatowej znajduje się również świetlica. Dodatkowo przy szkole zlokalizowany jest parking dla rodziców oraz nauczycieli.

W szkole funkcjonuje biblioteka oraz stołówka. Z dobrych i ciepłych posiłków dostarczanych przez firmę cateringową na stołówce szkolnej korzysta średnio 30 uczniów.

Tab. 19. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Żłoty Stok

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa im. T. Kościuszki w Żłotym Stoku
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	19
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	sala sportowa - dobra
Pracownie językowe	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	47
Projektory multimedialne (szt.)	2
Kamery - monitoring szkolny	tak
Szafki dla każdego ucznia	tak
Świetlice	tak
Parkingi dla kadry / rodziców	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku

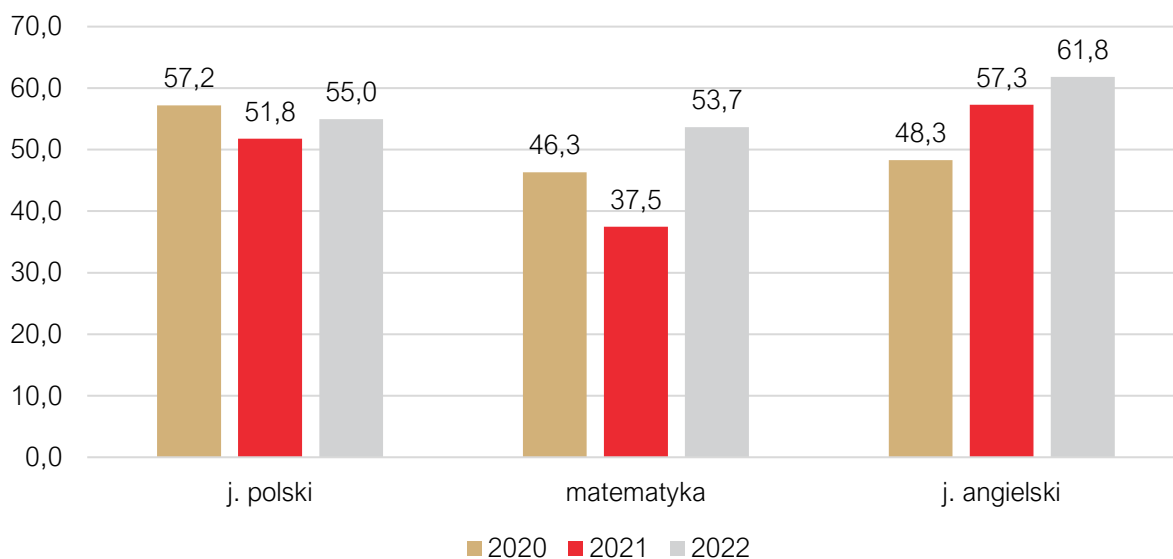
W tabeli poniżej zestawiono całkowitą liczbę uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Żłoty Stok w zestawieniu z liczbą dzieci zamieszkującą teren Gminy, ale dojeżdżającą do szkół poza jej granicami. Zaobserwować można, iż liczby te na przestrzeni analizowanych lat 2017-2022 malały. Do szkół na terenie Gminy w 2022 roku zapisanych było 256 dzieci. Liczba dzieci zamieszkujących Gminę Żłoty Stok, lecz uczęszczających do szkół na terenie innych gmin w 2022 roku wynosiła 34 dzieci.

Tab. 20. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Żłoty Stok uczęszczająca do szkół na terenie Gminy

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	247	314	300	264	261	256
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	37	39	43	45	40	34

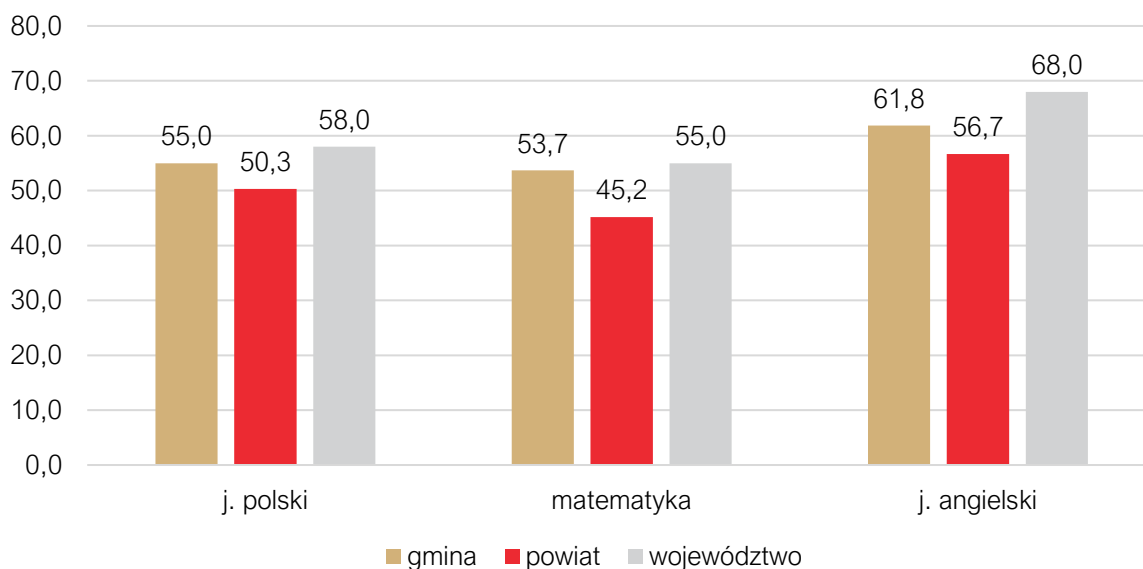
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Średnie wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w Gminie Żłoty Stok na przestrzeni 3 lat obrazuje poniższe zestawienie. Wynika z niego, że z języka polskiego w 2020 osiągnięto najwyższy wynik 57,2%, w 2020 spadł do poziomu 51,8%, jednak w 2021 średnia była wyższa – 55%. Z matematyki uczniowie w 2021 roku osiągnęli najniższy wynik (37,5%), jednak w następnym roku średnia ta wzrosła – 53,7%. Z języka angielskiego średni wynik w ostatnim roku był o 27,9% wyższy niż w 2019 roku.

Ryc. 37. Średnie wyniki uczniów z Gminy Żłoty Stok na przestrzeni 3 lat
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE

Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2021/2022 obrazuje poniższe zestawienie. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia ze wszystkich przedmiotów w Gminie jest znacznie (o kilka punktów %) niższy niż średnia wyznaczona dla województwa dolnośląskiego i wyższy do powiatu ząbkowickiego.

Ryc. 38. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Żłoty Stok w roku 2022 na tle powiatu i województwa
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2022.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 69,49% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się w przedziale 1,31-2,13 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2022 roku (wynosiły 1,12 mln zł).

Tab. 21. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	4 535 534,30	4 628 906,44	5 013 963,95	5 156 166,80	5 336 036,73	7 279 493,31
Wydatki bieżące, w tym:	4 474 634,30	4 611 452,03	5 013 963,95	5 156 166,80	5 262 814,23	6 151 617,56
Wynagrodzenia i pochodne	3 154 950,39	3 227 694,91	3 535 314,09	3 600 883,57	3 723 900,08	4 020 669,35
Pozostałe wydatki bieżące	1 319 683,91	1 383 757,12	1 478 649,86	1 555 283,23	1 538 914,15	2 130 948,21
Wydatki majątkowe	60 900,00	17 454,41	0,00	0,00	73 222,50	1 127 875,75
SUBWENCJA OŚWIATOWA	3 225 503,00	3 266 305,00	3 433 913,00	3 190 172,00	3 393 620,00	3 486 098,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	1 310 031,30	1 362 601,44	1 580 050,95	1 965 994,80	1 942 416,73	3 793 395,31
Stopień pokrycia	71%	71%	68%	62%	64%	48%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żłotym Stoku.

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2017 roku wskaźnik ten wynosił 71%, a w roku 2021 zmniejszył się do 48%.

Kultura i sport

Samorządową instytucją kultury na terenie Gminy jest Centrum Kultury i Promocji w Żłotym Stoku. W skład Centrum wchodzi również Biblioteka Publiczna w Żłotym Stoku i jej 2 Filie w Mąkolnie i w Laskach. W budynku CKiP znajdują się m.in.: sala widowiskowa, sala muzyczna, sala fotograficzna oraz pracownia ceramiczna i modelarska.

CKiP prowadzi działalność w zakresie edukacji kulturalnej w sekcjach dla dzieci, młodzieży i dorosłych, oferując zajęcia modelarskie, plastyczne, ceramiczne, taneczne i muzyczne. Przy Centrum działa również Górnicza Orkiestra Dęta oraz zespół Żłoty Potok. W ofercie znajdują się także ciekawe propozycje sportowo-rekreacyjne, m.in. zajęcia badmintonu i tenisa ziemnego dla dzieci, sekcja kolarska, drużyna oldboyów „Żłota Marka” oraz zajęcia rehabilitacyjne, zumba, joga, tenis ziemny, badminton i fitness dla dorosłych.

Kolejną formą działalności CKiP jest organizowanie różnorodnych wydarzeń kulturalnych – od imprez okolicznościowych i rozrywkowych, przez koncerty, wystawy, spektakle teatralne, prelekcje i spotkania z ciekawymi ludźmi, aż po plenery malarskie i fotograficzne.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie Gminy Żłoty Stok wyróżnia się m.in.:

- Noworoczny Turniej Oldbojów o Puchar Burmistrza Gminy,
- Przegląd Kolęd i Pastoralek,
- Żłotostocka Majówka,
- SeniorVita,
- Jarmark Górniczy,
- Turniej Rycerski o Skarb Wolnego Miasta Górniczego Żłoty Stok
- Dożynki Gminne.

CKiP prowadzi również Punkt Informacji Turystycznej, nadzoruje także funkcjonowanie kortu tenisowego i boisk sportowych.

W 2021 r. zakończyła się inwestycja mająca na celu poszerzenie bazy sportowej CKiP o bulodrom i stanowisko do gry w „ruskie kręgle” w ramach projektu „Seniorzy bez granic”, realizowanego wspólnie z miastem Borohradek, a współfinansowanego ze środków EFRR oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis. W projekcie zaplanowane były również działania miękkie – organizacja polsko-czeskiej spartakiady sportowej, transgranicznego rajdu nordic walking oraz międzynarodowej SeniorVity.

Bazę sportową Gminy Żłoty Stok stanowi:

- boisko do gry w boule i gorodki, siłownia zewnętrzna oraz zestaw do streetworkoutu, boisko do siatkówki plażowej i kort tenisowy a także plac zabaw przy CKiP, ul. 3 Maja 10, Żłoty Stok,
- sala sportowa, ul. Chemików 8, Żłoty Stok,
- boisko wielofunkcyjne (koszykówka, siatkówka, kort tenisowy), ul. Chemików 8, Żłoty Stok,
- boisko wielofunkcyjne (z boiskiem do gry w piłkę ręczną i bieżnią), ul. Chemików 8, Żłoty Stok,
- stadion KS Unia Żłoty Stok, ul. Sportowa, Żłoty Stok,
- boisko „Orlik”, ul. Sportowa, Żłoty Stok,
- boisko asfaltowe, ul. Sportowa, Żłoty Stok,
- boisko do koszykówki, boisko sportowe i plac zabaw, ul. Wolności Żłoty Stok,
- plac zabaw, ul. Żeromskiego, Żłoty Stok,
- boisko sportowe w Płonicy,
- boisko sportowe w Mąkolnie,
- kompleks boisk wielofunkcyjnych w Mąkolnie,
- plac zabaw w Mąkolnie,
- boisko sportowe w Laskach,
- plac zabaw w Laskach.

Na terenie Gminy organizowane są imprezy wydarzenia sportowe tj.:

- Bieg na Jawornik,
- mistrzostwa Polski w Dog Trekkingu,
- Półmaraton Marianny Orańskiej,
- turnieje szachowe, zawody wędkarskie oraz tenisa stołowego o charakterze lokalnym.

Na terenie Gminy Żłoty Stok aktywność kulturalną umożliwiają świetlice wiejskie zlokalizowane w Mąkolnie, Chwalisławie, Laskach, Płonicy oraz w Błotnicy. Prowadzone zajęcia na świetlicy wynikają z potrzeby i zainteresowań mieszkańców. Świetlice wiejskie funkcjonują przez cały rok i starają się zorganizować czas wolny. Są to miejsca nauki, zabawy i integracji lokalnej społeczności. W świetlicach odbywają się zebrania wiejskie oraz zajęcia według potrzeb. Są organizowane zabawy na powietrzu, ogniska, liczne imprezy okolicznościowe oraz spotkania różnych grup. To doskonale miejsca reprezentacyjne na uroczystości i szkolenia.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Na terenie Gminy zlokalizowane są 2 remizy Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostka działająca w Złotym Stoku jest ujęta w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

Tab. 22. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Złoty Stok	Złoty Stok, ul. Wiejska 2	Tak
OSP Makolno	Makolno 48a	Nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Złotym Stoku

Liczba członków w Ochotniczych Strażach Pożarnych była następująca:

- OSP Złoty Stok – 33 członków, w tym 23 członków zwyczajnych i 10 członków wspierających,
- OSP Makolno – 34 członków.

Liczba akcji przeprowadzonych latach 2017-2021 przez OSP:

- OSP Makolno – 47,
- OSP Złoty Stok 400.

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Złoty Stok, zajmuje się Rewir Dzielnicowych Policji przy ul. Wojska Polskiego 30 w Złotym Stoku. W Rewirze pracuje 2 policjantów.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring. Punkty monitoringu znajdują się przy:

- Urzędzie Miejskim przy ul. Rynek 22,
- Placu zabaw przy ul. Wolności,
- Parku miejskim przy ul. Rynek.

Wśród najczęstszych przestępstw i zagrożeń bezpieczeństwa na terenie Gminy można wymienić zdarzenia drogowe, nieprzestrzeganie przepisów drogowych, nietrzeźwych kierujących, zniszczenie mienia, kradzieże.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Złoty Stok działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w wielu różnych obszarach, m.in. zaspakajając potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju hobby, jak również oferując pomoc potrzebującym.

Na terenie Gminy Złoty Stok funkcjonują następujące stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne:

- Koło Łowieckie „Jawornik”,
- Stowarzyszenie „Krewmaniacy”,

- Fundacja „Nasza Szkapą”,
- Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Ząbkowicach Śląskich,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich,
- Złotostocki Klub Seniora,
- Złotostocki Klub Sportowy „UNIA”,
- Klub Sportowy „ORZEŁ”,
- Klub Sportowy „KŁOS”,
- Klub Sportowy „PERŁA”,
- Rodzinny Ogród Działkowy „RADOŚĆ”,
- Rodzinny Ogród Działkowy „RELAKS”,
- Stowarzyszenie Złotostocka Kolejka,
- Stowarzyszenie „Turystyczna 13”,
- Stowarzyszenie „Złotostocki Uniwersytet Trzeciego Wieku”,
- Stowarzyszenie MAK MAKOLNO AKTYWNE KREATYWNE,
- Stowarzyszenie „Razem Zmieniamy Przyszłość”,
- Stowarzyszenie Aktywni Ludzie „SAL”,
- Fundacja RUN4,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mąkolnie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żłotym Stoku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Płonicy,
- „Ranczo Nasza Szkapą”,
- Fundacja „Przystanek Żłoty Stok”,
- Stowarzyszenie Właścicieli Mieszkań „Chemików 3”,
- Stowarzyszenie Właścicieli Mieszkań „Piątka”.

Ponadto, Gmina Żłoty Stok należy do Lokalnej Grupy Działania Qwsi w Ziębicach. Obszar objęty LSR w ramach LGD „Qwsi” obejmuje wszystkie 7 gmin powiatu ząbkowickiego: Bardo, Ciepłowodę, Kamieniec Ząbkowicki, Stoszowice, Ząbkowice Śląskie, Ziębice i Żłoty Stok. Głównym celem działalności Stowarzyszenia LGD „Qwsi” jest rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i wzrost ruchu turystycznego na obszarze LGD oraz wzrost poziomu zaufania, aktywności społecznej i poczucia więzi mieszkańców Ziemi Ząbkowickiej z regionem.

Działalność Stowarzyszenia jest nastawiona na rozwój oferty turystycznej obszaru, aktywizowanie grup defaworyzowanych, podnoszenie kompetencji organizacji pozarządowych oraz aktywizację i integrację społeczności lokalnej. LGD „Qwsi” prowadzi działania aktywizujące mieszkańców obszarów wiejskich – organizuje szkolenia, realizuje wydarzenia informacyjno-promocyjne (publikacje promocyjne, ogłoszenia w prasie, wyjazdy na targi, konkursy, doradztwo, szkolenia).

Działalność biura Stowarzyszenia LGD „Qwsi” jest finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach PROW na lata 2014-2020 Stowarzyszenie realizuje działanie Leader, czyli wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS). W ramach działania Leader LGD realizuje 4 poddziałania: Wsparcie przygotowawcze, Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,

Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania, Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji. Na realizację działań w ramach LSR (wdrażanie LSR, projekty współpracy, koszty bieżące) Stowarzyszenie dysponuje kwotą 10 010 000,00 zł.

Gmina jest również członkiem Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis. Głównym celem Euroregionu Glacensis jest wspieranie polsko – czeskiej współpracy przygranicznej oraz rozwój przygranicznego obszaru powiązany z geofizycznymi oraz historyczno-politycznymi uwarunkowaniami.

Gmina należy do Stowarzyszenia Gmin Ziemi Kłodzkiej. Działania Stowarzyszenia skoncentrowane są na rozwoju turystyki w regionie, promocji regionu, budowaniu partnerskich projektów oraz budowie lobby na rzecz poprawy układu komunikacyjnego Ziemi Kłodzkiej.

Gmina przynależy również do Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej. Organizacja ta została stworzona w wyniku przekształceń dokonywanych w obszarze zarządzania turystyką, zgodnie z normami obowiązującymi w krajach Unii Europejskiej.

Gmina Żłoty Stok bardzo aktywnie wspiera działalność organizacji. Rokrocznie przyjmowany jest Program Współpracy Gminy Żłoty Stok z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, wyznaczający zasady, ramy prawne oraz strukturę takiej współpracy.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina udziela dotacje na realizację zadań w formie wspierania wykonywania zadań własnych samorządu. Dofinansowania przyznane zostały na drodze rozstrzygnięcia konkursów oraz w trybie 19a, m.in. w zakresie upowszechniania kultury i sportu. W roku 2022 kwota otrzymanego dofinansowania przez organizację wynosiła 67 200 zł.

Tab. 23. Kwoty dotacji przyznawane organizacjom pozarządowym na realizację zadań publicznych w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację Programu	20 950 zł	20 493,64 zł	45 923,64 zł	17 874,69 zł	61 490 zł	67 200
Liczba ofert złożonych w trybie konkursowym	4	2	5	7	10	10
Liczba ofert złożonych w trybie „mały grant”	5	6	10	2	5	1
Liczba zawartych z organizacjami umów	8	8	14	5	14	10

Źródło: Program Współpracy Gminy Żłoty Stok z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Współpracy finansowa z organizacjami pozarządowymi w 2021 r. odbywała się przez wsparcie realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji celowych na ich realizację w następujących obszarach:

1. upowszechnianie kultury i działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
2. wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
3. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

W 2021 roku w ramach otwartego konkursu ofert w zakresach:

1. upowszechniania kultury i działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym:
  - a. na zadanie pn. „Upowszechnianie kultury i działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym” dotację w kwocie 7 500 zł otrzymało Stowarzyszenie Złotostocki Uniwersytet Trzeciego Wieku,
  - b. na zadanie pn. „Warsztaty, pasje i zainteresowania” dotację w kwocie 9 290 zł otrzymało Stowarzyszenie Złotostocki Klub Seniorów;
2. upowszechniania kultury fizycznej i sportu:
  - a. na zadanie pn. „Aktywność fizyczna dla zdrowia seniora” dotację w kwocie 8 350 zł otrzymało Stowarzyszenie Złotostocki Klub Seniorów,
  - b. na zadanie pn. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu na rzecz osób w wieku emerytalnym” dotację w kwocie 10 000 zł otrzymało Stowarzyszenie Złotostocki Uniwersytet Trzeciego Wieku;
3. ratownictwa i ochrony ludności:
  - a. na zadanie pn. „Straż ugasi i wyszkoli, bezpiecznie nam żyć pozwoli” dotację w kwocie 1 550 zł otrzymała Ochotnicza Straż Pożarna w Mąkolnie;
4. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:
  - a. na zadanie pn. „Życie w realu jest spoko!, czyli odkryj swoje pasje” dotację w kwocie 2 500 zł otrzymało Koło Gospodyń Wiejskich „Górskie Echo” w Chwalisławiu,
  - b. na zadanie pn. „Wakacje czas integracji i poznawania naszej Ojczyzny – historia i teraźniejszość” dotację w kwocie 6 000 zł otrzymało Stowarzyszenie MAK Mąkolno Aktywne Kreatywne,
  - c. na zadanie pn. „Wakacje – konno i zdrowo” dotację w kwocie 2 500 zł otrzymała Fundacja Ranczo Nasza Szkapa w Żłotym Stoku;
5. z zakresu działalności promocyjnej Gminy Żłoty Stok:
  - a. na zadanie pn. „Działalność promocyjna Gminy Żłoty Stok” dotację w kwocie 4 000 zł otrzymało Stowarzyszenie Złotostocki Uniwersytet Trzeciego Wieku.

W 2021 roku w ramach małych grantów w zakresach:

1. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:
  - a. na zadanie pn. „Mural na historii straży” dotację w kwocie 2 800 zł otrzymał Klub Sportowy „Perła” Płonica,
  - b. na zadanie pn. „Przeciwdziałamy depresyjnym nastrojom integrując się przy muzyce i śpiewie” dotację w kwocie 700 zł otrzymało Stowarzyszenie Złotostocki Klub Seniorów,
  - c. na zadanie pn. „Integrujemy się w nowej świetlicy aktywnie, smacznie, zdrowo i bez nałogowo” dotację w kwocie 2 300 zł otrzymało Koło Gospodyń Wiejskich w Płonicy;
2. upowszechniania kultury fizycznej i sportu:
  - a. na zadanie pn. „Prowadzenie rozgrywek w klasie A” dotację w kwocie 3 000 zł otrzymał Klub Sportowy „Kłos” w Laskach,

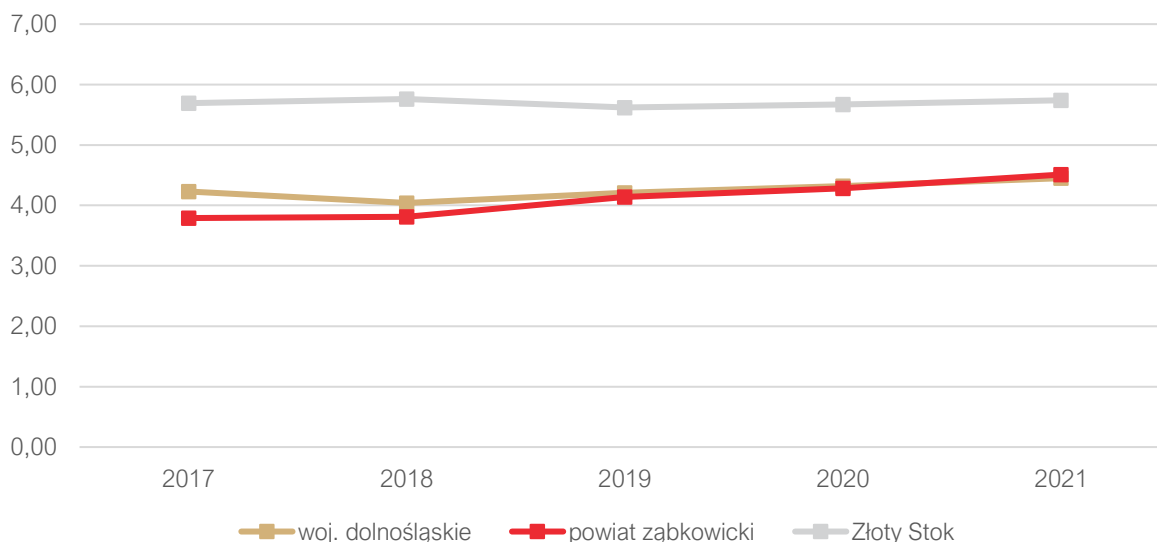
- b. na zadanie pn. „Nauka pływania dla Seniorów” dotację w kwocie 1 000 zł otrzymało Stowarzyszenie Żłotostocki Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Swoistą formą aktywności mieszkańców jest funkcjonowanie funduszu sołectkiego. Dzięki wyodrębnionemu w budżecie gminy funduszowi co rok gmina przeznaczona większe kwoty na wydatki w poszczególnych sołectwach. Środki z funduszu sołectkiego mogą być przeznaczone wyłącznie na zadania własne gminy uchwalone przez mieszkańców na zebraniu wiejskim w formie wniosku. W 2021 roku podział środków na sołectwa przedstawia się następująco:

- Laski – 36 560,32 zł,
- Makolno – 32 407,79 zł,
- Chwalisław – 18 776,66 zł,
- Płonica – 17 648,25 zł,
- Błotnica – 16 113,62 zł.

Łącznie w ramach funduszu sołectkiego w 2022 r., zrealizowano działania na kwotę 121 506,64 zł.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Żłoty Stok, powiatu ząbkowickiego i województwa dolnośląskiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, iż wskaźnik ten w roku 2021 był najwyższy dla Gminy, wśród porównywanych jednostek.

Ryc. 39. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Żłoty Stok na tle porównywanych jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Żłoty Stok z dużym powodzeniem realizuje także formę współpracy jaką jest partnerstwo miast i gmin. Celem takiej kooperacji jest przede wszystkim wymiana kulturalna, gospodarcza i informacyjna. Miastami i gminami partnerskimi dla Gminy Żłoty Stok są:

- Miasto Jawornik (Czeska Republika) – Obie strony wyraziły wolę do współpracy w dziedzinach: kultury, sportu, turystyki, szkolnictwa i gospodarki.

- Gmina Rudziniec – Zakresem porozumienia objęto umacnianie stosunków przyjaźni oraz zacieśnianie wzajemnych więzi instytucjonalnych, gospodarczych i kulturalnych
- Gmina Szamocin – Współpraca służyć ma rozwojowi wielopłaszczyznowych i wzajemnie korzystnych stosunków w dziedzinach: społeczno-kulturalnych, turystyki, oświaty, ekologii, pogłębiania więzi między władzami i Radami oby Gmin Partnerskich oraz ich mieszkańcami.
- Bílá Voda, Česká Skalice, Obec Žďárky – Partnerzy w projektach realizowanych w ramach funduszu mikroprojektów.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Placówki świadczące opiekę zdrowotną na terenie Gminy Żłoty Stok to:

- NZOZ Praktyka lekarza rodzinnego Ewa i Maciej Seweryn (praktyka lekarza rodzinnego, gabinet medycyny szkolnej, gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, gabinet zabiegowy, poradnia położnej środowiskowo-rodzinnej, praktyka lekarza rodzinnego, punkt szczepień, praktyka lekarza rodzinnego filia w Laskach),
- NZOZ OMEGA Sp. z o.o. (gabinet higieny szkolnej, gabinet szczepień, gabinet zabiegowy, poradnia lekarza POZ, poradnia pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, poradnia położnej środowiskowo-rodzinnej, poradnia reumatologiczna),
- NZOZ „Salutaris” sp. z o.o. (zakład opiekuńczo – leczniczy, Zakład/Oddział opiekuńczo-leczniczy, Pielęgniarska opieka długoterminowa).

Na terenie Gminy funkcjonują również apteki:

- Apteka „Złota”, ul. 3 Maja 21, Żłoty Stok;
- Witaminka. Apteka. Wnuk-Chycka A., ul. Wojska Polskiego 13, Żłoty Stok.

W Gminie, raz na półrocze, przeprowadzane są bezpłatne badania mammograficzne dla Pań w wieku 50-69 lat finansowane przez NFZ w ramach Programu Profilaktyki Raka Piersi. Prowadzone są bezpłatne komputerowe badania wzroku dla mieszkańców w OPTO-BUSie.

8 czerwca 2022 r. Gmina Żłoty Stok, kolejny raz przystąpiła do programu profilaktyki czerniaka w edycji 2022/2023. Założeniem programu jest aby uczniowie siódmych i ósmych klas szkoły podstawowej poznali zasady profilaktyki czerniaka, zdobyli umiejętność przeprowadzenia samobadania skóry oraz różnicowania zmian podejrzanych o charakter nowotworowy ze zwykłymi znamionami.

21 kwietnia 2021 r. podpisano umowę o współpracy Partnerskiej na realizację projektu pomiędzy Dolnośląskim Centrum Onkologii a Gmina Żłoty Stok pn.: „Profilaktyka i wczesne wykrywanie nowotworów złośliwych dolnego odcinka przewodu pokarmowego – badanie na krew utajoną w kale dla kobiet i mężczyzn” - w okresie trwania projektu wydano łącznie 115 pakietów.

Realizacja projektu w Gminie Żłoty Stok spotkała się z dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Żłoty Stok odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Żłotym Stoku.

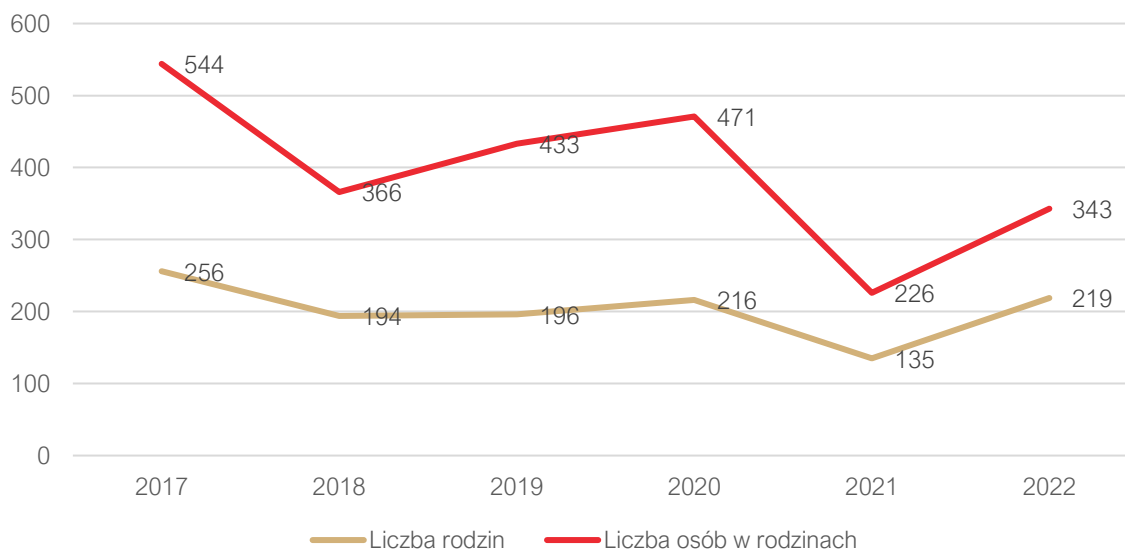

OPS realizuje zadania, które zostały określone w art. 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2 268 z późn. zm.). Do zadań tych należy:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby podopiecznych OPS w Żłotym Stoku w latach 2017-2022 można zauważyć, że liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną corocznie ulegają zmianom. W 2022 r. było to 219 rodzin i 343 osób.

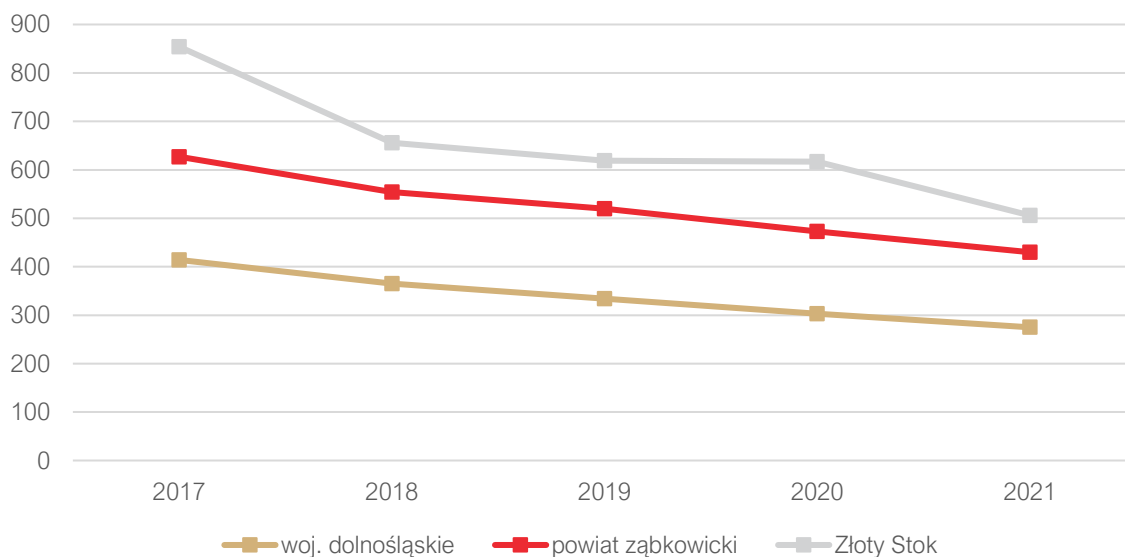
W Gminie Żłoty Stok najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz bezdomność.

Ryc. 40. Liczba podopiecznych OPS w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2022

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2021”

W poniższej tabeli przedstawiono kształtowanie się liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Żłoty Stok w latach 2017-2021 na tle powiatu i województwa. Liczba beneficjentów przeliczona została na 10 tys. mieszkańców. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Żłoty Stok wskaźnik ten w analizowanych latach był wyższy niż w powiecie i w województwie.

Ryc. 41. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Żółty Stok na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym Gminy oraz kryteria przyznawania mieszkania komunalnego oparte są na uchwale nr XII/96/2019 Rady Miejskiej w Żółtym Stoku z dnia 13 grudnia 2019 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Żółty Stok. W 2022 roku w zasobie Gminy znajdowało się 103 mieszkań komunalnych, z których 9 posiada status lokali socjalnych.

Tab. 24. Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobie Gminy Żółty Stok w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	106	106	106	106	103	103
Liczba mieszkań socjalnych	4	4	4	4	7	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Żółtym Stoku

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Żłoty Stok na lata 2023-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Proszę o zaznaczenie odpowiedzi w odpowiednim polu poniższej tabeli.

UWAGA! W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków/ klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻŁOTY STOK NA LATA 2023-2030

Udogodnienia dla przedsiębiorców (w tym: przygotowanie terenów pod inwestycje)?							
Środowisko i przestrzeń							
Jak oceniasz:		<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?							
Jakość powietrza w gminie?							
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?							
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?							
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?							
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?							
Świadomość ekologiczną mieszkańców?							
System odbioru odpadów na terenie gminy?							
Funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów?							
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?							
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?							
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?							
Infrastruktura techniczna							
Jak oceniasz:		<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?							
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?							
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?							
Jakość sieci wodociągowej?							
Zaopatrzenie w wodę?							
Jakość sieci kanalizacyjnej?							
Dostęp do Internetu w gminie?							
Turystyka i rekreacja							
Jak oceniasz:		<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?							
Rewitalizację zabytków i ich utrzymanie?							
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?							
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?							
Poziom bazy gastronomicznej?							
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych							
System ścieżek rowerowych?							
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?							

Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkole podstawowej?						
Jakość edukacji w szkole podstawowej w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkole podstawowej (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkole na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Dostępność oferty kulturowej np. przedstawienia, projekcje filmów, koncerty, festyny, cykliczne imprezy kulturalne i sportowe?						
Działalność świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenie ulicznego
- budowa i modernizacja bazy sportowej (stadion, staw kąpielowy, boiska, szatnie, place zabaw itp.)
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- modernizacja oczyszczalni ścieków
- budowa sieci gazowej lub innego, alternatywnego źródła ciepła, np. kotłownia gminna
- budowa i modernizacja świetlic wiejskich
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- rozwój systemu segregacji odpadów w celu obniżenia cen
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz wymiana dachów, wykonanie nowych elewacji
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- poprawa estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznej (place, skwery, miejsca spotkań)
- promocja gminy
- rozwój turystyki
- inwestycje w rozwój turystyki
- rewitalizacja staromiejskiego układu urbanistycznego
- budowa obwodnicy
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych

- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną
- dostosowanie miejsc i usług użyteczności publicznej do potrzeb osób ograniczonych ruchowo lub z niepełnosprawnościami, np. podjazdy, windy w UM, CKiP, strony www, parkingi)
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta Żłoty Stok
- jestem mieszkańcem sołectwa gminy Żłoty Stok
- nie jestem mieszkańcem gminy, ale jestem z nią związany
- nie jestem mieszkańcem gminy i nie jestem z nią związany

Od jak dawna mieszkam na terenie gminy:

- poniżej 5 lat
- 5-25 lat
- 26-50 lat
- powyżej 50 lat
- nie dotyczy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKI POZIOM ŻYCIA DZIĘKI ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE ORAZ PRZESTRZENI GMINNEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY ŚRODOWISKA					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1 Wysoka dostępność infrastruktury drogowej, transportowej i technicznej	Rozbudowa i budowa gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe),				
	Rozbudowa szlaków i ścieżek rowerowych na terenie Gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą				
	Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych i Wojewódzkich w zakresie remontu i rozbudowy sieci dróg na terenie Gminy,				
	Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez budowę i rozbudowę oświetlenia ulicznego, budowę przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawę stanu oznakowania drogowego,				
	Budowa, rozbudowa i remont sieci wodociągowej m.in. w Laskach, Mąkolnie, Płonicy, Żłotym Stoku, Błotnicy, Chwałistawiu,				
	Budowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody, które zapewnią dostęp dla zwiększającej się liczby odbiorców,				
	Budowa, rozbudowa i remont sieci kanalizacyjnej w sołectwach i w Żłotym Stoku,				
	Budowa, rozbudowa i remont gminnej oczyszczalni ścieków m.in. oczyszczalni w miejscowości Płonica oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,				
	Przebudowa i budowa sieci rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych m.in. w Płonicy (remont mostów i przepustów),				
	Uporządkowanie systemu przedwojennej sieci drenarskiej pod miastem,				
	Współpraca z zarządem wód w zakresie właściwego utrzymania koryt rzecznych i cieków,				
1.2 Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego	Promocja, edukacja i wspieranie przedsięwzięć dotyczących upowszechniania wiedzy z dziedziny ekologii, w tym zasad działania i wykorzystania odnawialnych źródeł energii wśród różnych grup społecznych,				
	Przeciwdziałanie występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacja do zmian klimatu poprzez				

	zachowywanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów, promowanie i wspieranie rozwiązań w zakresie zwiększania retencji oraz rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury,				
	Zachowanie obszarów chronionych oraz zapewnienie ochrony miejsc posiadających szczególne walory środowiskowe,				
	Ochrona istniejących walorów krajobrazowych Gminy,				
	Zakaz podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000				
	Nawiązanie współpracy ze spółkami wodnymi,				
	Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz rozwój instalacji OZE,				
	Wymiana źródła ciepła na instalację wykorzystującą OZE dla właścicieli lokali mieszkalnych oraz wspólnot,				
	Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy i ich promocja wśród mieszkańców,				
	Wymiana źródła ciepła w budynkach na niskoemisyjne,				
	Rozwój systemu segregacji odpadów, w tym modernizacja/budowa nowego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na rzecz utrzymania wysokich poziomów segregacji i recyklingu,				
	Rekultywacja istniejącego składowiska odpadów,				
	Nawiązanie współpracy z Państwowym Instytutem Geologicznym w zakresie rozpoznania potencjalnych złóż wód geotermalnych,				
1.3 Świadoma i aktywna polityka przestrzenna	Aktualizacja i sporządzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania terenu i dostosowanie ich do potrzeb rozwijającej się Gminy,				
	Ograniczenie rozproszenia zabudowy,				
	Regulacja stosunków prawnych gruntów na terenie Gminy,				
	Wsparcie działań na rzecz scalania i podziału gruntów,				

	Racjonalna gospodarka zasobem mieszkaniowym, w tym poprawa stanu technicznego lokali,				
	Kontynuacja działań w zakresie rewitalizacji m.in. skwerów, placów zabytków.				
1.4. Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej	Wsparcie działalności Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz opracowanie planów zarządzania kryzysowego i przeciwdziałania katastrofom,				
	Współpraca z Policją, PSP, OSP i innymi służbami w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa publicznego, w tym współpraca transgraniczna,				
	Rozbudowa monitoringu miejskiego,				
	Cyfryzacja urzędu i jednostek gminnych oraz wzrost dostępności usług publicznych drogą internetową,				

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY NA LOKALNYCH ZASOBACH ŚRODOWISKA I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1 Rozwój gospodarczy i wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców Gminy	Przygotowanie terenu inwestycyjnego w strategicznych ciągach komunikacyjnych,				
	Stworzenie spójnego systemu ulg podatkowych i zachęt inwestycyjnych,				
	Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy m.in. poprzez stworzenie punktu konsultacyjnego dla podmiotów biznesowych,				
	Wspólna promocja oferty inwestycyjnej we współpracy samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych,				
	Wsparcie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału turystycznego,				
	Wspieranie współpracy zagranicznej w szczególności wykorzystując położenie przygraniczne z Czechami,				
2.2. Poszerzenie oferty turystycznej, rekreacyjnej i sportowej	Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej na terenie Gminy m.in. poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących, przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczych,				
	Stworzenie infrastruktury turystycznej promującej lokalne dziedzictwo kulturowe m.in. tablice informacyjne przy zabytkach, ścieżki lokalne z historycznym opisem danej miejscowości itd.				
	Współpraca z parafią przy modernizacji i udostępnianiu obiektów sakralnych,				
	Powołanie młodzieżowej rady gminy będącej organem doradczym dla rozszerzenia oferty spędzania czasu wolnego dla młodzieży,				
	Budowa nowych wież i punktów widokowych, strzelnicy,				
	Rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej m.in.: stadion, boiska szkolne, boiska na „humlu”, boisko w Laskach wraz z zapleczem sportowym,				
	Modernizacja boiska sportowego w Płonicy: budowa zaplecza socjalnego (szatnie z węzłem sanitarnym i instalacją kanalizacji ze zbiornikiem na nieczystości oraz zaplecze higieniczno-sanitarne i magazynowe),				
Budowa nowej infrastruktury sportowej m.in. letniego toru saneczkowego, strzelnicy,					

	Modernizacja stawu kąpielowego,				
	Dbłość o Gminne zabytki poprzez ich ochronę, remonty i podejmowanie prac konserwatorskich,				
	Dalsza współpraca transgraniczna z Republiką Czeską obejmująca m.in. realizację wielu projektów z różnych zakresów – współpraca w zakresie turystyki, kultury, współpracy jednostek i innych).				
2.3 Promocja Gminy	Realizacja projektów edukacyjnych na temat regionalnego dziedzictwa podnoszącego świadomość o historii Gminy, jej zabytkach, tradycjach i produktach lokalnych,				
	Prowadzenie kampanii promocyjnych gminy (m.in. filmy promocyjne, wydarzenia, konkursy) pod kątem turystyki krajoznawczej i ekoturystyki,				
	Wsparcie inicjatyw zmierzających do utworzenia gospodarstw agroturystycznych i innej infrastruktury noclegowej,				
	Promocja lokalnej twórczości kulturalnej i tradycji rzemieślniczych, a także dążenie do wypromowania wartościowego produktu lokalnego oraz stworzenie punktu sprzedaży tych produktów,				
	Organizacja wydarzeń kulturowych i imprez sportowych przyciągających osoby spoza Gminy oraz stwarzających warunki do integracji międzygminnej (m.in. kino plenerowe, dyskoteki),				
	Promocja jarmarków oraz oferty sportowo-rekreacyjnej m.in. ścieżek rowerowych,				
	Nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi, także międzynarodowymi w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalnej (w postaci np. obozów językowych dla młodzieży).				

CEL STRATEGICZNY III: KOMPLEKSOWA OFERTA SPOŁECZNA DOSTOSOWANA DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY					
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1 Poprawa funkcjonowania systemu ochrony zdrowia pomocy społecznej	Wsparcie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym, w szczególności usług rehabilitacyjnych (m.in. utworzenie centrum rehabilitacji),				
	Organizacja dowozu do placówek specjalistycznej opieki zdrowotnej, dedykowanego osobom ze szczególnymi potrzebami,				
	• Stworzenie oferty lokali do wynajęcia dedykowanych lekarzom specjalistom,				
	Dążenie do integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,				
	Wdrażanie programów polityki zdrowotnej lub profilaktyki zdrowotnej i społecznej i podejmowanie inicjatyw uczących mieszkańców zdrowego trybu życia,				
	Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia,				
	Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych wysokiej jakości dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin,				
	Budowa mieszkań w ramach społecznego budownictwa oraz utworzenie mieszkań chronionych,				
3.2 Wsparcie osób starszych i niesamodzielnych	Utworzenie narzędzi umożliwiających poznanie opinii i punktu widzenia osób starszych,				
	Utworzenie nowych miejsc integracji i dających możliwość spędzania czasu wolnego dla aktywnych seniorów np. dziennego do-mu opieki dla seniorów, klubu seniora lub centrum aktywności seniora,				
	Wspieranie wolontariatu w zakresie działań kierowanych do seniorów,				
	Aktywizacja i integracja międzypokoleniowa				
	Usuwanie barier architektonicznych ograniczających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami,				
Wprowadzanie racjonalnych rozwiązań zgodnych z ustawą o zapewnianiu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,					

3.3 Wysokiej jakości system oświaty i opieki nad dziećmi	Utworzenie miejsc opieki dla dzieci do lat 3,				
	Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację i doposażenie obiektów,				
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży,				
	Podniesienie jakości nauczania poprzez systematyczne doszkalanie nauczycieli oraz wyposażenie szkół w pomoce naukowe, a także wprowadzenie zajęć terenowych wykorzystujących lokalne zasoby,				
	Opracowanie i wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych,				
	Wykorzystanie wsparcia lokalnych instytucji w organizacji zajęć i lekcji dodatkowych dla dzieci i młodzieży.				
	Przebudowa wnętrza budynku kompleksu szkolnego w Żłotym Stoku na budynek wielofunkcyjny.				